

Projekts

Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015-2030

SATURS

IEVADS	3	4. VADLĪNIJAS TURPMĀKAI PLĀNOŠANAI UN ATTĪSTĪBAI	45
1. ZEMGALES VIZĪTKARTE	4	4.1. VADLĪNIJAS APDZĪVOJUMA ATTĪSTĪBAI.....	45
2. STRATĒGISKĀ DAĻA	8	4.2. VADLĪNIJAS REĢIONA SASNIEDZAMĪBAS NODROŠINĀŠANAI	47
2.1. ILGTERMIŅA STRATĒGISKIE UZSTĀDĪJUMI.....	8	.....	47
2.2. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SASAISTE UN PĒCTECĪBA	20	4.3. VADLĪNIJAS DABAS UN KULTŪRVĒSTURISKĀ MANTOJUMA	48
3. TĒLPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA	24	ILGTSPĒJĪGAI ATTĪSTĪBAI	48
3.1. NOZĪMĪGĀKIE ESOŠĀS TĒLPISKĀS STRUKTŪRAS ELEMENTI		4.4. VADLĪNIJAS LAUKU ILGTSPĒJĪGAI ATTĪSTĪBAI	49
UN VĒLAMĀS ILGTERMIŅA PĀRMAIŅAS, GALVENĀS		4.5. VADLĪNIJAS PIEROBEŽAS TERITORIJAS ATTĪSTĪBAI	49
FUNKCIONĀLĀS TĒLPAS	24	5. STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBA	50
3.2. APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA UN ATTĪSTĪBAS CENTRI.....	29	PIELIKUMI	51
3.3. GALVENIE TRANSPORTA KORIDORI UN INFRASTRUKTŪRA,			
SABIEDRISKAIS TRANSPORTS.....	37		
3.4. MAĢISTRĀLIE INŽENIERKOMUNIKĀCIJU TĪKLI UN OBJEKTI			
.....	39		
3.5. DABAS TERITORIJU TĒLPISKĀ STRUKTŪRA, AINAVISKI			
VĒRTĪGĀS UN KULTŪRVĒSTURSIKĀS TERITORIJAS.....	40		

IEVADS

Teritorijas attīstības plānošanas likums nosaka, ka plānošanas reģioniem ir pienākums izstrādāt un apstiprināt ilgtspējīgas attīstības stratēģiju un attīstības programmu, koordinēt un uzraudzīt to īstenošanu.

Saskaņā ar Teritorijas attīstības plānošanas likumu plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā nosaka plānošanas reģiona ilgtermiņa attīstības redzējumu, stratēģiskos mērķus, prioritātes un telpiskās attīstības perspektīvu rakstveidā un grafiskā veidā.

Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.-2030.gadam (turpmāk tekstā – Stratēģija) izstrādāta Norvēģijas finanšu instrumenta līdzfinansētā projekta Nr.4.3.-24/NFI/INP-002 „Latvijas plānošanas reģionu un vietējo pašvaldību teritoriālās attīstības plānošanas kapacitātes palielināšana un attīstības plānošanas dokumentu izstrādāšana” ietvaros.

Stratēģija izstrādāta saskaņā ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam noteiktajiem valsts ilgtermiņa stratēģiskajiem uzstādījumiem, ņemot vērā citu plānošanas reģionu un Zemgales plānošanas reģiona pašvaldību ilgtermiņa plānošanas dokumentus.

1. ZEMGALES VIZĪTKARTE

Geogrāfiskais novietojums

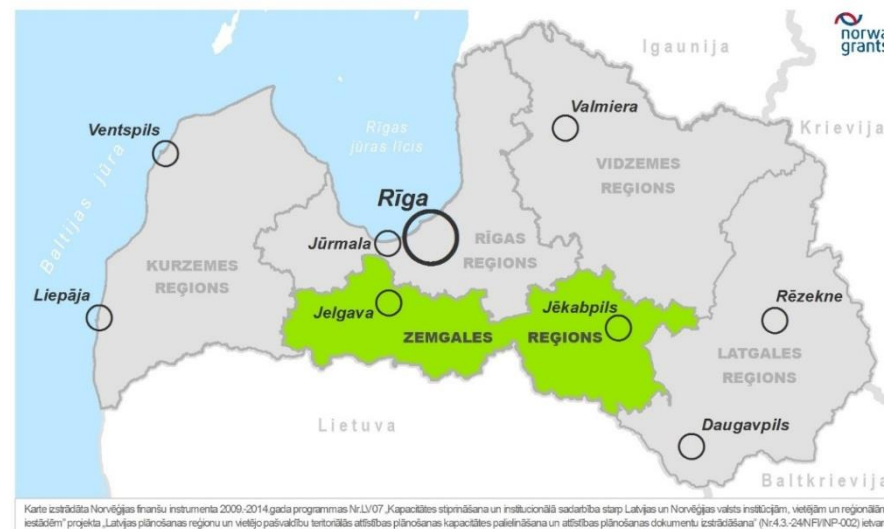
Zemgales plānošanas reģions (turpmāk tekstā – Zemgale) atrodas Latvijas centrālajā daļā uz dienvidiem no Rīgas, sākot no Austrumkurzemes augstienes un Dienvidkurzemes zemienes rietumos līdz Augšzemes augstienei austrumos. Reģions izvietojies gar Latvijas – Lietuvas valstu robežu un robežojas ar Latgales, Vidzemes, Rīgas un Kurzemes plānošanas reģionu. Tā centrālā daļa atrodas Zemgales līdzenumā. Reģiona pašreizējās robežas vairs neatbilst starpkaru periodā izveidotā Zemgales kultūrvēsturiskā apgabala robežām. Klāt nākusi daļa no Latgales un Vidzemes, bet kaimiņiem no Zemgales tikušas Ilūkstes un Tukuma apkaimes teritorijas. Tagad Zemgales plānošanas reģionā ietilpst bijušo Aizkraukles, Bauskas, Dobeles, Jelgavas un Jēkabpils rajonu teritorijas ar 20 jaunizveidotajiem novadiem un divām lielajām pilsētām – Jelgavu un Jēkabpili.

1.1.attēls. Zemgales atrašanās vieta Eiropā

km	Aizkraukle	Bauska	Dobele	Jelgava	Jēkabpils	Rīga
Aizkraukle		79	156	128	56	91
Bauska	79		79	47	135	67
Dobele	156	79		28	208	78
Jelgava	128	47	28		180	47
Jēkabpils	56	135	208	180		143
Rīga	91	67	78	47	143	

1.1. tabula. Attālumi starp Zemgales lielākajām pilsētām un līdz Rīgai (km)
Avots: Latvijas Valsts ceļi, maršrutu kalkulators

1.2.attēls. Zemgale Latvijā

Teritorijas kopplatība

Zemgales teritorijas kopējā platība ir 10 732 km², kas veido 16,6% no kopējās Latvijas Republikas teritorijas. Lauksaimniecībā izmantojamā zeme aizņem 39%, meži – 42%, zeme zem ūdeņiem – 3%, purvi – 3%, bet pārējās zemes (ceļi, pagalmi, zeme zem ēkām u.c.) – 13% no Zemgales reģiona kopējās platības.

Administratīvais iedalījums

Zemgales plānošanas reģionu veido 22 vietējās pašvaldības, t.sk. 2 republikas nozīmes pilsētas - Jelgava un Jēkabpils, un 20 novadu pašvaldības: Aizkraukles, Skrīveru, Jaunjelgavas, Kokneses, Neretas, Pļaviņu, Bauskas, Rundāles, Iecavas, Vecumnieku, Dobeles, Auces, Tērvetes, Jelgavas, Ozolnieku, Jēkabpils, Aknīstes, Krustpils, Salas un Viesītes novadi. Zemgales plānošanas reģiona pašvaldības raksturojošie rādītāji atspoguļoti 1.2.tabulā.

1.3.attēls. Zemgales pašvaldības

Iedzīvotāji

Uz 2014.gada 1.janvāri Zemgalē dzīvoja 244 875 iedzīvotāji, kas ir 12,3% no kopējā iedzīvotāju skaita Latvijā. Zemgalē ir otrs augstākais iedzīvotāju blīvums starp reģioniem aiz Pierīgas - 23 cilvēki uz km², kā arī viszemākā demogrāfiskā slodze starp reģioniem - 585 darbaspējas vecumu nesasniegušās un pārsniegušās personas vidēji uz 1000 personām darbaspējas vecumā. Salīdzinot ar vidējo rādītāju Latvijā (61,1%), latviešu īpatsvars Zemgalē ir lielāks – 69,9%.

Apdzīvojuma struktūra

Lielākā daļa reģiona iedzīvotāju dzīvo lauku apvidos – uz 01.01.2014. – 52,26%. Iedzīvotāju vidējais blīvums Zemgalē 2014.gada sākumā bija 23 cilvēki uz km² (Latvijā vidēji – 31 cilvēks uz km²).

Zemgales īpašās vērtības

- Atrodas Latvijas centrālajā daļā, ar labi attīstītu ceļu tīklu, kas veicina pieejamību apdzīvotām vietām un nodrošina galvaspilsētas sasniedzamību.
- Reģionā atrodas divas nacionālas nozīmes pilsētas – Jelgava un Jēkabpils, kas attīstās kā izglītības, zinātnes, kultūras, veselības, sporta un citu pakalpojumu, kā arī ekonomisko aktivitāšu centri – Zemgales un Latvijas attīstības virzītājspēki.
- Zemgali šķērso nozīmīgi transporta koridori un to krustpunkti, valsts galvenās automaģistrāles un dzelzceļa līnijas, maģistrālie dabas gāzes un naftas cauruļvadi, kā arī optisko šķiedru kabeļi.
- Reģionā ir visauglīgākās lauksaimniecības zemes Latvijā, attīstīta lauksaimniecība un lauksaimniecības produktu pārstrāde, Zemgale tiek dēvēta par Latvijas maizes klēti.
- Reģions ir bagāts ar daudzveidīgiem dabas resursiem: kūdru, smilti, granti, dolomītu, mālu, augstvērtīgu augsni un mežiem. Dobeles novada teritorijā atrodas pazemes gāzes glabātuves ierīkošanai atbilstoša ģeoloģiskā struktūra.
- Zemgali šķērso divas Latvijas lielākās upes – Daugava un Lielupe.
- Zemgalē atrodas desmit akreditētas augstākās izglītības iestādes, t.sk. trešā lielākā augstskola Latvijā – Latvijas Lauksaimniecības universitāte, un astoņas profesionālās izglītības iestādes, kas dod plašas iespējas reģiona cilvēkresursu attīstībai.
- Zemgalē ir optimāls vispārējās izglītības iestāžu tīkls: 2013./2014.mācību gadā Zemgalē atradās 116 skolas, no kurām 54 ir pamatskolas, 43 – vidusskolas, 7 – sākumskolas un 9 – speciālās skolas.
- Reģionā atrodas lielākais un plašākais lauku konsultāciju sniedzējs – Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs (Ozolniekos), kas veicina lauku attīstību, paaugstinot lauku uzņēmēju profesionālās un ekonomiskās zināšanas.
- Zemgalē ir intelektuālais un zinātniskais potenciāls, it sevišķi lauksaimniecības un mežsaimniecības jomā, kas veicina augstas kvalifikācijas speciālistu sagatavošanu un zinātnisko pētījumu attīstību.

- Zemgalē ir senas rūpnieciskās ražošanas un amatniecības tradīcijas, attīstīta pārstrādes un ražojošā rūpniecība – kokapstrāde, metālapstrāde, ķīmiskā rūpniecība, ieguves rūpniecība un tekstilrūpniecība.
- Reģionā ir attīstīta uzņēmējdarbības attīstības infrastruktūra – zinātnes centri - LLU fakultāšu institūti, Zemkopības zinātniskais institūts Skrīveros, Mācību un pētījumu saimniecība Vecaucē, Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts (MeKA) Jelgavā, Valsts Augļkopības institūts Dobelē, SIA „Latvijas Augu aizsardzības pētniecības centrs”, tehnoloģiskie centri, loģistikas un industriālie parki Jelgavā, Jēkabpilī, Bauskā, biznesa inkubatori Jelgavā, Aizkrauklē, Jēkabpilī, Dobelē un „Biznesa dārzi” Jelgavas, Gailīšu, Bauskas, Auces un Neretas novadā. Latvijas Lauksaimniecības universitātē darbojas Tehnoloģiju pārneses kontaktpunkts, bet Jelgavā un Jēkabpilī – struktūrfondu informācijas centrs, kas sniedz bezmaksas informāciju par finanšu resursu piesaistes iespējām u.c.
- Reģions ir bagāts ar nozīmīgu kultūrvēsturisko mantojumu – nacionālas nozīmes kultūrvēsturiskajiem pieminekļiem un tūrisma objektiem (Jelgavas, Rundāles, Mežotnes, Bauskas un Krustpils pils, Kokneses un Dobeles pilsdrupas, Tērvetes dabas parks, Pokaiņu mežs, Ložmetējkalns u.c.).

Administratīvā teritorija	Iedzīvotāju skaits 2014.g. sākumā	Teritorija (km ²) uz 01.01. 2014.	Iedzīvotāju blīvums (cilvēki/1km ²) 2013.g.	Demogrāfiskā slodze 2014.g. sākumā	Bezdarba līmenis, % uz 01.01.2014.	Ekonomiski aktīvās statistikas vienības uz 1000 iedzīvotājiem 2012.g.	Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi pašvaldību budžetos uz 1 iedz. 2013.g., euro	Zemes vidējā kadastrālā vērtība 2013.g. novembrī (Ls/ha)	Attālums līdz Rīgai no novada centra (km)
Jelgava	62 572	61	1 025,8	546,1	5,3	50,6	520,07	15 086,4	47
Jēkabpils	24 839	26	955,3	539,6	7,2	49,6	414,53	7952,4	143
Aizkraukles novads	9283	102	90,8	498,2	7,8	54,4	527,27	4076,8	90
Aknīstes novads	3056	285	10,7	455,2	7,3	94,8	371,36	467,6	197
Auces novads	7945	517	15,4	551,8	9,0	40,3	343,57	965,3	104
Bauskas novads	26 348	786	33,5	508,2	6,7	58,8	381,55	2956,6	67
Dobeles novads	22 980	888	25,9	516,0	8,4	48,8	442,23	1876,0	78
Iecavas novads	9463	312	30,3	520,2	5,1	47,1	448,58	604,1	44
Jaunjelgavas novads	6240	684	9,1	497,1	9,1	55,1	367,45	565,3	91
Jēkabpils novads	5302	905	5,9	502,4	7,7	111,2	271,66	189,6	165
Jelgavas novads	25 801	1317	19,6	491,3	6,4	49,8	356,62	762,9	47
Kokneses novads	5814	361	16,1	506,6	6,7	55,0	402,00	237,8	100
Krustpils novads	6525	812	8,0	534,9	8,6	73,8	294,68	232,2	165
Neretas novads	4060	645	6,3	473,7	9,2	62,0	330,72	186,4	108
Ozolnieku novads	10 482	286	36,7	554,0	4,6	53,0	541,30	4109,9	50
Pļaviņu novads	5914	376	15,7	566,2	7,0	48,7	372,97	1093,7	121
Rundāles novads	4067	231	17,6	506,3	9,4	61,3	299,90	833,6	80
Salas novads	4127	317	13,0	475,0	9,8	70,4	338,94	212,4	135
Skrīveru novads	3844	105	36,5	565,8	6,8	48,7	472,53	509,7	70
Tērvetes novads	3821	224	17,1	483,9	8,8	66,9	355,83	813,1	91
Vecumnieku novads	9190	844	10,9	511,8	6,3	53,2	379,11	288,7	55
Viesītes novads	4293	651	6,6	566,8	9,8	71,1	334,66	490,8	170

1.2.tabula. Zemgales plānošanas reģiona pašvaldības raksturojošie rādītāji

Avots: Valsts reģionālās attīstības aģentūra, Valsts zemes dienests

2. STRATĒGISKĀ DAĻA

2.1. ILGTERMIŅA STRATĒGISKIE UZSTĀDĪJUMI

ZEMGALES EKONOMIKAS SPECIALIZĀCIJA

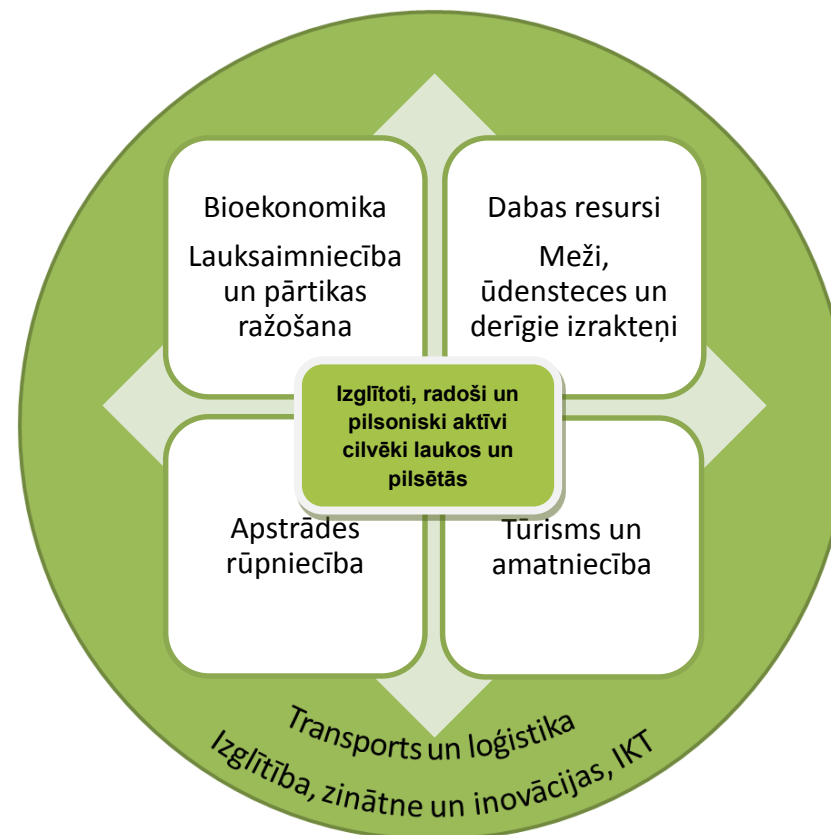
Zemgales plānošanas reģiona ekonomikas profils aptver četrus galvenos specializācijas virzienus:

1. **Bioekonomika, lauksaimniecība** un tās produktu pārstrāde.
2. **Dabas resursu** (mežu un derīgo izrakteņu) apsaimniekošana.
3. **Apstrādes rūpniecība** kā pilsētu specializācija.
4. **Tūrisms un amatniecība** kā reģiona identitātes zīmols.

Šo nozaru attīstība ilgtermiņā vērsta uz efektīvu un ilgtspējīgu vietējo resursu izmantošanu, kā arī inovāciju un konkurētspējas palielināšanu, apgūstot perspektīvākas un reģionam specifiskas nišas. Reģiona ekonomiskā specializācija sekmē ilgtermiņa attīstības prioritāšu īstenošanu, ekonomikas attīstības centrā noliekot cilvēku un caur uzņēmējdarbības attīstību perspektīvajās nozarēs sekmējot Zemgales iedzīvotāju nodarbinātību un radošās aktivitātes.

Lai nodrošinātu stabilu un inovatīvu ekonomikas nozaru izaugsmi, kā arī palielinātu Zemgales reģiona konkurētspēju gan nacionālā, gan starptautiskā mērogā, ekonomikas profila pamatā ir jomas, kas ir būtiskas visu nozaru attīstībai un caurvij visus specializācijas virzienus:

- **Transports un loģistika**, kas nodrošina gan cilvēku mobilitāti, gan resursu un produkcijas transportēšanu, t.sk. tirdzniecības un eksporta iespējas.
- **Izglītība, zinātne, inovācijas un IKT**, kas attīstāmi ciešā sadarbībā ar ekonomiku, nodrošinot gan nepieciešamos speciālistus, gan inovatīvus produktu un tehnoloģiju risinājumus.

2.1.attēls. Zemgales specializācijas virzieni un horizontālās jomas

Turpinājumā sniegts ekonomikas specializācijas virzienu un horizontālo prioritāšu koncentrēts apraksts, papildinot to ar kartogrāfisko attēlojumu.

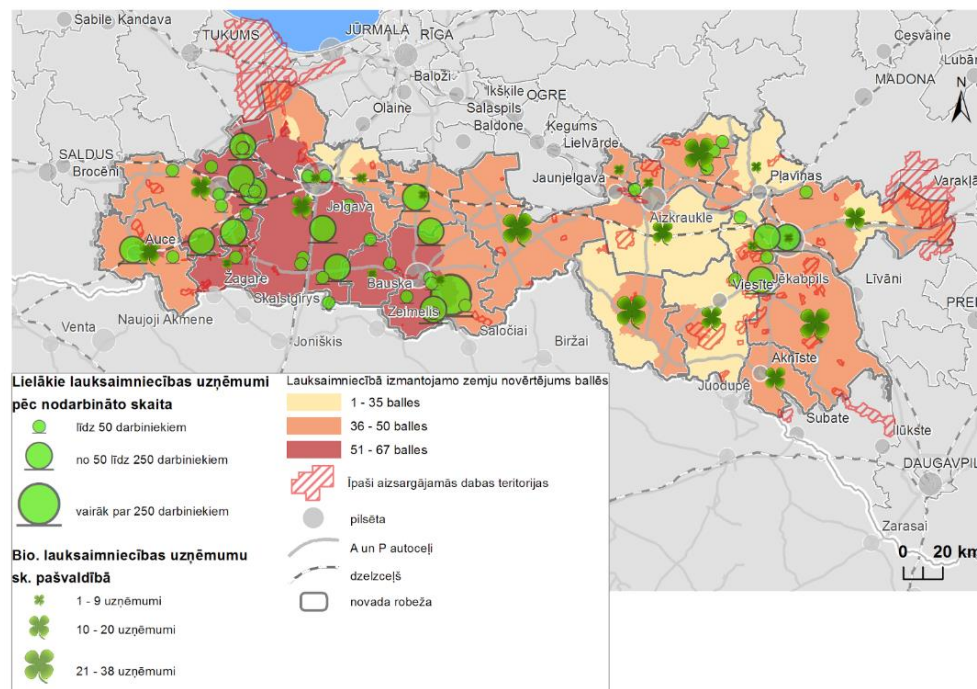
1. Zemgale – reģions ar attīstītu bioekonomiku, lauksaimniecību un uz vietējiem resursiem balstītu pārtikas rūpniecību. Perspektīvā – intensīvās lauksaimniecības un ekosaimniekošanas „sadzīvošanas” modelis.

Viena no Zemgales reģiona priekšrocībām attiecībā pret citiem Latvijas un Eiropas Savienības reģioniem ir augsta zemes auglība, salīdzinoši nepiesārņotas lauksaimniecības un dabas teritorijas. Zemgalē ir attīstīta lauksaimniecība un lauksaimniecības produktu pārstrāde, tāpēc reģions tiek dēvēts par Latvijas maizes klēti. Kvalitatīvākās un auglīgākās lauksaimniecības zemes atrodas Zemgales rietumu daļā, kur attiecīgi izvietojušies arī lielākie lauksaimniecības uzņēmumi, kas nodarbina pat līdz 380 darbiniekiem vienā uzņēmumā. Kopumā Zemgalē lauksaimniecības nozarē nodarbināti 2,8 tūkst. cilvēku.

Lauksaimniecības un tās produktu pārstrādes (galvenokārt – pārtikas produktu ražošanas) nozares attīstība perspektīvā saistāma gan ar produktīvu un eksportspējīgu intensīvo lauksaimniecību, gan ar bioloģiskās jeb ekosaimniekošanas attīstību. Šobrīd Zemgalē darbojas ap 300 sertificētu bioloģisko lauksaimniecību, turklāt šī ir perspektīva darbības niša tieši teritorijās ar mazāk auglīgām lauksaimniecības zemēm, ko norāda arī pašreizējais bioloģisko lauksaimniecību izvietojums novados.

Potenciālā lauksaimniecības specializācija nākotnē:

- **Tradicionālās nišas:** lopkopība, putnkopība, graudkopība, dārzeņu un augļu ražošana, lauksaimnieciskās produkcijas pārstrāde un pārtikas produktu ražošana.
- **Attīstāmās nišas:** bioekonomika, bioloģiskā lauksaimniecība, mājražošana, tiešās pārtikas produktu piegādes saimniecības, pārtikas rūpniecības dažādošana (sadarbībā ar zinātniekiem), biomasas ražošana.

2.2.attēls. Tradicionālā un bioloģiskā lauksaimniecība Zemgalē

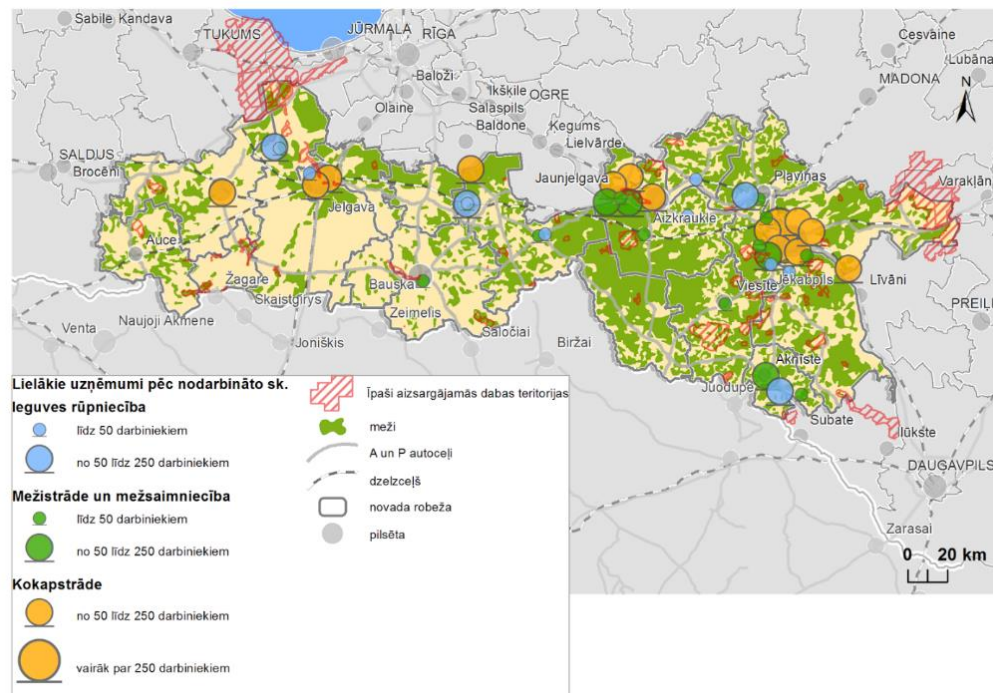
2. Zemgales dabas resursu apsaimniekošana – resursefektīvai mežsaimniecībai, kokapstrādei, ieguves rūpniecībai un karjeru izstrādei.

Otrs specializācijas virziens balstīts uz citu dabas resursu apsaimniekošanu Zemgales lauku apvidos – **mežu un derīgo izrakteņu ilgtspējīgu izmantošanu**. Mežizstrādes un kokapstrādes nozares attīstību nodrošina reģionā esošie koksnes resursi. Meži klāj 45% no reģiona teritorijas un **lielāks mežainums ir tieši Zemgales austrumu daļā**, kur arī izvietojušies lielākā daļa mežsaimniecības, mežizstrādes un kokapstrādes uzņēmumu. Šīs nozares raksturo augsti attīstīta koksnes pirmapstrāde, tāpēc perspektīvais nākotnes virziens Zemgalē ir koksnes tālākas pārstrādes attīstīšana un **produkcijas ar augstāku pievienoto vērtību ražošana**.

Reģiona nozīmīgākie derīgie izrakteņi ir: **ģipšakmens, smilts, grants, kūdra un māls**. Zemgalē atrodas vienas no lielākajām **dolomīta un kaļķakmens** atradnēm Latvijā. Ieguves rūpniecībā un karjeru izstrādē Zemgalē nodarbināti 0,7 tūkst. cilvēku. Izejvielu pieejamības ziņā nozares attīstību veicina arī šo resursu nelielais attālums no Rīgas, loģistikas, pētniecības un atjaunojamo energoresursu izmantošanas attīstība. Lai sekmētu efektīvāku esošo resursu izmantošanu, jāveicina **jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde**.

Potenciālā mežsaimniecības, kokapstrādes un ieguves rūpniecības specializācija nākotnē:

- **Tradicionālās nišas:** mežsaimniecība un mežizstrāde, kokapstrāde, kūdras, smilts, grants, ģipšakmens, dolomīta, kaļķakmens ieguve un izmantošana rūpniecībā.
- **Attīstāmās nišas:** koksnes produkcijas ar augtu pievienoto vērtību ražošana, enerģētiskā koksnes pārstrāde (šķeldas un granulu ražošana), gāzes glabātuves izveide.

2.3.attēls. Ieguves rūpniecība, mežsaimniecība un kokapstrāde Zemgalē

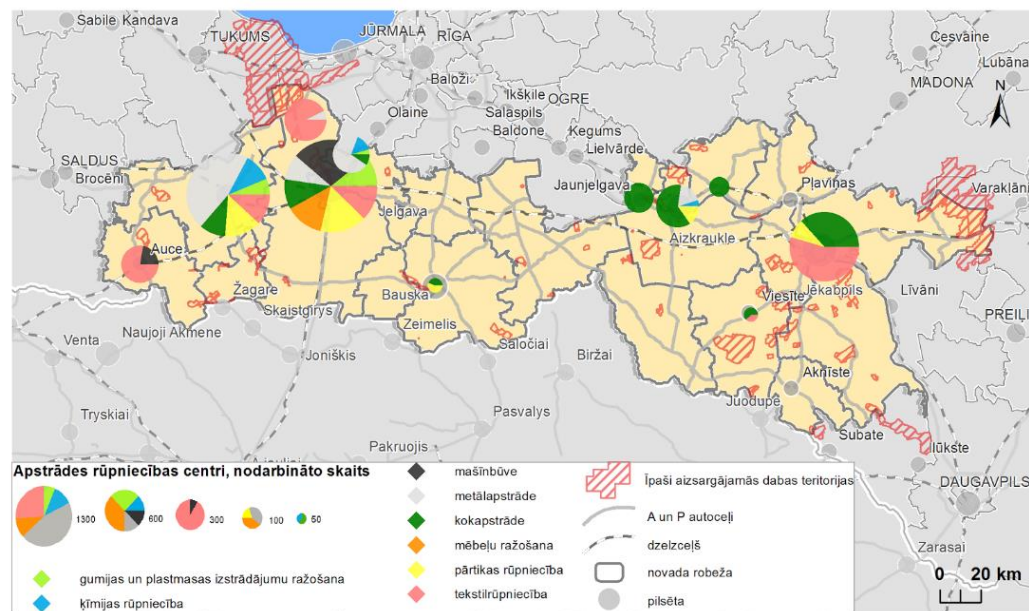
3. Apstrādes rūpniecības centri Zemgalē – metālapstrādes, mašīnbūves, ķīmiskās rūpniecības, kokapstrādes, pārtikas rūpniecības, tekstilrūpniecības attīstība pilsētās.

Nozīmīgu vietu Zemgales uzņēmējdarbības un nodarbinātības struktūrā ieņem apstrādes rūpniecība, kurā nodarbināti 25% no reģionā strādājošajiem. Prioritārās apstrādes rūpniecības nozares Zemgalē ir: **metālapstrāde un mašīnbūve, ķīmiskā rūpniecība, kokapstrāde, pārtikas rūpniecība un tekstilrūpniecība**. Šo nozaru lielākie uzņēmumi galvenokārt atrodas nacionālas un reģionālas nozīmes centros, kā arī lielākajos novadu centros, veidojot noteiktu šo centru specializāciju. **Lielākie apstrādes rūpniecības centri Zemgalē ir Jelgava un Dobele**, kuros darbojas gandrīz visu prioritāro nozaru uzņēmumi, savukārt citu Zemgales pilsētu uzņēmējdarbību raksturo specializācija 1-2 nozarēs: Jēkabpilī – tekstilrūpniecība un kokapstrāde, Aizkrauklē – kokapstrāde, Ozolniekos – metālapstrāde u.c. Līdzās lielākajiem uzņēmumiem, kas nodarbina no 10 līdz pat 600 darbinieku, jāmin, ka Zemgales apstrādes rūpniecībā ir liels mikrouzņēmumu īpatsvars – apmēram 70% no nozares uzņēmumiem.

Apstrādes rūpniecības uzņēmumu attīstībai Zemgalē būtisks ir intelektuālais un zinātniskais potenciāls, kas veic zinātniskos pētījumus, izstrādā jaunus produktus, tehnoloģijas un sagatavo augstas kvalifikācijas darbspēku. Vairākas apstrādes rūpniecības nišas ir ar potenciālu izaugsmi uz zināšanām balstītā ekonomikā un produktu ar augstu pievienoto vērtību ražošanā un eksportā.

Potenciālā apstrādes rūpniecības specializācija nākotnē:

- **Tradicionālās nišas:** gaļas produktu, konditorejas un miltu izstrādājumu, piena produktu, graudu pārstrādes produktu ražošana; kokrūpniecība, mēbeļu ražošana; gatavo metālizstrādājumu un metāla konstrukciju ražošana; ķīmisko vielu un ķīmisko produktu ražošana; gatavo tekstilizstrādājumu ražošana u.c.
- **Attīstāmās nišas:** zinātņietilpīgu, inovatīvu apstrādes rūpniecības produktu ar augstu pievienoto vērtību ražošana, kā arī izstrādājumu ražošana ar importa aizstāšanas un eksporta potenciālu.

2.4.attēls. Zemgales prioritāro apstrādes rūpniecības nozaru lielāko uzņēmumu (pēc nodarbināto skaita) izvietojums attīstības centros

4. Zemgale – radošās amatniecības reģions un tūrisma galamērķis.

Zemgalē nozares ar augstu attīstības potenciālu ir pakalpojumu un individuālās ražošanas jomas – **tūrisms, amatniecība, mājražošana un radošās industrijas**. Līdzās reģiona ainavām un kultūrvidēi, ūdeņiem, dabas objektiem un parkiem, daudzveidīgajam materiālās un nemateriālās kultūras mantojumam, kultūras pasākumiem un aktīvās atpūtas piedāvājumam arvien nozīmīgāku lomu sāk ieņemt Zemgales tūrisma, amatniecības un vietējo ražotāju piedāvājums.

Apmeklētākie tūrisma objekti Zemgalē ir: Rundāles pils, Tērvetes dabas parks, Jelgavas Sv. Trīsvienības baznīcas tornis un Bauskas pils. Galvenie tūrisma objekti koncentrējas Zemgales rietumu daļā, tomēr perspektīvā, attīstot lauku tūrisma un amatniecības piedāvājumu, arvien lielāka loma tūristu piesaistē varētu būt Zemgales austrumu daļai.

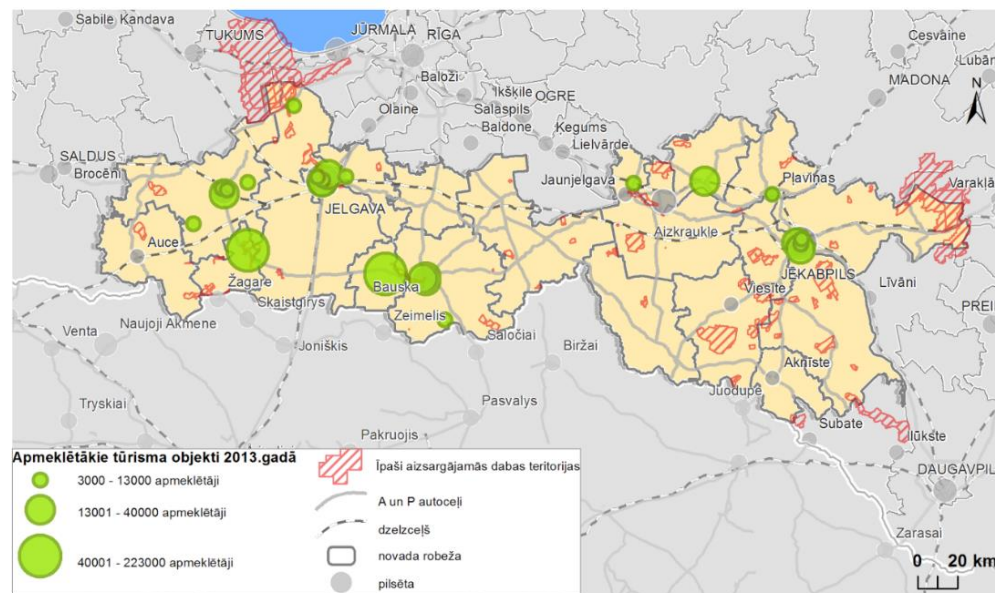
Vietējo dzīvesvidi, tradīcijas, amatus un t.s. „lauku labumus” Zemgalē apskatīt un izmēģināt piedāvā apskates saimniecības, daiļdārzi, bioloģiskās lauksaimniecības, mājražotāji un amatnieki. Praktiskas un izzinošas brīvā laika pavadīšanas iespējas piedāvā amatniecības centri un amatu mājas. **Amatniecībai Zemgales reģionā ir perspektīvas attīstības iespējas** gan tūrisma piedāvājuma klāsta paplašināšanā, gan vietējo produktu konkurētspējas stiprināšanā, gan kā ekonomikas nozarei, attīstot amatniecību kā uzņēmējdarbību un stiprinot tās sadarbību ar radošajām industrijām.

Zemgalē **radošās industrijas** pārstāv 93 uzņēmumi jeb 8%, kas norāda uz to, ka pastāv noteikts radošuma līmenis reģionā, ir liels potenciāls radošo industriju attīstībai un pastāv arī liels pieprasījums pēc inovatīviem risinājumiem, kas dod iespējas jaunajiem uzņēmējiem uzsākt biznesu ar minimālo sākuma kapitālu, pārdodot savas idejas vai izstrādājot unikālus un savdabīgus risinājumus.

Potenciālā tūrisma, amatniecības un radošo industriju specializācija nākotnē:

- **Tradicionālās nišas:** kultūrvēsturiskā mantojuma, dabas izziņas un aktīvais tūrisms, Zemgaļu un Sēļu kultūras mantojuma un tradīciju maršruti, kultūras pasākumi (Rundālē, Bauskā, Dobelē, Jelgavā u.c.). koka amatniecība, pārtikas amatniecība (īpaši maizes cepšana), amatu mājas u.c.
- **Attīstāmās nišas:** kopīgi dabas un kultūras mantojuma tūrisma maršruti vairāku novadu ietvaros, 2-3 dienu tūrisma piedāvājums, amatnieku sadarbības tīkls (kopīga produkcijas piegāde, vienoti tūrisma maršruti),

amatnieku sadarbība ar radošo industriju uzņēmumiem (dizaineriem u.c.) jaunu produktu un pakalpojumu veidošanā.

2.5.attēls. Lielāko tūrisma objektu koncentrācija Zemgalē

*Horizontālā prioritāte: **Izglītība, zinātne, inovācijas un IKT***

Visu Zemgales plānošanas reģiona ekonomiskās specializācijas nozaru un perspektīvo nišu attīstībai būtisku ieguldījumu un pienesumu sniedz reģionā esošās **izglītības un pētniecības iestādes**. Nākotnē jāstiprina **uzņēmēju un zinātnieku savstarpējā sadarbība** inovatīvu metožu un tehnoloģiju ieviešanā, kā arī Zemgales izglītības iestāžu – īpaši augstākās un profesionālās – **izglītības piedāvājuma elastība un specializācija** atbilstoši reģiona ekonomikas profilam un darba tirgus pieprasījumam.

Augstākās izglītības un zinātniskās darbības potenciālā reģionā ievērojama loma ir **Latvijas Lauksaimniecības universitātei (LLU)**, kas ir trešā lielākā augstākās izglītības iestāde valstī. LLU ir vienīgā augstskola Latvijā, kura piedāvā studijas lauksaimniecībā, veterinārmedicīnā, pārtikas produktu pārstrādē, meža zinībās un ainavu arhitektūrā. LLU ar savu infrastruktūru, mācību materiāltehnisko bāzi, mācībspēkiem un pētnieciskajiem centriem ir izveidojusies par Latvijas un Eiropas nozīmes izglītības un pētniecības centru modernās lauksaimniecības, mežsaimniecības, veterinārmedicīnas, pārtikas pārstrādes jomās.

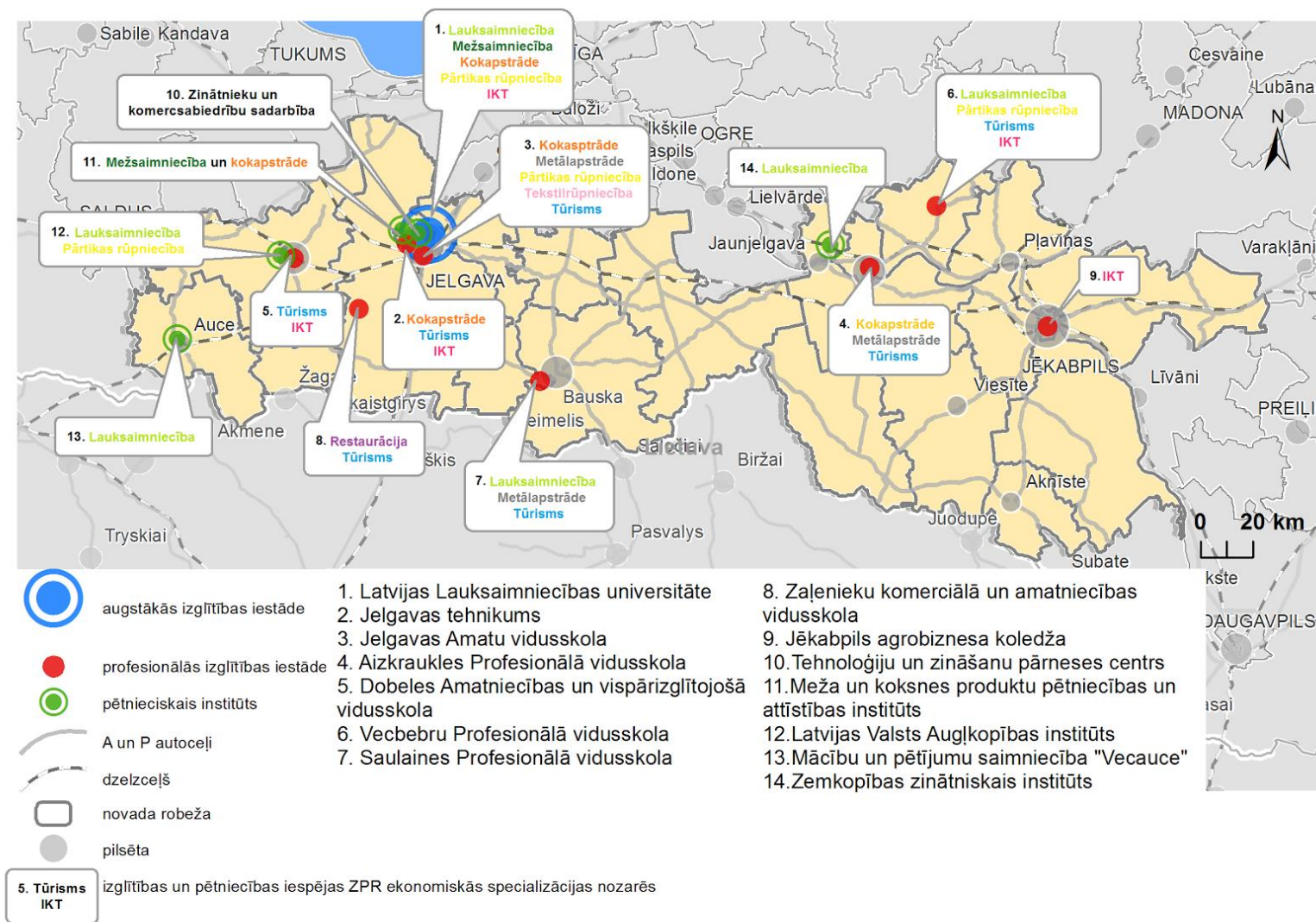
Zemgalē darbojas septiņi **zinātniski pētnieciskie institūti**, no kuriem pieci ir LLU struktūrvienības. LLU struktūrā darbojas trīs zinātniski pētnieciskās laboratorijas. Visi minētie resursi specializējušies lauksaimniecības un mežsaimniecības jomās. Reģiona perspektīvajām nozarēm nepieciešamo pētniecisko un inovāciju atbalstu var sniegt arī **Meža un koksnes produktu pētniecības un attīstības institūts Jelgavā, Dobeles Valsts Augļkopības institūts** un plašais uzņēmējdarbības atbalsta institūciju tīkls.

Profesionālo izglītību Zemgalē piedāvā 8 izglītības iestādes, kurās var apgūt dažādas specialitātes. Profesionālās izglītības iestādes nav izvietotas vienmērīgi reģiona teritorijā. Labs profesionālo izglītības iestāžu pārklājums ir ap Jelgavu, Bausku, Dobeli, Jēkabpili un Aizkraukli, savukārt samērā slikts ap Neretu, Aknīsti un Viesīti.

Gandrīz visās reģionā esošajās profesionālās izglītības iestādēs pieejamas izglītības programmas, kas orientējas uz tūrismu, taču reģionā pieprasītākās specialitātes no darba devējiem ir: mašīnzinību, mašīnbūves un metālapstrādes jomā; dažādās būvniecības specialitātēs; elektronikas un automātikas jomā; pārtikas produktu ražošanā; kokapstrādes un koka izstrādājumu izgatavošanā; lauksaimniecības produktu ražošanā.

Reģionā ir nepieciešama apsteidzoša izglītības darbība visās tautsaimniecības nozarēs, kas sekmētu cilvēka kā indivīda izaugsmi, attīstību, bet reizē radītu interesi par darbu zinātnes laukā.

Attīstot sadarbību starp izglītības sniedzējiem, darba devējiem un pārvaldes institūcijām, jāpanāk, lai Zemgales iedzīvotājiem ir iespējas iegūt konkurētspējīgu pirmsskolas un pamatizglītību iespējami tuvu dzīves vietai, vidējo, profesionālo un augstāko izglītību, ir plašas iespējas mūža garumā paaugstināt savu kvalifikāciju vai pārkvalificēties, piedalīties interešu izglītības un saturīga brīvā laika pavadīšanas pasākumos. Cilvēkiem jāapzinās, ka izglītība ir vērtība, kas dod pamatu pilnvērtīgai, personīgo izaugsmi sekmējošai dzīvei, un jāizmanto formālās un neformālās izglītības iespējas savai pilnveidei, jāspēj veiksmīgi iekļauties zinātņietilpīgā, inovatīvā darba tirgū, sabiedriskās un politiskās norisēs.

2.6.attēls. Izglītības, zinātnes un pētniecības institūcijas Zemgalē un to piedāvājuma atbilstība Zemgales prioritārajām ekonomikas nozarēm

Zemgalē uzņēmējiem ir pieejama daudzpusīga uzņēmējdarbības atbalsta vide ar produktīvu inkubatoru tīklu, profesionālu un pieprasījumam atbilstošu pētniecisko resursu tīklu, industriālo teritoriju iniciatīvām un plašu lauksaimniecības atbalstu.

Biznesa inkubatori un biznesa dārzi pierobežas teritorijās ir reģiona ekonomiskās un sociālās attīstības veicināšanas struktūrvienības, kuru uzdevums ir atbalstīt jaunu uzņēmumu dibināšanu un izaugsmes iespējas. Potenciālie industriālās infrastruktūras pakalpojumu sniedzēji ir 6 industriālie parki: NP Jelgavas Biznesa parks, Eirkel Biznesa parks Ozolnieku novadā, Zemgales zinātnes un tehnoloģiskais parks Jelgavā un Jēkabpils Kokapstrādes uzņēmējdarbības parks, Aizkraukles tehnoloģiskais centrs.

Zemgalē darbojas septiņi zinātniski pētnieciskie institūti, no kuriem pieci ir LLU struktūrvienības. LLU struktūrā darbojas trīs zinātniski pētnieciskās laboratorijas. Visi minētie resursi specializējušies lauksaimniecības un mežsaimniecības jomās.

Perspektīvā plānoti divi uzņēmējdarbības atbalsta centri Jelgavā un Jēkabpilī, kuru galvenā darbības joma būs uzņēmēju konsultēšana un semināru rīkošana par uzņēmējdarbības uzsākšanas un attīstības jautājumiem.

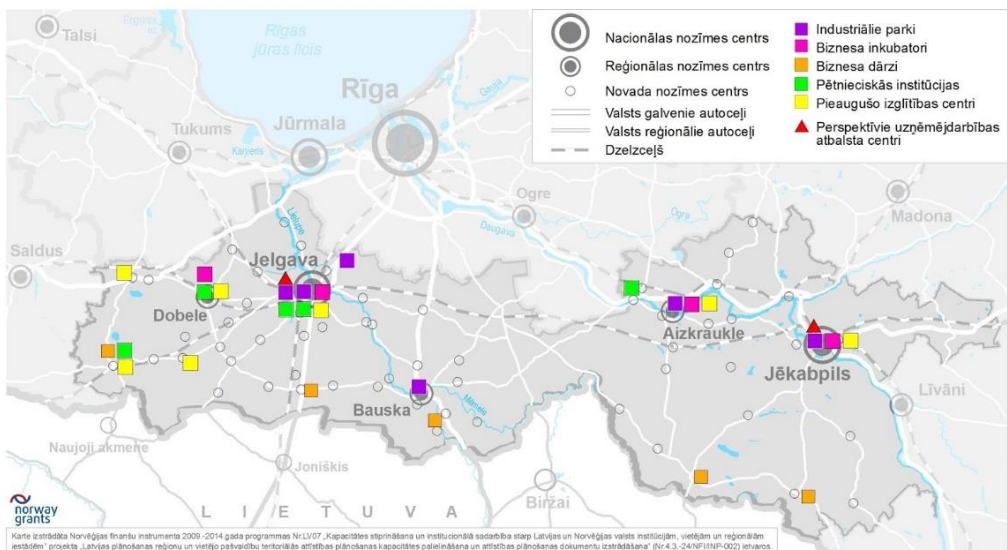
Būtiska loma reģiona uzņēmējdarbības attīstībai ir arī izglītības iestādēm un to piedāvājumu sasaistei ar uzņēmējdarbību. Perspektīvā reģionā izdalītas septiņas izglītības iestādes un struktūrvienības Jelgavā, Dobelē, Aizkrauklē un Jēkabpilī, kas piedāvās uzņēmējdarbības atbalsta papildpakalpojumus-konsultācijas, biroja un sanāksmju infrastruktūru, dalību attīstības un sadarbības projektos.

Horizontālā prioritāte: *Transports un loģistika*

Zemgales ģeogrāfiskais novietojums rada **labas iespējas pasažieru, kravu pārvadājumu attīstībai un loģistikai**. Šeit krustojas nozīmīgas starptautisko pasažieru un preču transporta plūsmas, ko nodrošina autoceļi un dzelzceļš. Galvenie dzelzceļa koridori Zemgali šķērso gan Z-D virzienā, gan R-A virzienā, bet galvenie autotransporta koridori – Z-D, ZR-DA un ZA-DR virzienā. Zemgali šķērso pieci valsts galvenie autoceļi. **Transporta un loģistikas attīstība ir būtiska arī visām reģiona ekonomiskās specializācijas nozarēm**, perspektīvā sekmējot gan produkcijas tirdzniecību un eksportu, gan uzņēmēju un investoru piesaisti dažādās reģiona teritorijās, gan veicinot darbaspēka mobilitāti un tūristu plūsmas palielināšanos.

Attīstīta ceļu infrastruktūra veicina arī pārrobežu sadarbību un rada iespējas atrast sadarbības partnerus un tirdzniecības iespējas Lietuvas pierobežas rajonos. Šo sadarbību veicinās dzelzceļa līnijas Rail Baltica izbūve.

Lai pilnvērtīgi izmantotu Zemgales reģiona potenciālu kravu pārvadājumu, loģistikas un transportēšanas jomā un veidotu konkurētspējīgus šo jomu pakalpojumus ar Rīgā un Pierīgā esošiem loģistikas un uzglabāšanas centriem, nepieciešama **loģistikas parku izveide un to attīstības veicināšana**.

2.7.attēls. Esošās un perspektīvās uzņēmējdarbības atbalsta institūcijas Zemgales attīstības centros

ZEMGALES REĢIONA ATTĪSTĪBAS VĪZIJA

Zemgale 2030.gadā – konkurētspējīgs, zaļš reģions Latvijas centrā ar kvalitatīvu un pieejamu dzīves vidi

Cilvēki. Iedzīvotāju skaits reģionā ir stabils, ko nosaka faktors, ka iedzīvotāji izvēlas savu dzīves vietu Zemgalē – kā pievilcīgā dzīves un darba telpā. Reģionā vairumam no darbaspējas vecuma iedzīvotājiem ir augstākā vai profesionālā izglītība, un lielākā daļa ir iekļāvušies mūžizglītības procesos. Reģiona iedzīvotāji jūtas piederīgi un atbildīgi gan par vietējo, gan reģiona kopdzīvi un lepni, ka dzīvo Zemgalē. Latviskā kultūrtelpa ir Zemgales sabiedrību saliedējošs pamats, kurā ikviens indivīds ir tiesīgs izvēlēties savu identitāti un var brīvi iekļauties sabiedrībā.

Vērtības. Zemgale – zaļš reģions Latvijas centrā, kur ir visauglīgākās lauksaimniecības zemes Latvijā, daudzveidīgi derīgie izrakteņi, meži un ūdens resursi, nepiesārņota un maz pārveidota dabas vide. Reģions ar savu kultūrvidi, kultūrvēsturisko mantojumu, senām tradīcijām un tūrisma potenciālu. Latvijas Lauksaimniecības universitāte – atpazīstama un spēcīga zināšanu un tehnoloģiju pārneses universitāte Baltijā, veiksmīgi īsteno sadarbības projektus ar reģionu un pašvaldībām inovāciju ieviešanai.

Uzņēmējdarbība. Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros koncentrēti reģiona un valsts ekonomikai nozīmīgi ražošanas uzņēmumi. Veiksmīgi sadzīvo un attīstās intensīvā lauksaimniecība un ekosaimniekošana, notiek sadarbība un specializēšanās. Efektīvi darbojas uzņēmējdarbības atbalsta un inovāciju sistēma, uzņēmumu sadarbības tīkli (klasteri). Zemgalē tiek sekmēta sociālo uzņēmumu izveide un darbība, iesaistot sabiedrību sociālo problēmu risināšanā.

Sasniedzamība. Reģions ir vienota darba – dzīves telpa ar kvalitatīvu, efektīvu un videi draudzīgu transporta sistēmu un infrastruktūru, kuras pamatu veido sabiedriskā transporta tīkli, kas nodrošina teritoriāli vienmērīgu sniedzamību atbilstoši ikdienas mobilitātes prasībām. Gan publiskajā pārvaldē, gan saimnieciskajā darbībā tiek plaši izmantotas informācijas un komunikāciju tehnoloģijas.

Telpa. Zemgali raksturo dabas un cilvēka darbības līdzsvars, specializēšanās un ilgtspējīga resursu izmantošana. Pilsētu un lauku attīstība un specializēšanās, mijiedarbība un partnerība nodrošina augstu dzīves kvalitāti visā Zemgales teritorijā. Zemgalei, kā reģionam Latvijas centrā, ir spēcīgas funkcionālas un telpiskas saites ar visiem pārējiem reģioniem. Pārrobežu teritorijās ar Lietuvu ir izveidota labvēlīga vide uzņēmējdarbības un pakalpojumu attīstībai.

2.9.attēls. Zemgales ilgtermiņa attīstības stratēģiskais mērķis un tā virzītājspēki

Nr.p. k.	Rādītājs	Rādītāja vērtība bāzes gadā		Vēlamā ilgtermiņa attīstības tendence	Sasniedzamā vērtība 2030.gadā	Datu avots
		Gads	Vērtība			
1.	Iedzīvotāju skaits	01.01.2014.	244 875	→	<244 000	CSP
2.	Iedzīvotāju ilgtermiņa migrācijas saldo	2013.g.	-3025	↓	<-1600	CSP
3.	Pilsētu/lauku iedzīvotāju īpatsvars, %	uz 01.01.2014.	47,74 / 52,26	→	50 / 50	PMLP
4.	Demogrāfiskā slodze, darbības vecumu nesasnējušās un pārsniegušās personas vidēji uz 1000 personām darbības vecumā	01.01.2014.	585	→	<580	CSP
5.	Nodarbinātības līmenis, %	2013.g.	56,2%	↑	65%	CSP
6.	Ekonomiski aktīvo tirgus sektora statistikas vienību skaits uz 1000 iedzīvotājiem	2012.g.	63	↑	>75	CSP
7.	IKP uz 1 iedzīvotāju, <i>euro</i>	2011.g.	6606	↑	>10 000	CSP
8.	Nefinanšu investīcijas uz 1 iedzīvotāju, <i>euro</i>	2012.g.	1897,06	↑	>2500	CSP
9.	Zemgales reģiona īpatsvars Latvijas kopējā pievienotajā vērtībā, %	2011.g.	8,2%	↑	15%	CSP
10.	Iedzīvotāju īpatsvars ar augstāko izglītību un ar profesionālo vidējo izglītību, %	2013.g.	13,3% un 21,5%	↑	18% un 35%	CSP

2.1.tabula. **Stratēģiskā mērķa – apdzīvotas Zemgales pilsētas un lauki - rezultatīvie rādītāji**

ZEMGALES REĢIONA ILGTERMIŅA ATTĪSTĪBAS PRIORITĀTES

1. **Zemgale – reģions ar attīstītu bioekonomiku, lauksaimniecību un uz vietējiem resursiem balstītu pārtikas rūpniecību un amatniecību.** Zemgale – intensīvās lauksaimniecības un ekosaimniekošanas „sadzīvošanas” modelis.
2. **Zemgales nacionālas un reģionālas nozīmes pilsētas** – reģiona rūpniecības un pakalpojumu centri, kas dod attīstības starojumu lauku teritorijām.
3. **Apdzīvoti Zemgales lauku apvidi**, kur attīstās mazā uzņēmējdarbība un ir saglabāta tradicionālā dzīves vide.
4. **Zemgale - izglītības, zinātnes un inovāciju reģions** ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti kā intelektuālo potenciālu Latvijas un Zemgales, īpaši lauku, attīstībai un spēcīgām profesionālās izglītības iestādēm.

2.2. PLĀNOŠANAS DOKUMENTU SASAISTE UN PĒCTECĪBA

Pēctecība

Līdz šim Zemgales plānošanas reģiona attīstība balstījās uz diviem plānošanas dokumentiem: ilgtermiņa dokumentu – Zemgales plānošanas reģiona teritorijas plānojumu 2006.-2026.gadam (turpmāk – teritorijas plānojums) un tā īstenošanas dokumentu vidēja termiņā – Zemgales plānošanas reģiona attīstības programmu 2008.-2014.gadam.

Teritorijas plānojumā tika noteikta reģiona ilgtermiņa attīstības vīzija un sasniedzamie rezultātīvie rādītāji, kas parādīja, kādu Zemgales telpu un sabiedrību vēlamies redzēt pēc 20 gadiem.

Vīzija:

- Zemgale – labvēlīgas dzīves vides reģions;
- reģions ar Zemgalei raksturīgo kultūrvidi un ainavu, kur saglabāts līdzsvars starp cilvēku un vidi;
- reģions ar attīstītu zinātnietilpīgu ekonomiku, ražotnēm un pakalpojumiem ar augstu pievienoto vērtību.

Rezultātīvie rādītāji: pēc 20 – 30 gadiem Zemgalē ir sasniegti vidējie ES līmeņi sekojošos rādītājos:

- ✓ IKP uz vienu iedzīvotāju
- ✓ Nodarbinātības līmenis
- ✓ Bezdarba līmenis.

Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2015.-2030.gadam noteiktie ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi turpina jau teritorijas plānojumā noteikto virzību uz Zemgales pilsētu un lauku teritoriju attīstību, Zemgales kultūrvides saglabāšanu un attīstību, reģiona ekonomikas attīstību ar specializāciju īpašajās uzņēmējdarbības nozarēs, horizontālo prioritāšu – izglītības, zinātnes, inovāciju un IKT, kā arī transporta un loģistikas, ievērošanu un attīstīšanu, kas caurvij Zemgales ilgtermiņa attīstības redzējumu.

Sasaiste ar nacionālā, reģionālā un vietējā līmeņa ilgtermiņa teritorijas plānošanas dokumentiem

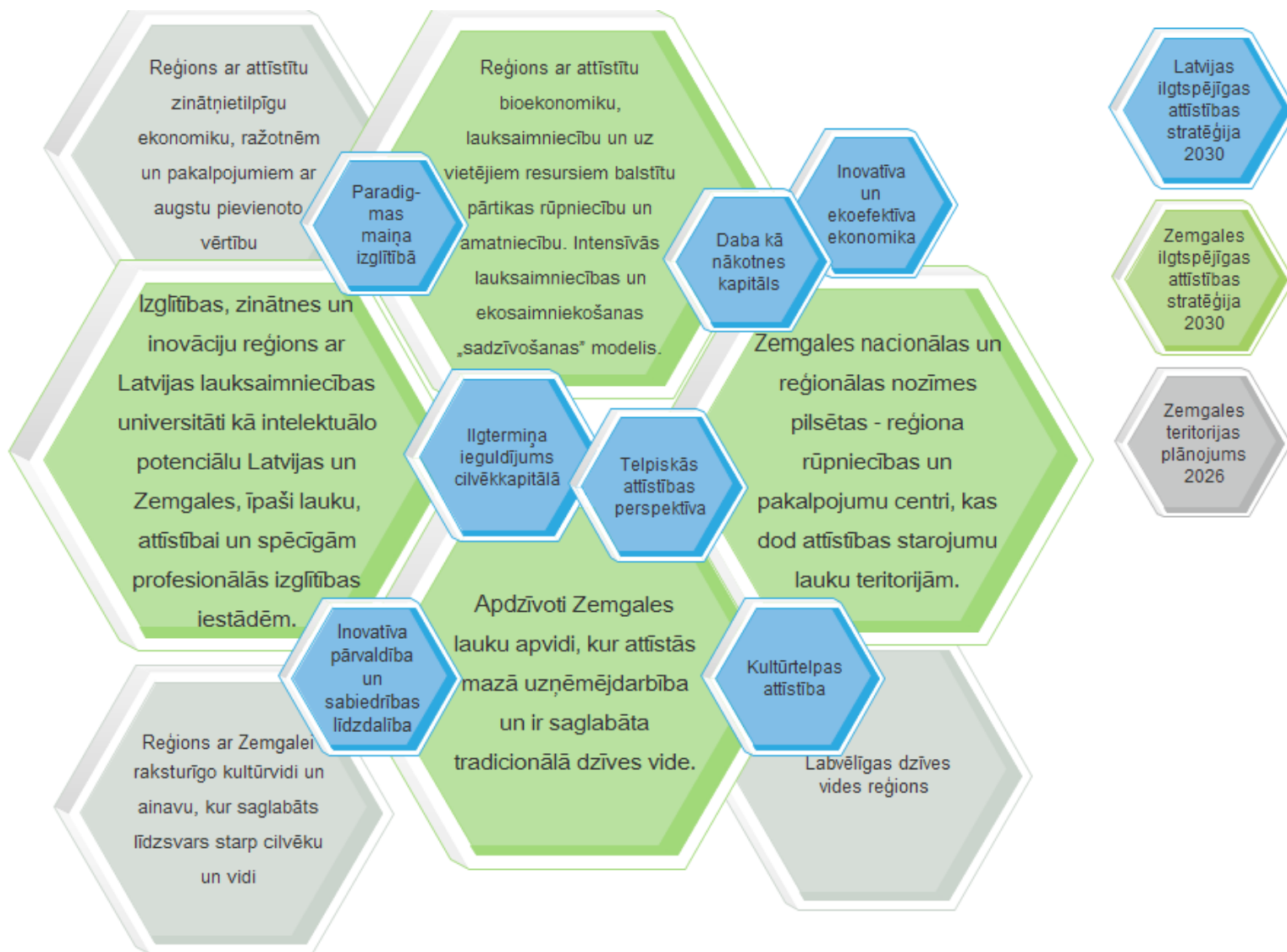
Latvija 2030

Hierarhiski augstākais ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments Latvijā ir Latvijas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2030.gadam (turpmāk – Latvija 2030) un tās sastāvā esošā Telpiskās attīstības perspektīva.

Prioritātes:

- Kultūras telpas attīstība
- Ilgtermiņa ieguldījumi cilvēkkapitālā
- Paradigmas maiņa izglītībā
- Inovatīva un ekofektīva ekonomika
- Daba kā nākotnes kapitāls
- Telpiskās attīstības perspektīva
- Inovatīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība

Izvirzot Zemgales ilgtermiņa attīstības prioritātes, tika ņemtas vērā Latvija 2030 noteiktā vīzija un prioritātes, kā arī telpiskās attīstības perspektīvā akcentētie trīs galvenie aspekti: sasniedzamība un mobilitātes iespējas, apdzīvojamība kā ekonomiskās attīstības, cilvēku dzīves un darba vide, un nacionālo interešu telpas – unikālas specifiskas teritorijas, kas nozīmīgas visas valsts attīstībai. Zemgales plānošanas reģions ietver trīs nacionālo interešu teritorijas: Rīgas metropoles areālu, lauku attīstības telpu, kā arī izcilus dabas, ainavu un kultūrvēsturisko teritoriju areālus, kur koncentrētas tās unikālās vērtības, kas veido Latvijas un tās dažādo reģionu identitāti un starptautisko atpazīstamību.

2.10.attēls. Zemgales teritorijas plānojuma 2006-2026, ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014-2030 un Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2030 prioritāšu sasaiste

Avots: Zemgales plānošanas reģions

Blakus esošo plānošanas reģionu ilgtspējīgas attīstības stratēģijas

Latvijas plānošanas reģionu ilgtspējīgas attīstības stratēģijas šobrīd vēl ir izstrādes procesā, taču pēc izstrādātajiem plānošanas dokumentu projektiem jau var spriest par kopīgi risināmiem attīstības jautājumiem.

Zemgales reģiona ilgtermiņa attīstības stratēģisko uzstādījumu saskaņotība ar citu plānošanas reģiona ilgtermiņa stratēģiskajiem uzstādījumiem atspoguļota 2.2.tabulā.

Zemgales pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģijas

Nacionālas nozīmes attīstības centri

Jelgavas pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģijas 2007.-2020.gadam ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi:

Vīzija: Jelgava – pilsēta izaugsmei!

Jelgava ir pilsēta, kas piedāvā tās iedzīvotājiem un viesiem darbam un atpūtai harmonisku vidi.

Jelgavnieki dzīvo drošā un attīstītā Eiropas pilsētā ar augstu dzīves kvalitāti.

Jelgava ir Zemgales plānošanas reģiona nacionālas nozīmes attīstības centrs, kurā koncentrējas izglītības, pētniecības un jauninājumu potenciāls, kas dod pozitīvu ilgtspējīgas attīstības stimulu reģiona un valsts attīstībai kopumā.

Jelgavā ir dinamiska, uz zināšanām balstīta ekonomika, plašas izglītības iespējas, labvēlīga sociālā vide un aktīva kultūras un sporta dzīve.

Pilsētas iedzīvotāju ienākumi un labklājība pieaug katru gadu.

Stratēģiskais mērķis: nodrošināt ilgtspējīgu Jelgavas ekonomiskās un sociālās vides attīstību, iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu, izmantojot pieejamos resursus, un pozicionēt pilsētu kā Zemgales plānošanas reģiona, Latvijas un Eiropas Savienības attīstības centru.

Prioritātes:

- ✓ Izglītots, konkurētspējīgs, vesels, sociāli aktīvs un radošs iedzīvotājs
- ✓ Ekonomiski attīstīts zināšanu, tehnoloģiju un jauninājumu centrs
- ✓ Pilsēta ar mūsdienīgu un ilgtspējīgu dzīves vidi.

Jēkabpils pilsētas ilgtermiņa attīstības stratēģijas līdz 2030.gadam ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi:

Vīzija: Jēkabpils – aktīva un atbildīga pilsēta dzīvei!

Jēkabpils ir augoša, saimnieciski darbīga pilsēta abos Daugavas krastos [Daugavas baseina vidienē].

Jēkabpils ir starptautiski atpazīstams nacionālas nozīmes attīstības centrs un reģiona sociālekonomiskās attīstības virzītāja.

Jēkabpils unikālās kultūrvēsturiskās vērtības – Krustpils pils, Vecpilsētas apbūve, baznīcas un UNECSO mantojumā iekļautais Strūves meridiāns veido pilsētas atpazīstamības pamatu.

Pilsēta ir droša un kvalitatīva dzīves un darba vide.

Pilsētas sabiedrība ir radoša, izglītota, aktīva un sociāli vienota.

Pilsēta piedāvā kvalitatīvas un daudzpusējas mūžizglītības iespējas.

Pilsētas saimniecības pamatu veido starptautiski konkurētspējīgi uzņēmumi tradicionālās un uz inovācijām balstītās jomās.

Pilsētas darbaspējīgie iedzīvotāji ir iesaistījušies produktīvā darbā, kas vairo individuālo un pilsētas labklājību.

Pilsētas attīstība ir vidi saudzējoša un resursus taupoša.

Pilsēta piedāvā bagātu un iedvesmojošu kultūras un sporta dzīvi.

Stratēģiskie mērķi:

- 1) labāka dzīves kvalitāte pilsētas iedzīvotājiem, kas veido skaitliski augošu, sociāli vienotu, radošu, izglītotu un aktīvu sabiedrību;
- 2) augstāka iedzīvotāju nodarbinātība un ienākumi pieaugošanas globālās konkurences apstākļos;
- 3) pilsēta ir reģiona ekonomiskās attīstības, publisko pakalpojumu un sabiedriskās dzīves centrs.

Prioritātes:

- ✓ Iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošana
- ✓ Ekonomiskā izaugsme
- ✓ Vidi saudzējošas un resursus taupošas pilsētas infrastruktūras attīstība
- ✓ Pārvaldības un sadarbības spēju stiprināšana
- ✓ Pilsētoreģiona attīstība.

Reģionālas nozīmes attīstības centri

Dobeles novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.-2030.gadam ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi:

Vīzija:

Dobeles novadā ir izveidota līdzsvarota un harmoniska dzīves vide, kas veicina iedzīvotāju vēlmi dzīvot un strādāt novadā. Novada ekonomiskā attīstība balstās uz vietējo uzņēmumu izaugsmi. Vienlaicīgi tiek veicinātas un atbalstītas jaunas uzņēmējdarbības formas, kas nostiprina novada saimniecisko patstāvību, piesaista kvalificētu darbaspēku un sekmē iedzīvotāju labklājības pieaugumu. Uzņēmējdarbība novadā ir ar stabilu pieaugošu dinamiku, konkurētspējīga Latvijā un ārvalstīs, balstās uz tradicionālām iestrādnēm. Novada iedzīvotāji attīsta, uztur un saglabā novada tradīcijas un kultūrvēsturisko mantojumu.

Stratēģiskie mērķi:

- 1) Labklājīga sabiedrība;
- 2) Attīstīta un sakārtota dzīves un atpūtas vide;
- 3) Attīstīta uzņēmējdarbības vide.

Prioritātes:

- ✓ Pieejami izglītības, sociālie, kultūras un sporta pakalpojumi
- ✓ Attīstīta inženiertehniskā infrastruktūra
- ✓ Novada konkurētspējas palielināšana.

Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2012.-2030.gadam ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi:

Vīzija: Bauskas novads ir bagāts novads Zemgales centrā, kurā cilvēki grib dzīvot un strādāt.

Stratēģiskie mērķi:

- 1) Bauskas novada iedzīvotāji var strādāt;
- 2) Iedzīvotāji grib dzīvot Bauskas novadā.

Prioritāte: Pievilcīga un droša dzīves un darba vide.

Aizkraukles novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014.-2025.gadam ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi:

Vīzija:

Aizkraukles novads: izglītota, aktīva sabiedrība ar iedvesmu māca saviem bērniem, kā īstenot mūsdienu sapņus, saglabājot senatnes pēdas.

Aizkraukles novadā dzīvo aktīva sabiedrība, kas līdzdarbojas kultūras un sporta aktivitātēs, kā arī nemitīgi pilnveidojas, izmantojot novadā pieejamo mūžizglītības sistēmu. Aizsargājamajās teritorijās ir saglabāta floras daudzveidība, ir sakopti un plašai sabiedrībai pieejami Aizkraukles novada kultūras un vēstures pieminekļi. Ir nodrošināta nepieciešamā infrastruktūra un atbalsts uzņēmējdarbības attīstībai, kas veicina visa veida labklājību, kā arī inovatīvās kultūras attīstību.

Stratēģiskie mērķi:

- 1) Attīstīts darba tirgus, pieprasījumam atbilstošs un kvalificēts darbaspēks;
- 2) Attīstīta uzņēmējdarbība ar augstu pievienoto vērtību;
- 3) Nodrošināta iedzīvotājiem pieejama, kvalitatīva un ekoloģiski tīra dzīves vide.

Prioritātes:

- ✓ Daudzpusīgas personības pilnveides iespējas
- ✓ Daudzpusīga ekonomikas attīstība un uzņēmējdarbībai labvēlīga politika
- ✓ Kvalitatīva un droša dzīves vide.

Visu Zemgales pašvaldību ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu saskaņotība ar Zemgales reģiona ilgtermiņa attīstības prioritātēm atspoguļota 1.pielikumā.

3. TĒLPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA

3.1. NOZĪMĪGĀKIE ESOŠĀS TĒLPISKĀS STRUKTŪRAS ELEMENTI UN VĒLAMĀS ILGTERMIŅA PĀRMAIŅAS, GALVENĀS FUNKCIONĀLĀS TĒLPAS

Zemgales nozīmīgākie esošās telpiskās struktūras elementi ir: attīstības centri, īpaši - nacionālas un reģionālas nozīmes, transporta infrastruktūra, lauksaimniecības zemju areāli, mežu teritorijas, dabas, ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiskās teritorijas, pierobeža.

Telpiskās struktūras elements	Vēlamās pārmaiņas 2030.g.
Attīstības centri	Attīstības centri veido vienotu funkcionālo tīklu. Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centri ir Zemgales ekonomiskie centri un attīstības virzītājspēki ar attīstītu ražošanu, pievilcīgu pilsētvidi un kvalitatīviem pakalpojumiem. Cilvēki no Zemgales lauku teritorijām labprāt izvēlas meklēt darbu un izglītības iespējas reģiona lielākajās pilsētās. Mazākas pilsētas un lielākās lauku apdzīvotās vietas veido novada nozīmes attīstības centrus, kas ir būtiski pakalpojumu pieejamībai.
Transporta infrastruktūra	Valsts galveno, reģionālo un vietējo ceļu tīkls reģionā ir pietiekams, ap lielākajām pilsētām ir izveidoti apvedceļi lielākās daļas kravu pārvadājumu un transporta plūsmas novirzīšanai ārpus pilsētu centriem. Ir izveidoti divi jauni pārvadi pār Daugavu un viens - pār Lielupi. Zemgales reģionālie autoceļi nodrošina reģiona iedzīvotājiem attīstības centru sasniedzamību un satiksmes drošību neatkarīgi no gada laika un laika apstākļiem, kā arī attīstības centru sasaisti ar blakus reģionu centriem.

Telpiskās struktūras elements	Vēlamās pārmaiņas 2030.g.
	Mērķtiecīgi tiek uzlabota esošo ceļu seguma kvalitāte. Transporta infrastruktūra visā reģionā spēj nodrošināt neapgrūtinātu sabiedriskā transporta kursēšanu. Efektīvs sabiedriskais transports nodrošina iespēju reģiona iedzīvotājiem tikt uz dažādas nozīmes attīstības centriem un uz darbu gan Zemgales plānošanas reģionā, gan ārpus tā. Pilsētās un apdzīvotās vietās ir izveidots blīvs veloceļu tīkls. Tiek veidoti jauni veloceļi tam piemērotās vietās (pa meža takām, parkiem utt.), ņemot vērā arī potenciālos tūrisma maršrutus.
Lauksaimniecības zemju areāli	Lauksaimniecība attīstās, ņemot vērā pārtikas drošības un ilgtspējas principus. Zemgales līdzenuma daļā ir īpaši attīstīta intensīvā lauksaimniecība. Zemgales austrumu daļā lauku teritorijās saglabājas mozaīkveida ainavas struktūra, kur atšķirīgie zemes lietojuma veidi saglabā lauku ainavas dažādību. Visā reģionā līdzās tradicionālajiem lauksaimniecības produkcijas audzēšanas, pārstrādes, pārtikas produktu ražošanas un tirdzniecības veidiem, attīstītās gan bioloģiskā lauksaimniecība, gan tiešās pārtikas produktu piegādes saimniecības, gan apskates saimniecības, kas iet roku rokā ar amatniecību un mājražošanu. Ir stiprinātas lauksaimnieciskās produkcijas ražotāju saites ar lauksaimniecības zinātnes institūtiem, selekcijas stacijām, vienlaicīgi atbalstot un veicinot zinātnes un selekcijas centru tālāku attīstību. Veicināti kompleksie zinātniskie pētījumi, selekcionējot jaunas šķirnes un izstrādājot produkcijas pārstrādes tehnoloģijas, kur saražotie gala produkti varētu konkurēt tirgū.

Telpiskās struktūras elements	Vēlamās pārmaiņas 2030.g.
	<p>Tiek izstrādāti zinātniskie pētījumi funkcionālās pārtikas ražošanas attīstībai, maksimāli izmantojot zemnieku esošo saražoto produkciju, it sevišķi bioloģisko produkciju. Nozīmīga loma ir specializētajām lauksaimniecības mācību iestādēm izglītības, jaunākās informācijas un zināšanu izplatīšanā. Tiek atbalstīta lauksaimnieciskās ražošanas dažādošana, īpaši Sēlijā attīstot auglīkopību, bioloģisko lauksaimniecību, lauku tūrismu u.c.</p> <p>Tiek izstrādāti dažādi inovatīvi risinājumi lauksaimniecības produktivitātes celšanai un ietekmes uz vidi mazināšanai.</p>
Mežu teritorijas	<p>Lielākā daļa Zemgalē iegūtās koksnes tiek tālāk pārstrādāta reģionā, radot produktus ar augstu pievienoto vērtību gan vietējam tirgum, gan eksportam. Paralēli attīstās arī enerģētiskās koksnes audzēšana un pārstrāde.</p> <p>Sadarbībā ar Latvijas Lauksaimniecības universitāti notiek mežu izpēte un zinātniskā darbība mežu teritorijās. Īpaša uzmanība ir vērsta uz jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādi, kas orientēti uz produkcijas ražošanu ar augstu pievienoto vērtību. Tiek atbalstīti zinātniskie pētījumi saistībā ar atjaunojamo energoresursu pielietošanu un izmantošanu reģionā. Paralēli šim virzienam ir labas iespējas attīstīt medību tūrismu. Mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas politikas mērķis ir saglabāt meža ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās funkcijas.</p>
Dabas, ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiskās teritorijas	<p>Aizsargājamajām dabas teritorijām ir izstrādāti dabas aizsardzības plāni, saskaņā ar kuriem notiek to apsaimniekošana un attīstība. Aizsargājamās dabas teritorijas kalpo sabiedrībai kā multifunkcionālu ekosistēmas pakalpojumu sniedzēji, tūrisma attīstības objekti.</p>

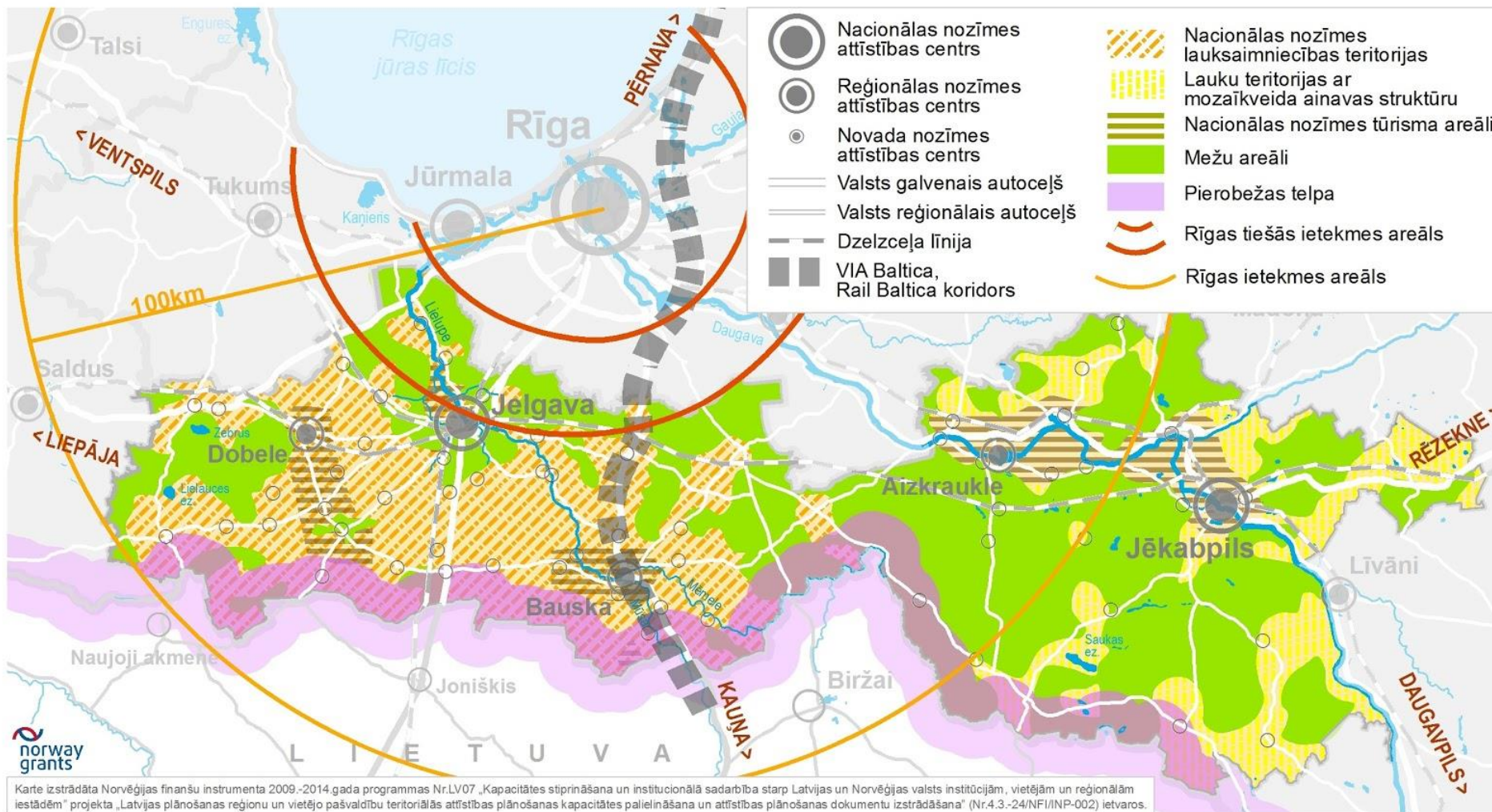
Telpiskās struktūras elements	Vēlamās pārmaiņas 2030.g.
	<p>Zemgales ūdeņi – Lielupe, Daugava, to pietekas, ezeri ir būtisks kultūrainavas, rekreācijas un tūrisma resurss. Tajos ir nodrošināta ekosistēmas kvalitāte, ir uzlabotas iedzīvotāju rekreācijas iespējas pie ūdeņiem, ūdeņi tiek plaši izmantoti tūrisma pakalpojumos.</p> <p>Kultūrvēsturiski nozīmīgās ēkas un teritorijas ir integrētas pilsētu un lauku vidē. Visi kultūras pieminekļi ir sakopti, nav avārijas stāvokļu un pamestu ēku. Tiek aizsargāts, kopts un attīstīts nemateriālais kultūras mantojums. Attīstītās konkurētspējīgi tūrisma objekti.</p> <p>Kultūras mantojums un tradicionālo amatu prasmes kā Zemgales kultūrintitātes apliecinājums ir saglabātas nākamajām paaudzēm. Notiek tradicionāli pasākumi, kas izceļ un popularizē Zemgales kultūras daudzveidību un savdabību.</p>
Pierobeža (ar Lietuvu)	<p>Pierobežas teritoriju iedzīvotājiem ir nodrošināti līdzvērtīgi dzīves un darba apstākļi, transporta un sakaru pieejamība, maksimāli samazinot izolētību un nomales efektu.</p> <p>Ar Lietuvas pierobežas pašvaldībām notiek sadarbība pārrobežu transporta un telekomunikāciju infrastruktūras un pakalpojumu attīstīšanā, sabiedrisko un privāto pakalpojumu nodrošināšanā, dabas resursu saglabāšanā un ilgtspējīgā izmantošanā, pārrobežu piesārņojuma ietekmes samazināšanā un cilvēkresursu attīstības veicināšanā.</p>

Zemgales vēlamā telpiskā struktūra ar galvenajām funkcionālajām attīstības telpām un attīstības asis, kas atspoguļo arī starpreģionālās sadarbības saites, attēlotas 3.1., 3.2.attēlos.

Zemgales pamatu veido nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijas un lauku teritorijas ar mozaikveida ainavas struktūru. Nacionālas nozīmes lauksaimniecības teritorijās un to tuvumā ir attīstīta intensīvā lauksaimniecība, teritorijā dominē atvērta ainava ar aramzemēm, ko vietām pārtrauc meža puduri,

apstādījumi vēja erozijas un putekļu plūsmu ierobežošanai u.c. Savukārt reģiona austrumu daļas lauku teritorijās lauksaimniecībā izmantotās zemes mijas ar mežu teritorijām, ko nosaka gan reljefs, gan bioloģiskās lauksaimniecības

attīstība, gan mežistrādes un kokapstrādes loma teritorijas ekonomiskajā attīstībā. Reģionā attīstījušies arī stabili tūrisma areāli, kur koncentrējas dažāda veida tūrisma objekti, kas papildina viens otru.

3.1.attēls. Zemgales vēlamā telpiskā struktūra

Būtisku lomu Zemgales attīstībā spēlē Rīgas tuvums. Lielākā daļa reģiona teritorijas atrodas aptuveni 100 km attālumā no galvaspilsētas, kas būtiski ietekmē sociālekonomiskos procesus un pakalpojumu pieejamību. Atbilstoši izvirzītajām ilgtermiņa prioritātēm Zemgales reģions attīstās kā labvēlīga dzīves telpa iedzīvotājiem, kas strādā galvaspilsētā, un arī konkurētspējīga vieta uzņēmējdarbības attīstībai, jo ir pieejama atbilstoša infrastruktūra, darba spēks, atbalstoša uzņēmējdarbības vide, produkcijas realizācijas iespējas.

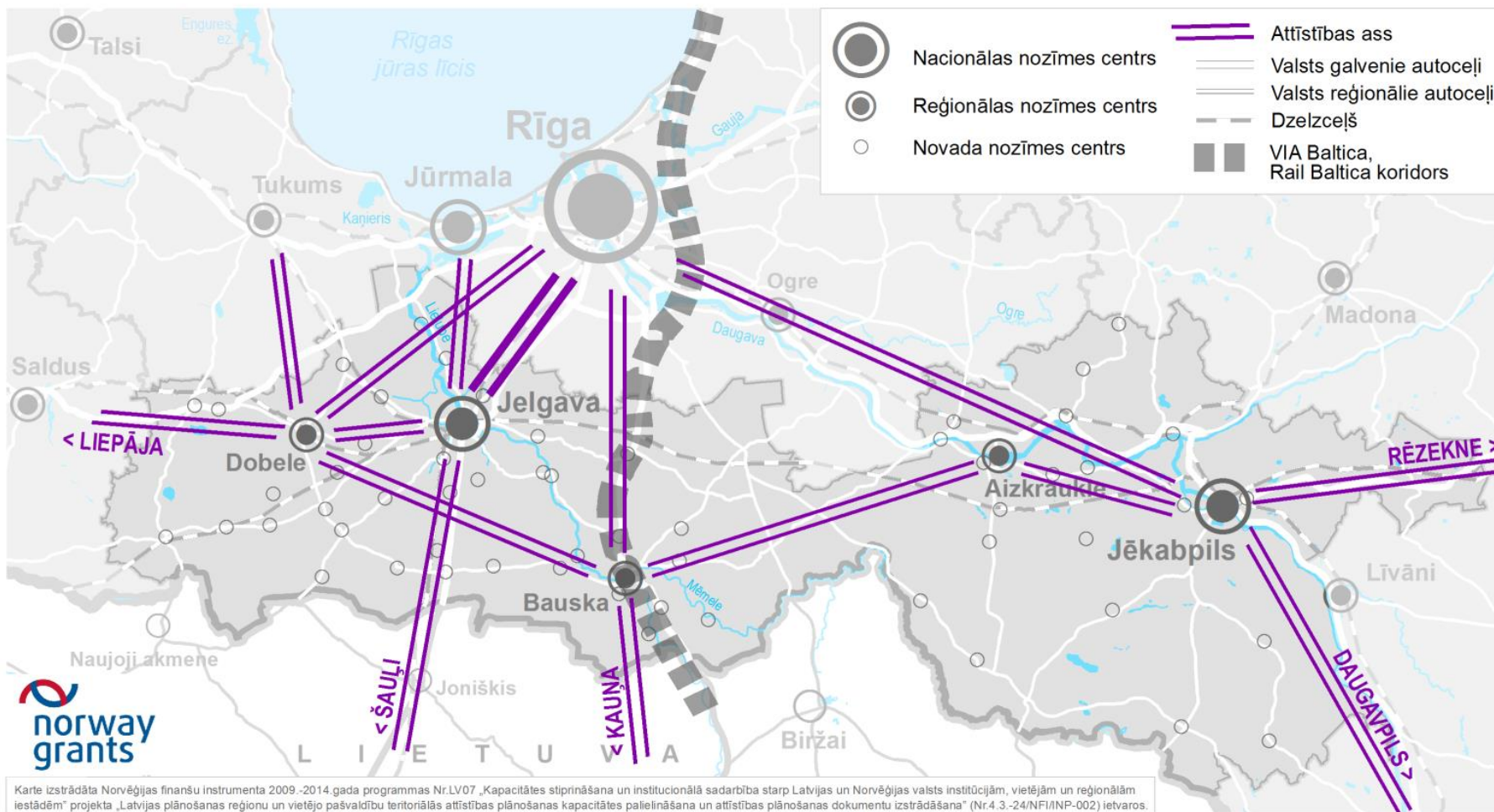
Atbilstoši galvenajiem Zemgales transporta koridoriem - reģiona attīstības asīm – iezīmējas izteikta tiece Rīgas virzienā. Atbilstoši attīstības asīm ir jāattīsta arī transporta infrastruktūra un sabiedriskā transporta pakalpojumi.

Zemgales reģions ir vienīgais Latvijas reģions, kas robežojas ar visiem pārējiem reģioniem – Rīgas, Latgales, Vidzemes un Kurzemes, un ir saistīts ar visiem reģioniem gan telpiski, gan funkcionāli. Reģionus savstarpēji saista gan noteikti infrastruktūras elementi – transporta koridori, maģistrālie inženiertīkli, dabas teritorijas, upju baseini, dienvidu pierobeža, gan arī izglītības, kultūras, sporta, veselības aprūpes, sociālās infrastruktūras un dažādu pakalpojumu izmantošana. Īpaši cieša saikne Zemgalei, kā reģionam Latvijas centrālajā daļā, ir ar galvaspilsētu, Rīgas lielums un ekonomiski dominējošā loma tieši un pastarpināti ietekmē saimnieciski funkcionālās mijiedarbības plašā tās apkārtnē, līdz ar to arī Zemgales teritoriju un lielāko attīstības centru izaugsmi, iedzīvotāju izvietojumu, to kustību, jo Zemgales iedzīvotāji ir plaši iesaistīti Rīgas reģiona darbaspēka tirgū, kā arī izmanto galvaspilsētas piedāvātos pakalpojumus. Zemgales plānošanas reģiona līdzsvarota attīstība nav iedomājama bez savstarpējas sadarbības ar citiem plānošanas reģioniem transporta infrastruktūras un pakalpojumu, maģistrālo inženierkomunikāciju, enerģētikas, kopīgo dabas teritoriju saglabāšanas un attīstības koordinēšanā, jautājumu risināšanā publisko pakalpojumu jomā.

Nozīmīgs telpiskās struktūras elements Zemgalei ir robežteritorijas ar Lietuvu. Zemgales reģiona Auces novada, Tērvetes novada, Jelgavas novada, Rundāles novada, Bauskas novada, Vecumnieku novada, Viesītes novada daļa, kā arī Neretas novads un Aknīstes novads ietilpst pierobežas teritorijā, kurā pastāv iedzīvotāju brīva kustība un veidojas saimnieciskās un pakalpojumu saiknes ar Lietuvu. Jāveicina Latvijas-Lietuvas pārrobežas pilsētu – lauku sadarbība ar Lietuvas pilsētu pašvaldībām pierobežā Birži, Naujoji Akmene, Žagare, Rokišķi,

Jonišķi, Pasvale, Linkuva, Pandēlis, Obeļi un reģionālajām pilsētām Paņeveža, Šauļi un Utena. Nepieciešama sadarbības uzlabošana kopīgu attīstības jautājumu risināšanā - gan satiksmes infrastruktūras jomā (ceļu izbūve, sabiedriskā transporta tīkla paplašināšana u.c.), gan pakalpojumu jomā, drošības un . Pierobežu teritorijas ir kultūras bagātas teritorijas, kur attīstās abu nāciju tradīcijas, valoda, līdz ar to nepieciešams stiprināt kultūras apmaiņu gan profesionālajā sfērā, gan brīvā laika un mūžizglītības kontekstā.

3.2.attēls. Zemgales attīstības asis

3.2. APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA UN ATTĪSTĪBAS CENTRI

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam kā hierarhiski augstākajā valsts ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentā ir noteikts, ka pilsētām jāklūst par katra reģiona un visas valsts attīstības virzītājspēku, par galvenajiem ekonomiskās attīstības centriem.

Saskaņā ar Reģionālās politikas pamatnostādņēm 2013.-2019.gadam viens no reģionālās politikas ilgtermiņa mērķiem ir radīt līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus visiem iedzīvotājiem, neatkarīgi no dzīves vietas, sekmējot uzņēmējdarbību reģionos, attīstot kvalitatīvu transporta un komunikāciju infrastruktūru un publiskos pakalpojumus.

Ņemot vērā apdzīvoto vietu lielumu, pakalpojumu klāstu, attīstības potenciālu, apkopes teritoriju un atrašanos, Latvija 2030 ir noteikts attīstības centru dalījums starptautiskas, nacionālas, reģionālas un novada nozīmes attīstības centros. Reģionālās politikas pamatnostādņēs ir definēts pakalpojumu „grozs”, kas diferencēts pa attīstības centru līmeņiem, un dažādu līmeņu attīstības centriem jānodrošina dažāda līmeņa pakalpojumu pieejamību (skat. 2.pielikumu).

Lai iedzīvotājiem nodrošinātu līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus neatkarīgi no dzīves vietas un nostiprinātu valsts policentrisku apdzīvojuma struktūru, ir nepieciešams:

- **attīstības centru potenciāla un konkurētspējas paaugstināšana**, veidojot pievilcīgu pilsētvidi iedzīvotājiem un investoriem;
- **pilsētu un lauku teritoriju savstarpējā sadarbība un mijiedarbība** darbavietu nodrošināšanā un pakalpojumu sniegšanā;
- **apdzīvoto vietu funkcionālā tīklojuma izveidošana**, attīstībai nepieciešamo kritiskā masu radot nevis no resursu koncentrācijas, bet savienojot gan dažādu teritoriju (pilsētu, lauku), gan dažādu nozaru resursus ar transporta un informācijas tehnoloģiju infrastruktūru.

Attīstības centru – reģionu attīstības virzītājspēka – potenciāla un konkurētspējas paaugstināšana

Saskaņā ar Zemgales pašvaldību plānošanas dokumentiem 3.1.tabulā ir atspoguļoti nacionālas, reģionālas un novada nozīmes attīstības centri Zemgalē. Vietējas nozīmes attīstības centrus pašvaldības nosaka savos dokumentos.

Administratīvā teritorija	Nacionālas nozīmes attīstības centrs	Reģionālas nozīmes attīstības centrs	Novadu nozīmes attīstības centrs
Aizkraukles novads		Aizkraukle	
Aknīstes novads			Aknīste
Auces novads			Auce, Bēne
Bauskas novads		Bauska	Ceraukste, Code, Dāviņi, Mežotne, Uzvara, Vecsaule, Rītausmas, Ērgļi
Dobeles novads		Dobele	Biksti, Jaunbērze, Kaķenieki, Krimūnas, Naudīte, Penkule
Iecavas novads			Iecava
Jaunjelgavas novads			Daudzeva, Jaujelgava, Sece, Sērene, Staburags, Sunākste
Jēkabpils	Jēkabpils		
Jēkabpils novads			Rubeņi, Zasa
Jelgava	Jelgava		
Jelgavas novads			Eleja, Kalnciems, Lielplatone, Līvberze, Nākotne, Platone, Sesava, Staļģene, Svēte, Valgunde, Vilce, Vircava, Zaļenieki
Kokneses novads			Irši, Vecbebri, Koknese
Krustpils novads			Zilāni
Neretas novads			Nereta, Ērberģe, Sproģi
Ozolnieku novads			Garozā, Ozolnieki, Emburga
Pļaviņu novads			Pļaviņas
Rundāles novads			Pilsrundāle
Salas novads			Sala
Skrīveru novads			Skrīveri
Tērvetes novads			Augstkalne, Kroņauce, Tērvete
Vecumnieku novads			Vecumnieki
Viesītes novads			Viesīte

3.1.tabula. Zemgales plānošanas reģiona attīstības centri

Avots: Zemgales plānošanas reģiona pašvaldību attīstības stratēģijas

3.3.attēls. Nacionālas, reģionālas un novada nozīmes attīstības centri Zemgalē

Pakalpojumu pieejamība iedzīvotājiem tieši ietekmē dzīves kvalitāti teritorijās.

Nacionālas nozīmes attīstības centri ir lielākās pilsētas, kurās ir attīstīta rūpniecība, transports, sabiedriskie pakalpojumi un sociālā infrastruktūra. Zemgalē nacionālas nozīmes attīstības centra statuss ir **Jelgavai un Jēkabpilij**. Šīm pilsētām ir jāprofilējas par ekonomiskās izaugsmes un zināšanu adīšanas centriem, ekonomiskās attīstības dzinējspēkiem. Tām sadarbojoties un mijiedarbojoties ar tuvākajām pilsētām un lauku teritorijām, tiks veidota izaugsmei nepieciešamā kritiskā masa, kā arī mazināts atsevišķu teritoriju nomales efekts.

Jelgavas pilsētas specializācija:

- **Ekonomiski attīstīts zināšanu, tehnoloģiju un inovāciju centrs** ar specializāciju pārtikas, kokapstrādes, mašīnbūves un metālapstrādes nozarēs;
- **Izglītības, kultūras, tūrisma un sporta centrs** ar Eiropas nozīmes augstskolu, reģionālas nozīmes profesionālās un mūziklītības centru, starptautiskas un nacionālas nozīmes kultūras un sporta objektiem un pasākumiem;
- **Starptautiskas un nacionālas nozīmes loģistikas centrs** Eiropas transporta tīkla – TEN-T pamattīkla un visaptverošā tīkla autoceļu un dzelzceļu mezgla punktā un augstām mobilitātes iespējām.

Balstoties uz pilsētas esošajiem resursiem, līdzšinējo attīstību un iespējām, Jelgavas vidējā termiņa attīstības scenārijs ir – industriāla pilsēta ar kvalitatīvu dzīves vidi, savukārt ilgtermiņā – inovāciju pilsēta.

Jēkabpils pilsētas ekonomisko profilu veido:

- nozares, kurās kā produkcijas ražošanas izejvielas tiek izmantotas pilsētā vai tās apkārtnē esošās dabas bagātības, tas ir, pārtikas rūpniecība, kokapstrāde, būvmateriālu ražošana, būvniecība u.c.;
- nozares, kuru attīstībai pilsētā ir vēsturiski izveidojies pamats – attīstībai piemērota infrastruktūra, uzkrātas zināšanas un pieredze, kā arī izdevīga ģeogrāfiskā atrašanās vieta, piemēram, apģērba ražošana, transports un loģistika, enerģijas ražošana no atjaunojamiem resursiem u.c.;
- nozares, kuras sniedz komercpakalpojumus ražojošajām nozarēm, piemēram, tādus pakalpojumus, kā grāmatvedība, IT pakalpojumi, tehnikas apkope un serviss, vairumtirdzniecība, finanses un apdrošināšana u.c.;

- nozares, kuras veicina vispārēju interesi par pilsētu, mudina uz viesošanos tajā un tajā ražoto preču un sniegto pakalpojumu iegādi, piemēram, – tūrisms, atpūta, kultūra, sports un izklaide.
- nozares, kuras sniedz pakalpojumus iedzīvotājiem, piemēram, apmācības, sadzīves pakalpojumi, veselības un skaistumkopšanas pakalpojumi, sabiedriskā ēdināšana, mazumtirdzniecība u.c.

Jēkabpils Vidusdaugavas reģiona kontekstā ir pozicionējusi sevi kā:

- valsts un pašvaldības publisko pakalpojumu centru;
- industriālās attīstības centru;
- tehnoloģiju un inovāciju attīstības centru;
- izglītības centru;
- veselības un sociālo pakalpojumu centru;
- kultūras un sporta centru.

Zemgales nacionālas nozīmes attīstības centriem ir iespēja attīstīties arī kā starptautiskas nozīmes pilsētām, izmantojot savu ģeogrāfisko novietojumu, sociāli ekonomiskos priekšnoteikumus un sadarbību ar citām pilsētām. Izaugsme nacionālas nozīmes attīstības centros jāvirza ekonomiskā potenciāla pilnvērtīgai izmantošanai un konkurētspējas celšanai starptautiskā mērogā, t.sk. zinātnes un pētniecības attīstībai, ekonomikas intelektualizācijai, tehnoloģiskās izcilības nodrošināšanai.

Reģionālas nozīmes attīstības centri ir pilsētas, kas ir nozīmīgi reģiona kultūras un/vai ražošanas centri ar attīstītu sociālo infrastruktūru un daudzveidīgiem pakalpojumiem – un Zemgalē tās ir **Dobele, Bauska un Aizkraukle**. Šo pilsētu potenciāls ievērojami pārsniedz pārējo mazo pilsētu potenciālu.

Dobele pazīstama kā lielu, spēcīgu, ar ilggadīgu pieredzi bagātu uzņēmumu pilsēta, kur tiek attīstīta dažādu produkcijas veidu ražošana, galvenokārt - **ķīmiskā rūpniecība, lauksaimniecības produktu pārstrāde, tekstilrūpniecība, metālapstrāde un kokapstrāde, sveču un būvķīmijas ražošana**. Dobeles nākotnes attīstības redzējums:

- novada sociālās un ekonomiskās attīstības virzītājspēks, kurā ir plaša dažādu resursu koncentrācija;
- plaši pieejami novada pārvaldes administratīvie pakalpojumi, valsts iestāžu pakalpojumi un darījumi;

- kvalitatīva dzīves vide ar sakārtotu ielu un inženiertehnisko infrastruktūru, attīstītu kultūras, sporta un atpūtas infrastruktūru;
- attīstīta dzelzceļa satiksme ar Jelgavu, Rīgu un Liepāju;
- pievilcīga vide tūristiem;
- pieejama kvalitatīva dažādu līmeņu izglītība;
- pieejami ārstniecības iestāžu pakalpojumi;
- attīstīta zinātniski pētnieciskā infrastruktūra – Latvijas Valsts Auglīkopības institūts, biznesa inkubators;
- attīstīta ķīmiskā un metālapstrādes rūpniecība, lauksaimniecisko produktu pārstrāde.

Bauskas novada attīstības specializācija ir uzņēmējdarbības attīstība – **lauksaimniecība un produkcijas pārstrāde, tūrisms un ar to saistītie pakalpojumi**, kā arī **loģistikas pakalpojumu** attīstība, attīstot arī transporta infrastruktūru. Nākotnes redzējums - Bauskas novads ir bagāts novads Zemgales centrā, kurā cilvēki grib dzīvot un strādāt. Novadā iedzīvotāji grib un var dzīvot, jo ir pieejami kvalitatīvi visi nepieciešamie pakalpojumi, t.sk. kvalitatīva izglītība, nodrošināta tīra dabiskā vide, sakārtota sociālā un tehniskā infrastruktūra. Novadā iedzīvotāji var strādāt, jo attīstās uzņēmējdarbība, ir darbavietas, uzlabojas novada un Bauskas pilsētas sasniedzamība.

Aizkraukles novada nākotnes redzējums un specializācija:

- tiek saglabāta un attīstīta Aizkraukles novada funkcionālā ietekme novada teritorijai veidojoties kā darba migrācijas, izglītības pakalpojumu, valsts pārvaldes un finanšu iestāžu pakalpojumu, privāto pakalpojumu un ražošanas centram, kvalitatīvu kultūras un mākslas pasākumu un sporta centram;
- biznesa attīstības centrs (biznesa inkubators);
- elektroenerģētikas, kokapstrādes rūpniecības, bioloģiskās lauksaimniecības un lauksaimniecības produkcijas pārstrādes centrs (tehnoloģiskais parks);
- profesionālās izglītības centrs kokapstrādē;
- darījumu tūrisma centrs.

Reģionālas nozīmes attīstības centru sekmīgai attīstībai ir jāizmanto to izaugsmes priekšrocības, jāveicina specializācijas un unikālu kompetenču attīstība, vienlaikus paaugstinot cilvēkresursu, institucionālo un infrastruktūras kapacitāti. Nākotnē reģionālās nozīmes attīstības centriem jāturpina specializēties, attīstot savstarpēji papildinošu sadarbību, tādējādi sasniedzot

nacionālas nozīmes attīstības centriem līdzvērtīgu cilvēkresursu un ekonomiskās aktivitātes pievilcības spēku.

Papildus gan nacionālas, gan reģionālas nozīmes attīstības centros izaugsme jāvirza uz pievilcīgas un kvalitatīvas dzīves vides veidošanu, sekmējot darbavietu un plaša un daudzveidīga pakalpojumu klāsta nodrošināšanu pilsētu un apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem.

Pilsētvides kvalitātes paaugstināšana nodrošinās estētiski un funkcionāli piemērotu un drošu dzīves telpu iedzīvotājiem, radīs priekšnosacījumus investīciju piesaistei, uzņēmējdarbības attīstībai un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai. Ir jāpanāk pilsētu teritoriju sabalansēta attīstība, tostarp atjaunojot pilsētu degradētās teritorijas. Jāveic pasākumi pilsētu telpiskās un vizuālās identitātes saglabāšanai un attīstībai (pilsētas centrālo daļu sakārtošana), laikmetīgas kultūrtelpas attīstībai, publiskās infrastruktūras sakārtošanai, pilsētu zaļo zonu un publiskās telpas uzturēšanai, mobilitātes sekmēšanai starp dažādām pilsētas daļām un piepilsētu, t.sk. iedzīvotājiem ar kustību traucējumiem. Katrai pilsētai ir jāspecializējas, izmantojot savas unikālās īpatnības, stiprinot savu īpašo lomu un identitāti.

Mazajām pilsētām un atsevišķos gadījumos lielākajām lauku apdzīvotajām vietām ir jāpilda **novadu nozīmes attīstības centru** loma, sniedzot apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem pakalpojumus un nodrošinot darbavietas. Novadu nozīmes attīstības centriem ir jāiekļaujas kopējā attīstības centru funkcionālajā tīklā, tāpēc novadu nozīmes attīstības centros ir jākoncentrē pakalpojumi, kas nodrošina pievilcīgu dzīves vidi un priekšnoteikumus ekonomikas attīstībai.

Turpmākai novadu nozīmes attīstības centru sekmīgai attīstībai ir nepieciešams nodrošināt visa veida infrastruktūras attīstību un tās kvalitātes uzlabošanu, pamata (izglītības, veselības, sociālo u.c.) pakalpojumu un kvalitatīvu mājokļu pieejamību, kultūras un brīvā laika pavadīšanas iespējas, kā arī uzņēmējdarbības aktivitāti, radot darba iespējas iedzīvotājiem, tostarp attīstības centram pieguļošajās lauku teritorijās.

Pakalpojumu nodrošināšanā jāņem vērā dažādas vajadzības pēc pakalpojumiem:

1. **Pakalpojumu vajadzības attiecinātas uz iedzīvotājiem** - visiem vai specifiskām sociālajām grupām – pēc vecuma, pēc dzimuma, pēc ienākuma līmeņa un pēc interesēm, pēc uzturēšanās rakstura teritorijā (pastāvīgi dzīvojošie, sezonāli dzīvojoši, strādājošie, viesi, tūristi, atpūtnieki). Reģionālās politikas pamatnostādnes iesaka ņemt vērā mērķa grupas lielumu un teritoriālo izvietojumu reģionā, kā arī ņemt vērā pakalpojumu saņēmēju faktisko pieprasījumu pēc konkrētā pakalpojuma.

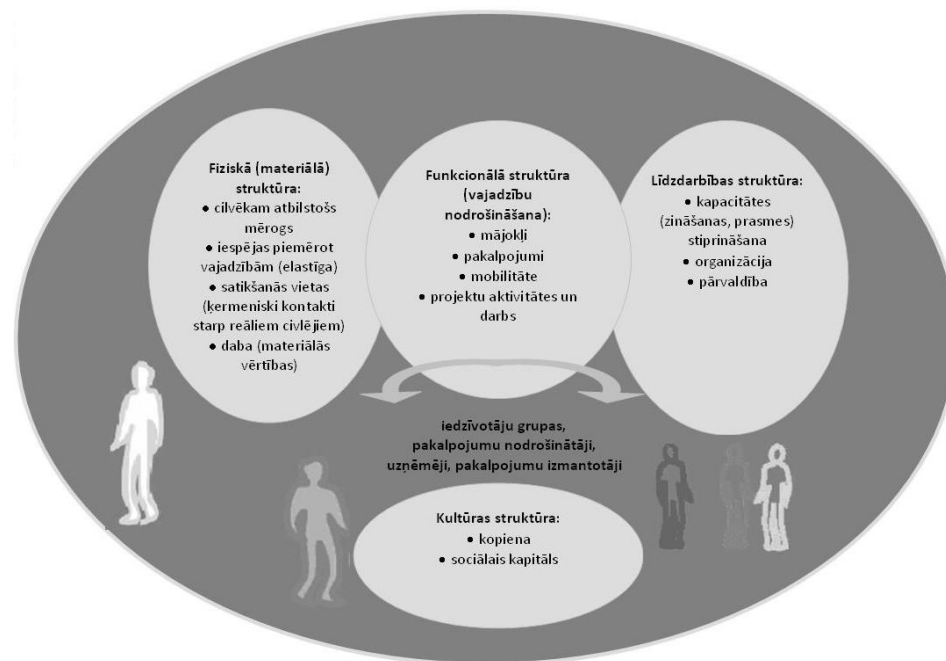
2. **Pakalpojumu vajadzības attiecinātas uz saņemšanas biežumu** – tas ir jāsaista ar pakalpojumu izvietojumu un sasniedzamību. Mobilitāte ir jāsaista ar sociālajām grupām: 1) bērni un iedzīvotāji, kuri vecuma vai veselības dēļ nevar patstāvīgi pārvietoties; 2) pieaugušie, kuri var patstāvīgi pārvietoties – (a) kājāmgājēji, (b) velosipēdisti, (c) sabiedriskā transporta pasažieri, taču jāņem vērā, ka sabiedriskā transporta maksa var būt pārāk liela, sabiedriskais transports kursē pārāk reti un neatbilstošā laikā, lai nokļūtu vietā, kur var saņemt pakalpojumu un nokļūtu atpakaļ darba/dzīves vietā, (d) daudzi var izmantot privāto transportu.

3. **Pakalpojumu vajadzības attiecinātas uz teritorijas pārklājumu** – nepieciešams nodrošināt visā teritorijā (piemēram, glābšanas un medicīniskā palīdzība vai telekomunikācijas) vai ir iespējams nodrošināt tikai iedzīvotāju koncentrācijas vietās. Var noteikt pēc iedzīvotāju skaita noteiktās robežās vai pēc apkalpes reģiona, taču jāņem vērā, ka jebkura kritērija izvēle sadalīs teritorijas un iedzīvotājus divās daļās – vienā, kurā pakalpojums ir pieejams un otrā, kurā nav. Tas nozīmē, ka nosakot, ka pakalpojumu saņem tikai koncentrētā vietā dzīvojošie, ir jābūt stratēģijai, kā pakalpojumu var saņemt tie, kas dzīvo/strādā vai uzturas ārpus centra.

Būtiski ir nodrošināt pakalpojumu (izglītības, veselības, sociālos, kultūras, izklaides u.c.) un darbavietu pieejamību un sasniedzamību lauku iedzīvotājiem, kā arī rekreācijas un dzīvošanas iespējas pilsētas iedzīvotājiem, attīstot kvalitatīvu un savstarpēji savienojamu transporta infrastruktūru, īpaši uzlabojot ceļu kvalitāti, elektroniskos sakarus un sabiedrisko infrastruktūru, tā radot dzīvošanai pievilcīgu vidi lauku teritorijās.

Jālīdzsvaro pakalpojumu sniegšanas efektivitāte (t.i., centralizēt un palielināt to apjomu) pret pakalpojumu sasniedzamību - aptvert visus tos, kam pakalpojums ir paredzēts un tajās teritorijās, kurās pakalpojumu saņēmēji dzīvo vai tiem ir iespējams nokļūt, neiznīcinot pakalpojumu saņemšanas būtību. Ir jāņem vērā katras vietas pieejamība un sasaiste ar augstāka līmeņa centriem – ceļu tīkls,

sabiedriskais transports un iedzīvotāju ienākumu līmenis, un fokuss uz noteiktu jomu ir jāsaista ar teritorijas specializāciju un iedzīvotāju prasmēm, vecuma struktūru un izglītības līmeni. Jāņem vērā arī ģeogrāfiskās atšķirības – pierobeža, blīvi vai reti apdzīvota teritorija, un teritorijām ir jāparedz iespējas, kā var koordinēt un integrēt pakalpojumu sniegšanu pāri valsts robežai.

3.4.attēls. Ikdienas dzīves atbalstošās infrastruktūras visaptverošs modelis mūsdienu globālajā vidē

Avots: Pilsētas – lauku mijiedarbība Zemgales plānošanas reģionā, 2011

Attīstības centru un apdzīvojuma struktūras stiprināšanā nozīmīga loma ir mobilitātei, kā arī informācijas un komunikāciju tehnoloģiju pieejamībai. Labāka attīstības centru sasniedzamība veicinās lauku teritoriju integrēšanu kopējā funkcionālajā tīklā. Efektīva mobilitāte ir jānodrošina gan starp dažāda līmeņa attīstības centriem, gan ar galvaspilsētu.

Pilsētu un lauku teritoriju mijiedarbība Zemgales plānošanas reģionā

Pilsētas rada dažādas ietekmes – ekonomisko, sociālo, politisko utt. – uz pietiekoši lielu telpu pāri pilsētu administratīvajām robežām, veidojot saites. Ap pilsētām veidojas tiešās ietekmes areāli, kuru aptvertā teritorija atkarīga no pilsētas lieluma, sasniedzamības, specializācijas, dabiskajiem šķēršļiem (ūdensobjekti, purvi, mežu un lauksaimniecībā izmantojamo zemju masīvi) un citiem rādītājiem, bet galvenā nozīme ir iedzīvotāju mobilitātei.

Arī pašu pilsētu attīstība ir saistīta ar apkārtējo lauku teritoriju vitalitāti, kas veido ne tikai lielāku darbaspēka apjomu, bet arī nodrošina lielāku publisko un komercpakalpojumu pieprasījumu un tirgu. Pilsētu un lauku teritoriju saistība ir būtiska arī kā saimnieciski teritoriālo klasteru veidošanās faktors pārtikas, mežsaimniecības, tūrisma un citos sektoros. Pilsētu lomu atšķirības veido plašu teritoriju attīstības spektru, veidojot dažādus pilsētu un lauku mijiedarbības areālus.

Pilsētu un lauku mijiedarbība un sadarbība sniedz iedzīvotājiem plašākas iespējas un dažādo kvalitatīvas vides pieejamību neatkarīgi no dzīves vietas. Izmantojot katras teritorijas īpašās priekšrocības un kopīgi risinot problēmas, palielināsies gan pilsētu, gan lauku teritoriju attīstības iespējas. Pašvaldībām ir jāveicina lauku un pilsētu mijiedarbība, sekmējot:

- mobilitātes iespējas, t.sk. nodrošinot attīstības centru sasniedzamību lauku iedzīvotājiem, kā arī radot iespējas lauksaimniecības un mežsaimniecības produkcijas realizācijai;
- darbaspēka un zināšanu plūsmu, sekmējot zināšanu pārnesi;
- kapitāla plūsmu, dažādojot lauku teritoriju ekonomiku, tradicionālās lauksaimniecības nozares papildinot ar jaunu un inovatīvu produktu ražošanu;
- tūrisma plūsmu, novirzot tās no pilsētām uz lauku teritorijām.

Mijiedarbība starp laukiem un pilsētām var notikt tikai tad, ja ir idejas, zināšanas, pieredze, resursi, preces, pakalpojumi, kuriem piemīt zināmas atšķirības starp laukiem un pilsētām, kuras tomēr nepārsniedz noteiktā vispārējā attīstības līmeņa ietvarus. Tas ir, lai varētu sadarboties, mijiedarboties ar resursiem, precēm, pakalpojumiem, gan laukiem, gan pilsētām jābūt gataviem izprast, cienīt un, ja nepieciešams piemēroties atšķirībām vai radoši tās izmainīt, saglabājot būtiskāko to identitātes daļu.

Liela nozīme būs galvaspilsētas Rīgas tuvumam un metropoles funkcionālā reģiona ietekmei. Šāda situācija veicinās tā saucamo „ekonomisko asu” veidošanos starp Rīgu un Zemgales pilsētām. Tādējādi var prognozēt, ka lielāka ražošanas un pakalpojumu koncentrācija veidosies tieši šo asu tuvumā. Veicinot dažādu pakalpojumu pieejamību reģiona iedzīvotājiem, jāņem vērā tās iespējas, ko sniegs šādu asu veidošanās. Arī piepilsētu teritoriju izmantošanā lielā mērā atspoguļojas visa reģiona attiecības ar galvaspilsētu Rīgu. Piepilsētas ir skaitliski otrā lielākā teritoriju grupa, kurā dzīvo lielākais skaits iedzīvotāju.

Iedzīvotāju mobilitātes attīstību nākotnē var prognozēt gan reģiona iekšienē gan arī starp reģioniem, it īpaši mijiedarbībā ar Rīgu. Svarīgi ņemt vērā arī pilsētu „gravitācijas principus”, kuru rezultātā tās teritorijas, kuras atrodas 30-40 km attālumā no Rīgas, vairāk mijiedarbosies ar Rīgu nekā ar Zemgales pilsētām, kuras atrodas relatīvi tuvāk. Apdzīvoto vietu sasniedzamība un iedzīvotāju mobilitāte var pasliktināties daļā no iekšējās perifērijas laukiem un pierobežā, kur jau šobrīd ir salīdzinoši slikti sasniedzamības rādītāji. Iekšējās perifērijas lauki un pierobežas funkcionālās teritorijas ir uzskatāmas par Zemgales reģiona riska teritorijām, kurām nākotnē jāpievērš īpaša uzmanība, lai nodrošinātu esošo apdzīvoto vietu sasniedzamību un nepieciešamo pakalpojumu pieejamību.

Lai arī šobrīd pierobežā tiek izmantotas Lietuvas tirgus sniegtās iespējas, taču tās būtu vēlamas lielākā apmērā. Arvien intensīvāka iedzīvotāju pārvietošanās starp valstīm radīs gan jaunas iespējas, gan arī draudus. Būtiski ir Latvijas uzņēmējiem labvēlīgi konkurences apstākļi gan preču, gan arī pakalpojumu realizācijai, jo šobrīd esošā ekonomiskā situācija ir labvēlīgāka Lietuvas uzņēmējiem un pakalpojumu sniedzējiem.

Zemgales reģionā ir lielākais starp reģioniem lauksaimniecībā izmantojamo zemju īpatsvars pret kopējo reģiona platību, kā arī lielā daļā reģiona tās tiek vērtētas kā auglīgas. Tādēļ no iekšējiem faktoriem raugoties, tā attīstību lielā mērā noteiks labvēlīgā situācija lauksaimniecības lielražošanas attīstībai, ko var izmantot gan lauku, gan pilsētu teritoriju pašvaldības, uzņēmēji un iedzīvotāji. Šis potenciāls šobrīd pilnībā vēl netiek izmantots. Pilsētas sadarbojoties ar lauku teritorijām (pilsētu uzņēmumi ar lauku uzņēmumiem) var veidoties par lauksaimniecības produkcijas pārstrādes centriem orientējoties uz gala produktu ražošanu ar lielāku pievienoto vērtību.

Lai arī mežu platības Zemgales reģionā kopumā ir apgriezti proporcionāli mazākas nekā lauksaimniecības teritorijas, ir atsevišķi novadi, kuros mežsaimniecības nozare jau vēsturiski ir viena no pamatnozarēm novada

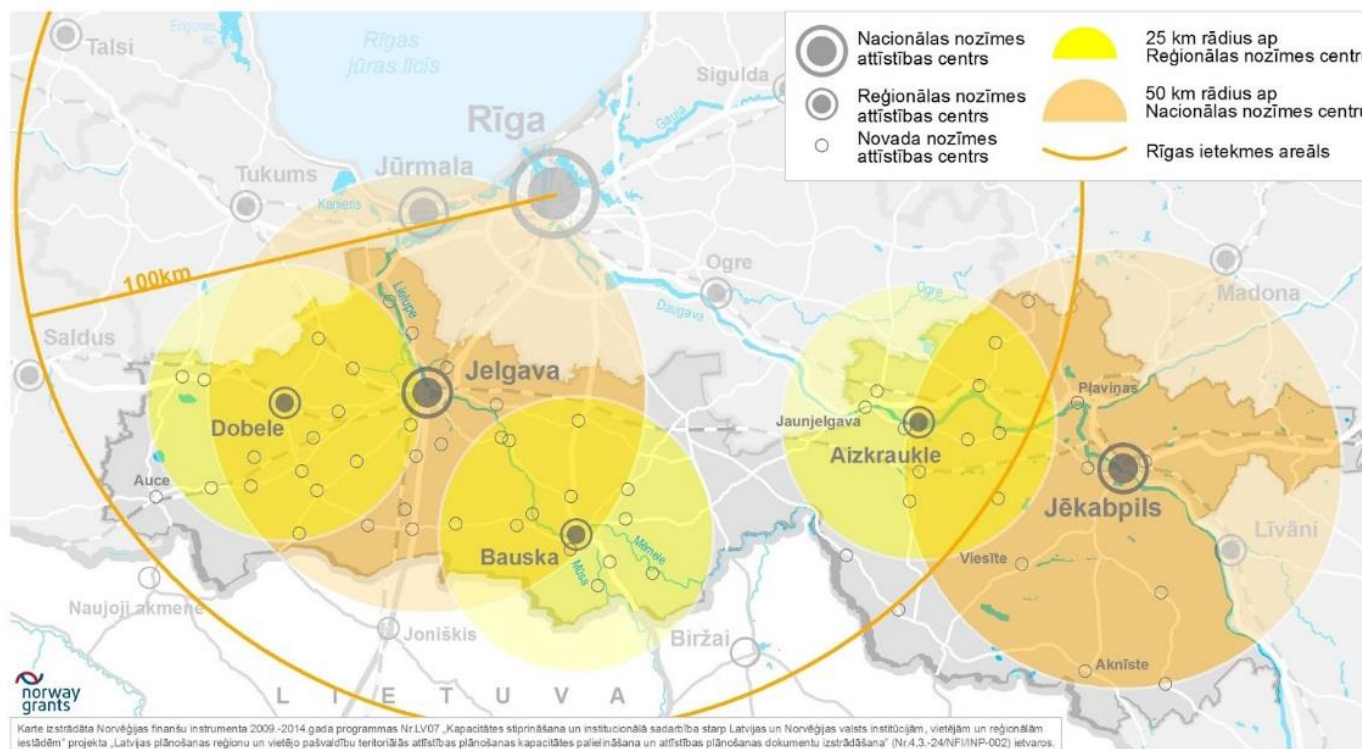

ekonomiskajā attīstībā (piemēram, Neretas novadā). Līdz ar to mežsaimniecības nozares saglabāšana un attīstība, kas daudzviet ir atkarīga no kopējām valsts politikām (AS „Latvijas Valsts meži” apsaimniekotajās teritorijās), ir būtiska atsevišķu novadu lauku teritoriju attīstībai, jo nodrošina ar darbavietām vietējos iedzīvotājus. Pilsētas, sadarbojoties ar lauku teritorijām, var veidot jaunus koksnes pārstrādes uzņēmumus, orientējoties uz gala produktu ražošanu ar lielāku pievienoto vērtību.

Reģionā īpaši liela uzmanība jāpievērš kvalitatīvu cilvēkresursu izglītošanai un attīstīšanai reģionam perspektīvajās nozarēs, vēl aktīvāk izmantojot esošo

labvēlīgo situāciju, ka Latvijas Lauksaimniecības universitāte atrodas Zemgales reģiona centrā – Jelgavā. Sadarbojoties, reģionam un novadu pašvaldībām ar universitāti, iespējams identificēt un atbalstīt nepieciešamo speciālistu izglītību reģiona attīstībai nozīmīgās nozarēs, kā arī organizēt un atbalstīt nepieciešamās zinātniskās pētniecības un mācību prakses vietas reģionā.

Reģiona pilsētu – lauku mijiedarbības uzlabošanā liela nozīme var būt arī tūrisma nozares attīstībai.

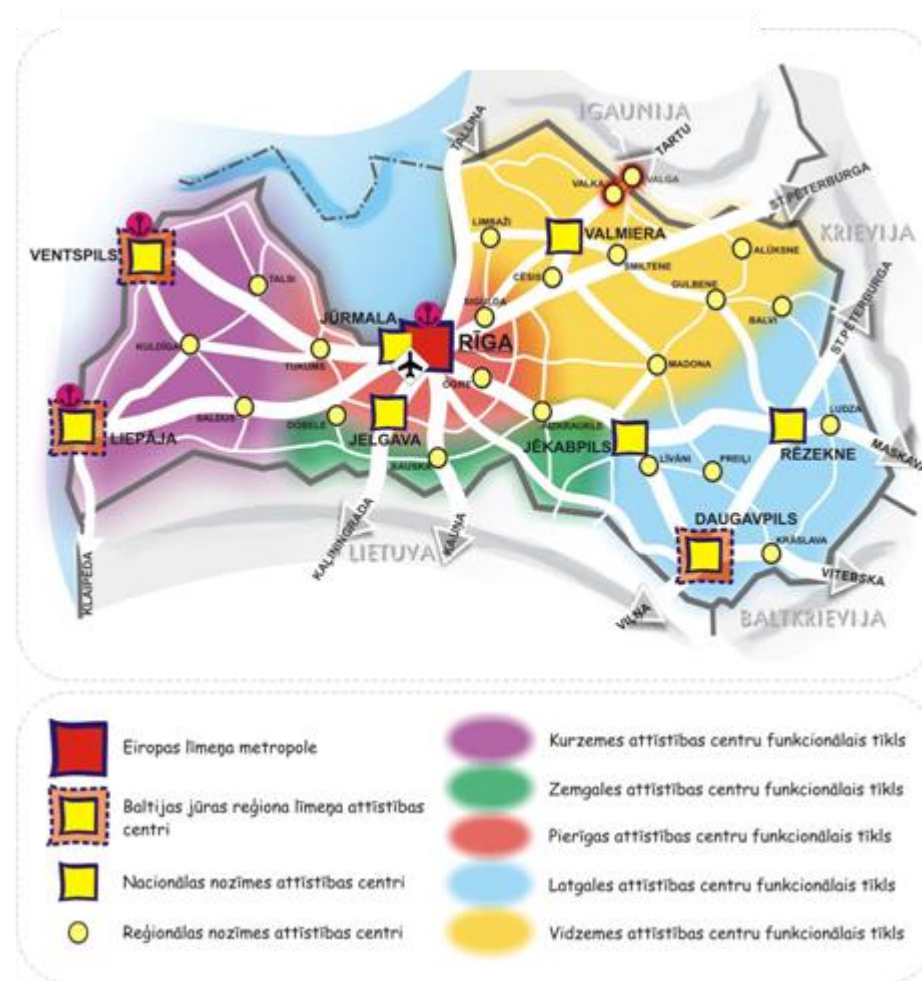

3.5.attēls. Zemgales nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru ietekmes areāli un sasniedzamība

Attīstības centru funkcionālo tīklu veidošana

Zemgales attīstības centru funkcionālajā tīklā ir jāstiprina Jelgavas un Jēkabpils kā reģiona virzītājspēku loma, attīstot izglītības, zinātnes, ražošanas un loģistikas potenciālu, vienlaikus mazinot Rīgas aglomerācijas tālāku izplešanos. Attīstības centru – Jelgavas, Jēkabpils, Bauskas, Dobeles, Aizkraukles – iekļaušanās reģiona vienotajā funkcionālajā tīklā veicinās industriālo, loģistikas, tehnoloģiju parku veidošanu, zinātnes un pētniecības centru sadarbību un pakalpojumu izvietošanu. Zemgales attīstības centru tīkls nodrošinās Latvijas austrumu un rietumu reģionu savstarpējo sasniedzamību un sadarbību, stiprinās pārrobežu sadarbību ar tuvākajām Lietuvas pilsētām.

Svarīgākais uzdevums ir nodrošināt kvalitatīvu dažādu līmeņu pakalpojumu pieejamību reģiona iedzīvotājiem. Pakalpojumiem, atkarībā no to veida ir jābūt ērti sasniedzamiem. Pirmkārt ir jābūt nodrošinātais kvalitatīvai ceļu infrastruktūrai, kā arī sabiedriskā transporta pieejamībai attīstības centru sasniedzamībai. Nacionālā līmeņa pakalpojumiem jābūt sasniedzamiem max 1 - 2 stundu brauciena attālumā, reģionālās nozīmes pakalpojumiem jābūt sasniedzamiem max 1 stundas brauciena attālumā, novadu nozīmes pakalpojumiem jābūt sasniedzamiem max 30 minūšu brauciena attālumā. Jābūt nodrošinātai sabiedriskā transporta pieejamībai.

3.6.attēls. Attīstības centri un funkcionālie tīkli
Avots: Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030

3.3. GALVENIE TRANSPORTA KORIDORI UN INFRASTRUKTŪRA, SABIEDRISKAIS TRANSPORTS

Transporta infrastruktūra ir galvenais priekšnoteikums jebkuras teritorijas sasniedzamībai un ekonomiskai attīstībai. Zemgales reģiona transporta infrastruktūru veido valsts galvenie, reģionālie un vietējie autoceļi, pašvaldības autoceļi, dzelzceļa sliežu ceļi, ūdens un gaisa ceļi, maģistrālie gāzes, naftas un naftas produktu cauruļvadi.

Valsts galveno un reģionālo autoceļu tīkls veido Zemgales autoceļu infrastruktūras austrumu – rietumu un dienvidu - ziemeļu galvenās asis, kam pakārtots valsts vietējas nozīmes un blīvs pašvaldības autoceļu tīkls, kas kopumā ir pietiekami plašs, uzlabojama ir ceļu seguma kvalitāte. Zemgales reģionā koncentrējas valsts galvenie autoceļi, kas nodrošina pasažieru un pārvadājumu transporta plūsmu Lietuvas (E66, E77, Auce-Akmene) virzienā, kā arī ir galvenie transporta mezgli Kurzemes un Latgales reģionu virzienā.

Viena no prioritātēm Zemgales autoceļu un to infrastruktūras attīstībā ir Zemgales jostas (Dobele – Eleja – Bauska – Valle – Jaunjelgava (apvedceļš) – Jēkabpils un atzara Valle – Nereta – Subate – Aknīste – Daugavpils) ceļu tālākā attīstība, kas ne tikai savienos reģionālos attīstības centrus, bet visiem attīstības

centriem nodrošinās izeju uz austrumu virzienu loģistikas u.c. pakalpojumu attīstībai.

Lielākā daļa no attīstības centriem atrodas uz otrās šķiras autoceļiem, kuru rekonstrukcijai un arī uzturēšanai finansiālais atbalsts tiek plānots nepietiekoši. Zemgales plānošanas reģiona attīstības padome ir apstiprinājusi remontējamo prioritāro autoceļu sarakstu (skat. 3.pielikumu), kas nosaka remontējamās ceļu posmus prioritārā secībā, papildus jau Valsts autoceļu sakārtošanas programmā 2014–2020 noteiktajiem autoceļiem. Ceļi prioritārizēti atbilstoši to nozīmībai un ietekmei uz reģiona ekonomisko izaugsmi.

Latvija 2030 nosaka, ka nepieciešamas investīcijas arī maģistrālo dzelzceļu, valsts galveno autoceļu infrastruktūras un loģistikas pakalpojumu attīstībai. Reģiona telpiskās attīstības perspektīva paredz veicināt arī starptautiskas nozīmes autoceļu un dzelzceļu, multimodālo transporta koridoru attīstīšanu ES vajadzībām, saskaņā ar starptautiskajiem standartiem, kā arī apkāpnes infrastruktūras tīkla izveidošanu, attīstīšanu ap reģionālās, nacionālās un starptautiskās nozīmes autoceļiem, dzelzceļiem.

3.7.attēls. Transporta un loģistikas esošā un perspektīvā infrastruktūra Zemgalē

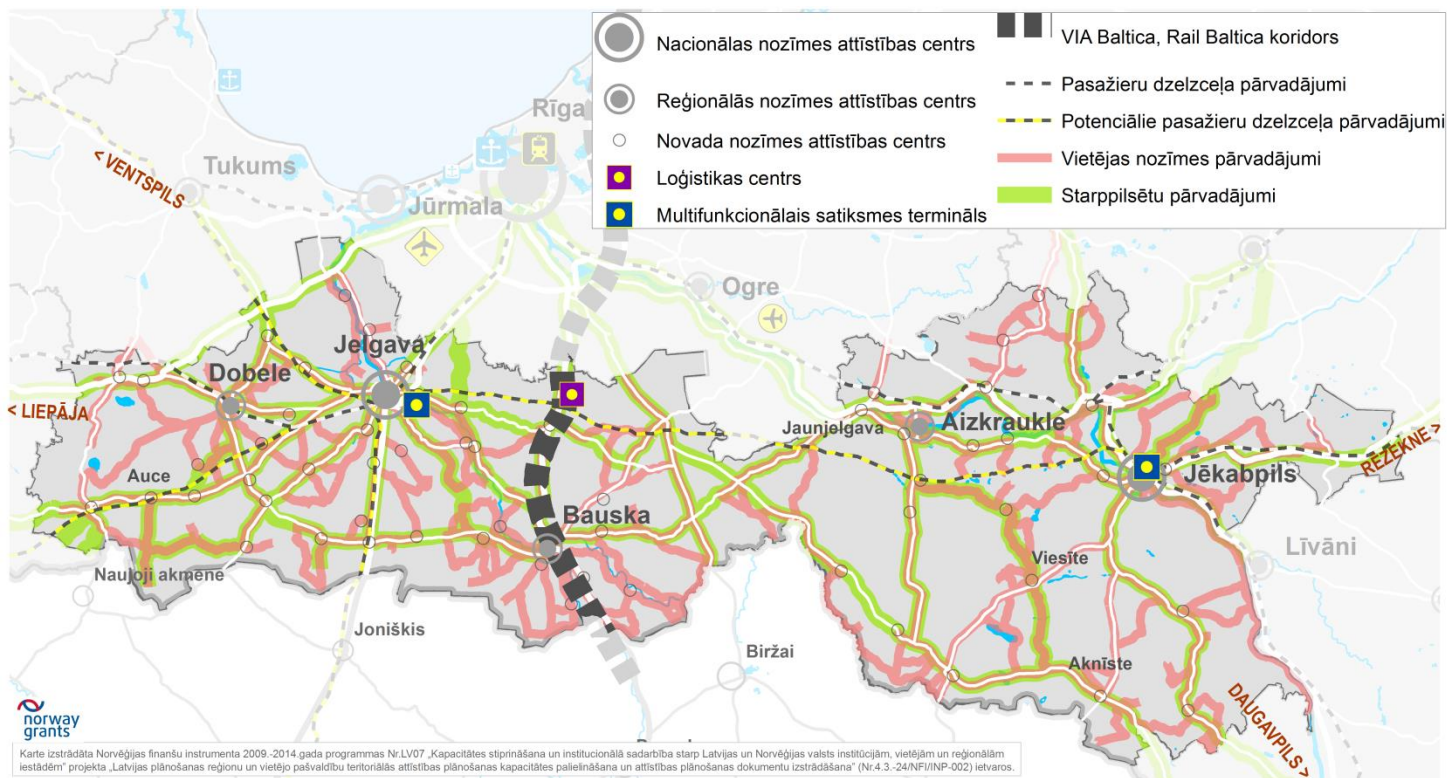
Sabiedriskajam transportam lielā mērā ir sociāla funkcija, lai, neatkarīgi no cilvēka ienākumiem, apmierinātu iedzīvotāju pieprasījumu pēc sabiedriskā transporta pakalpojumiem un nodrošinātu maršrutu tīklā iespēju apmeklēt izglītības iestādes, ārstniecības iestādes, darbavietas, valsts un pašvaldību institūcijas to vispārpieņemtajā darba laikā visā Latvijas teritorijā. Ir jāuzlabo sabiedriskā transporta pakalpojumu kvalitāte ar mērķi samazināt ceļā pavadīto laiku, jārada ērta, vienota sabiedriskā transporta sistēma, panākot dažādu transporta veidu savstarpēju saskaņotību un atbilstošu sabiedriskā transporta komforta līmeni.

Perspektīvā sabiedriskais transports ir jāorganizē tā, lai

- 1) iedzīvotājiem tiktu nodrošināta iespēja ātri un ērti pārvietoties starp nacionālas un reģionālas nozīmes centriem;

- 2) iedzīvotājiem no jebkuras teritorijas būtu iespēja nokļūt uz vietējo, reģionālo vai nacionālo nozīmes centru, kur ir pieejami nepieciešamie pakalpojumi;
- 3) veidotos vienots satiksmes organizācijas modelis, kas būtu balstīts uz dažādu satiksmes veidu sadarbību;
- 4) skolēnu pārvadājumi tiktu integrēti kopējā maršrutu tīklā.

Reģionā, veidojoties transporta mezglu punktiem (multimodālajiem centriem), iedzīvotājiem būs ērtāk kombinēt transporta veidus, pārsēžoties no privātā transporta uz sabiedrisko. Reģionā jāveicina dažādu transporta veidu koordinācija un sasaiste, veidojot multifunkcionālus satiksmes terminālus, kā tas jau tiek darīts Jelgavas pilsētā. Kombinējot privāto un sabiedrisko transportu būs atrisināta pasažieru mobilitāte mazapdzīvotās lauku teritorijās, un iedzīvotājiem būs nodrošināta iespēja nokļūt sev vēlamā vietā.

3.8.attēls. Esošā un perspektīvā sabiedriskā transporta sistēma Zemgalē

3.4. MAĢISTRĀLIE INŽENIERKOMUNIKĀCIJU TĪKLI UN OBJEKTI

Maģistrālie inženierkomunikāciju tīkli un objekti ir būtiski gan attīstības centru pakalpojumu nodrošināšanai, gan uzņēmējdarbības attīstībai.

Zemgales enerģētikas pamatinfrastruktūru veido 110 un 330 kilovatu (kV) elektrolīnijas, kas saista elektrostacijas ar lielākajiem enerģijas patērētājiem. Saskaņā ar Elektroenerģijas pārvades sistēmas attīstības plānu 2015-2024¹ kā būtiskākā attīstāmā elektroapgādes infrastruktūra, kura nepieciešama savienojumu jaudu palielināšanai un sistēmas drošumam, Zemgales plānošanas reģiona teritorijā minēta:

- 330/110 kV apakšstacijas „Viskaļi”, Jelgavā rekonstrukcija – tā ir būtisks elektroenerģijas pārvades sistēmas tranzīta mezgls starp Latviju un Lietuvu, kā arī Latvijas vidusdaļas elektroapgādes garants. Laika periodā no 2014.-2018.gadam paredzēta 110 un 330 kV iekārtu rekonstrukcija, kas būtiski uzlabos elektroapgādes drošumu un efektivitāti, kā arī tiks paredzēta jauda vēl vienam pieslēgumam, kuru varētu izmantot nākotnē, ja būs pieprasījums pēc lielākām jaudām un būs nepieciešams veikt apakšstacijas paplašināšanu;
- 330/110 kV apakšstacijas „Krustpils” rekonstrukcija – lai samazinātu tehnoloģisko traucējumu risku un palielinātu elektroenerģijas pārvades sistēmas drošumu, 2018.-2019.gadā plānots veikt 330 kV sadales ietaises pilnīgu rekonstrukciju;
- 330/110 kV apakšstacijas „Aizkraukle” rekonstrukcija – 10 gadu plānā ir paredzēts izveidot vēl vienu 330 kV tīkla savienojumu ar 110 kV tīklu, kā arī veikt nepieciešamos atjaunošanas darbus 330 kV elektropārvades līnijās

Lai apturētu pārvades tīkla novecošanos, tādējādi nodrošinot elektropārvades sistēmas stabilu darbību, tai pieslēgto lietotāju nepārtrauktu elektroapgādi ar elektroenerģiju pieprasītā apjomā, pārvades sistēmas operators paredz arī 110kV apakšstaciju un sadales punktu, 110 kV elektropārvades līniju rekonstrukciju, kā

arī 110 kV transformatoru nomaiņu laika periodā līdz 2034.-2037.gadam, kad jāuzsāk plānot lielāki ieguldījumi elektropiegādes līnijās.

Reģionā elektroenerģija tiek ražota arī no atjaunojamiem resursiem hidroelektrostacijās, koģenerācijas stacijās, kā arī vēja ģeneratoros, no vietējiem resursiem enerģētikā izmanto arī koksni un kūdras. Zemgales reģionā ir vairākas koģenerācijas stacijas, lielākās no tām – Jelgavā un Jēkabpilī.

Reģionu šķērso vairākas starptautiskas maģistrālo cauruļvadu līnijas – naftas produktu līnijas un gāzes cauruļvada līnijas - Polocka - Ventspils, Polocka – Mažeiki, kā arī gāzes cauruļvada līnijas Daugavpils – Rīga, Rīga – Viļņa, Rīga – Panevėža, Rīga – Liepāja, Iecava – Liepāja. Dobeles novada teritorijā atrodas pazemes gāzes glabātuves ierīkošanai atbilstoša ģeoloģiskā struktūra, kas var tikt izmantota Eiropas mēroga gāzes uzkrāšanai. Perpektīvā gazifikācijas attīstību reģiona mērogā lielā mērā ietekmēs ģeopolitiskie procesi.

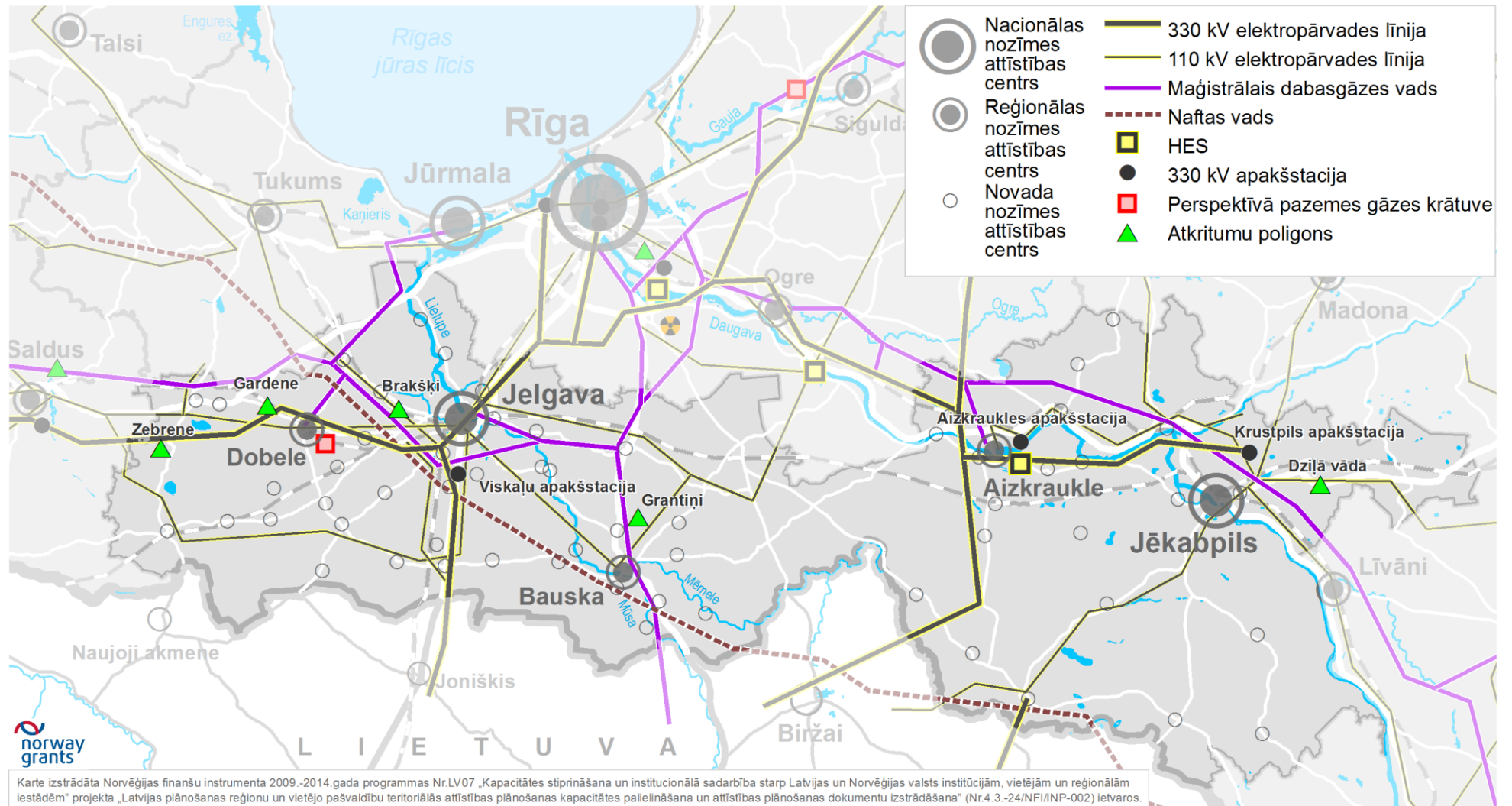
Būtiski ir turpināt enerģētikas infrastruktūras attīstību atbilstoši pieprasījumam un attīstības iespējām. Ir jāveicina alternatīvo un atjaunojamo energoresursu pielietošana un siltumnīcefektu izraisīto gāzu emisiju samazināšana saskaņā ar Zemgales reģiona rīcības plānu enerģētikā 2012.-2020.gadam².

Ņemot vērā, ka Zemgalē vairāk nekā puse iedzīvotāju dzīvo ārpus pilsētām, ir būtiski nodrošināt pakalpojumu kvalitatīvu pieejamību lauku teritorijās, nodrošinot attālinātu pakalpojumu saņemšanu un tādējādi veicinot līdzvērtīgu pakalpojumu pieejamību reģionā. Līdz ar to nozīmīgi ir panākt lielāku platjoslas pieslēgumu pārklājumu un īpatsvaru, kā arī attīstīt pieslēgumu skaitu ar ātrumu 30 Mbit/s un vairāk. Tuvākajā nākotnē tiek plānota jaunas platjoslas elektronisko sakaru infrastruktūras izbūve, tai skaitā gar autoceļiem Zemgales plānošanas reģiona novados.

¹ http://www.ast.lv/files/ast_files/gadaparskzinoj/Latvijas_10GAP_2014.pdf

² http://zrea.lv/upload/attach/103_Zemgales_energetikas_plans_oktobris_2012.pdf

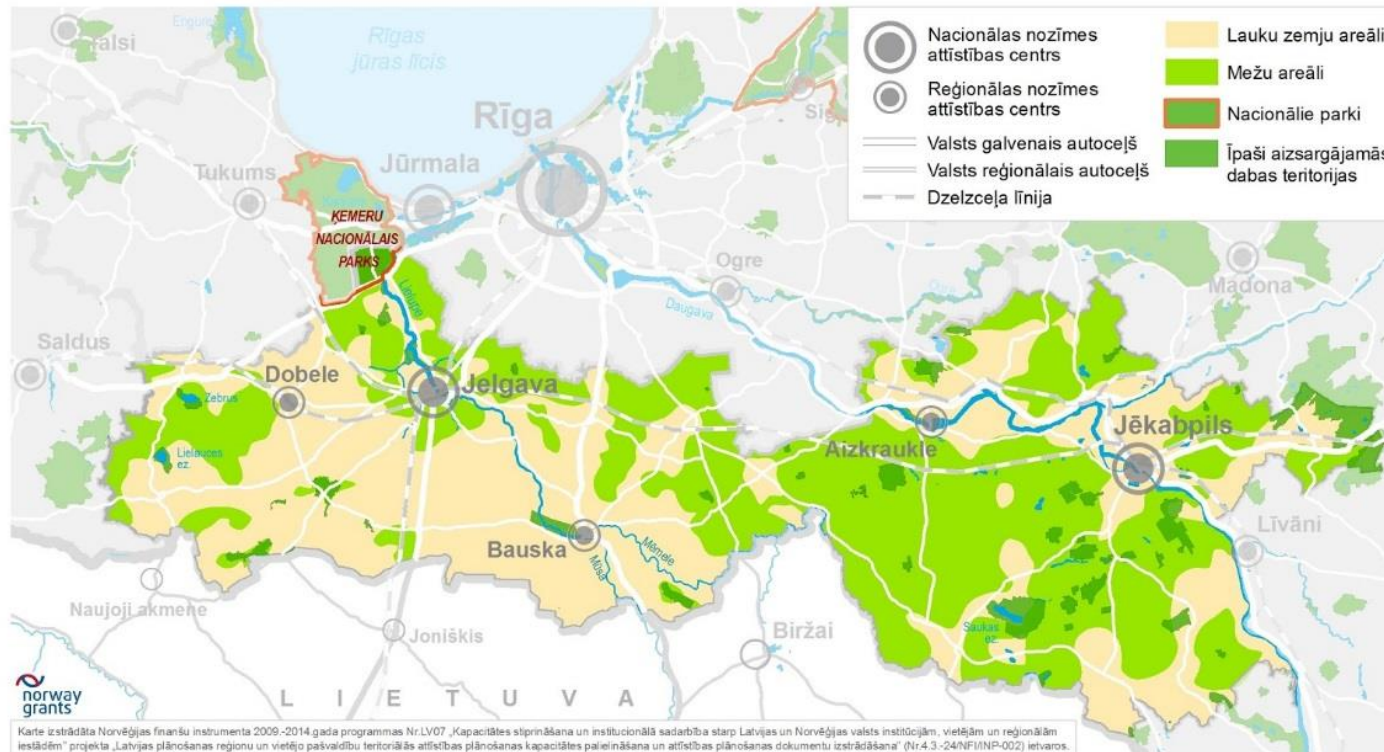

3.9.attēls. Maģistrālie inženierkomunikāciju tīkli un objekti, esošā un perspektīvā tehniskā infrastruktūra

3.5. DABAS TERITORIJU TELPISKĀ STRUKTŪRA, AINAVISKI VĒRTĪGĀS UN KULTŪRVĒSTURSIKĀS TERITORIJAS

Dabas un kultūrvēsturiskās, ainaviski vērtīgās teritorijas, to saglabātība un pieejamība nākotnē būs viens no galvenajiem dzīves vides augstas kvalitātes rādītājiem, kas sekmēs izvēli - dzīvot vai ciemoties Zemgalē. Jāturpina pievērst uzmanību esošo dabas teritoriju, tajā skaitā īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, telpiskās struktūras paplašināšanai un funkcionalitātes uzlabošanai. Reģiona rietumu daļā, kur dabas teritoriju ir maz, to sasaiste ir vāja un lielu spiedienu uz dabas teritorijām rada intensīvā lauksaimniecība, būs nepieciešams veidot zaļos

koridorus un uzlabot esošo zaļo teritoriju funkcionalitāti. Savukārt reģiona austrumu daļā lielais dabas teritoriju īpatsvars tiek izmantots gan iedzīvotāju labsajūtas, gan tūristu intereses paaugstināšanai, plašās mežu teritorijas ir pamats mežsaimniecības, mežistrādes un kokapstrādes attīstībai. Reģiona austrumu daļā ir svarīgi saglabāt dabas teritoriju esošo apjomu un uzlabot to funkcionalitāti, lai veicinātu gan reģiona ekonomisko izaugsmi, gan vides kvalitātes saglabāšanu.

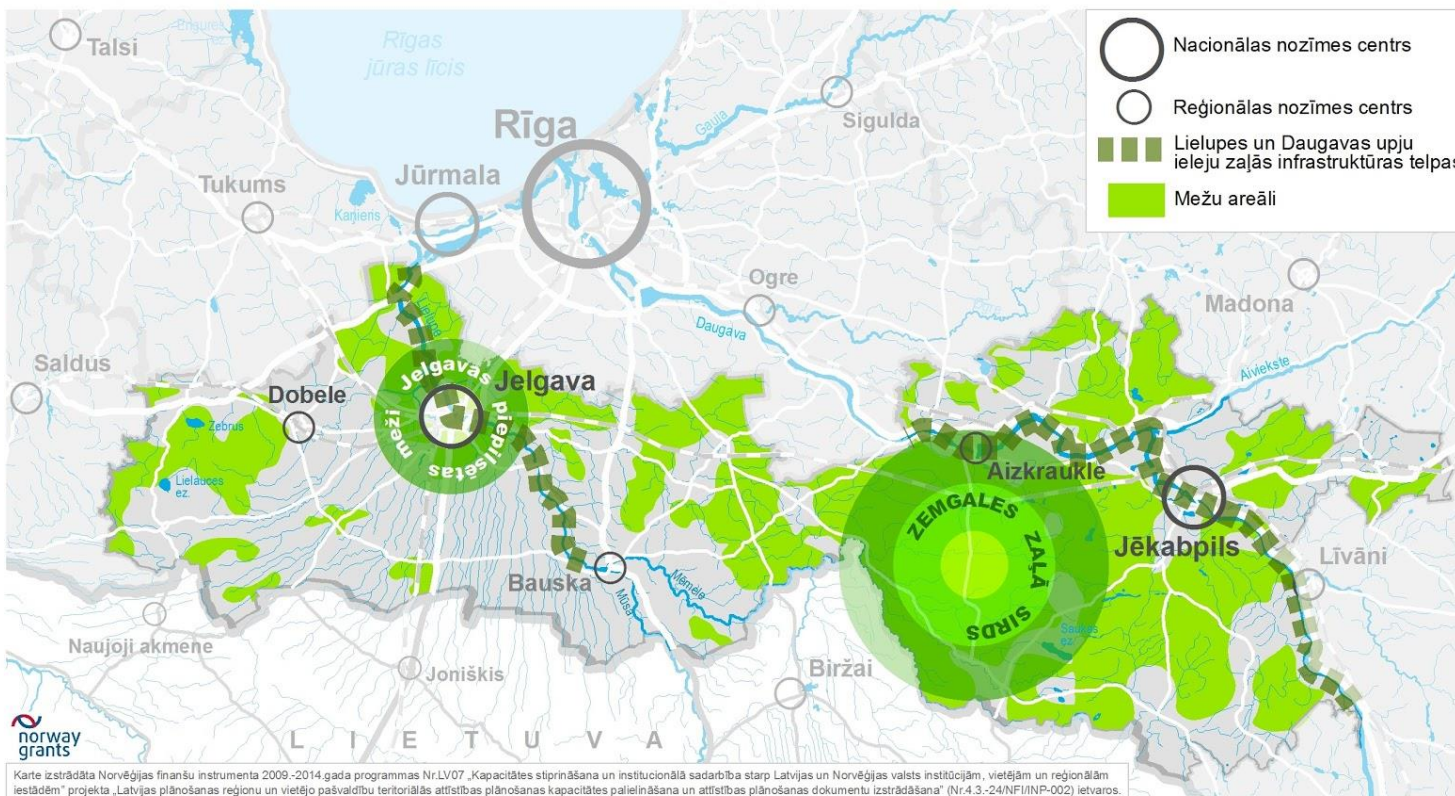
3.10.attēls. Dabas teritorijas Zemgalē

Tā kā Jelgava ir lielākā pilsēta Zemgales plānošanas reģionā un viena no lielākajām Latvijā, šī pilsēta saskaras ar dažādām problēmām, kas raksturīgas urbānai videi. Mežiem pilsētas apkārtnē ir būtiska loma vides kvalitātes uzlabošanā: (1) gaisa kvalitātes uzlabošanā; (2) pilsētas klimata uzlabošanā; (3) lietus ūdeņu noteces un plūdu mazināšanā, ūdens kvalitātes uzlabošanā; (4) trokšņa līmeņa mazināšanā; (5) bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā.

Pilsētas tiešā tuvumā mežiem var būt arī ļoti augsta sociālā vērtība: rekreācijas, fiziskās un garīgās veselības līmeņa celšanā; meža vide kopumā veicina kontaktēšanos starp cilvēkiem no dažādām sociālajām grupām un sabiedrības slāņiem; tos var izmantot izglītībā un apmācībā; tie viedo estētiku un dzīves vides kvalitāti.

Zemgales plānošanas reģiona austrumu daļā, īpaši mežainu teritoriju var tēlaini dēvēt par Zemgales zaļo sirdi, jo tur izteikti liels mežu teritoriju īpatsvars uzlabo gan vides kvalitāti, gan rada pamatu teritorijas ekonomiskai izaugsmei. Teritorijās kur meži veido lielus masīvus, tie var būt pamats augstas ekonomiskās vērtības radīšanai. Plašas, ilgtspējīgi apsaimniekotas mežu teritorijas var nodrošināt ilgstošu reģiona ekonomisko izaugsmi. Mežu sniegtos labumus kopumā ir grūti novērtēt, jo tos veido gan potenciālie vides ieguvumi, gan mežistrādes un tālākas kokapstrādes radītās vērtības, gan iedzīvotāju izglītošanās un rekreācijas iespējas, gan ekonomiskie ieguvumi, ko rada ogošana un sēņošana.

3.11.attēls. Zemgales zaļā infrastruktūra

Saskaņā ar Ainavu politikas pamatnostādnēm 2013.-2019.gadam plānošanas reģioni sadarbībā ar sabiedrību un pašvaldībām nosaka reģionālas nozīmes ainaviski vērtīgas teritorijas un iekļauj tās plānošanas reģionu ilgtspējīgas attīstības plānošanas dokumentos.

Zemgalē ir noteiktas vairākas reģionālas nozīmes dabas, kultūrvēsturiskās un ainaviskās teritorijas.

Dobeles -Tērvetes telpa

Tērvete ieņem īpašu vietu Latvijas dabas un kultūrvēstures vērtību krātuvē. Šeit neatkārtojamā dabas ainavā vērojami vienreizēji vēstures pieminekļi: pilskalns, arhitektūras pieminekļi, seno apmetņu vietas, senkapi. Savukārt Dobeles novada teritorijā ir liels Zebrus-Īles mežu masīvs, kuru Latvijas Valsts meži ir noteikuši kā rekreācijas mežus, un kas ir nozīmīgs dabas kapitāla resurss, kā arī viens no lielākajiem Zemgales ezeriem –Zebrus ezers, kas ir arī nozīmīgs rekreācijas resurss. Šeit atrodas arī dabas piemineklis Zebrus avoti - jaudīgu, ainavisku avotu grupa. Novadā atrodas 3 īpaši aizsargājamas dabas teritorijas: Zebrus un Svētes ezers, Līvberzes liekņa un Skujaines un Svētaines ieleja. Dabas vide ir salīdzinoši tīra un nepiesārņota.

Rundāles -Bauskas telpa

Rundāles un Bauskas novada ainava ir Zemgales reģionam raksturīgā, ko veido viendabīgi līdzenumi ar atsevišķām nelielām mežu audzēm, ciemiem un viensētām. Kultūrvēsturiskie un dabas objekti veido saistošu, pievilcīgu un interesantu vidi, tie ir kā akcenti līdzenumu ainavā. Ainavā ievijas Lielupe, kurai raksturīgs rāms tecējums un lēzeni krasti, bet vietām tai ir izteikta upes ieleja. Lielupes krastos atrodas kaļķiežu atsegumi, Bornsmindes parks, Mežotnes pilskalns un paveras estētisks skats uz Mežotnes pili. Bauskā Mēmeles gleznainā krastā atrodas Bauskas pils. Rundāles pils ansamblis ir izcilākais Latvijas baroka piļu arhitektūras piemineklis Latvijā, kura vērtību izceļ atrašanās Zemgales lauku ainavā.

Sēlijas - Daugavas telpa

Sēlijā īpaša nozīme ir valodniecībai un kultūrvēsturei, bet vairāk tieši Sēlijas unikālajai dabas videi — augu un dzīvnieku valstij, Daugavai un tās lokiem, palienēm, dabas ainavai, kukaiņiem, vides daudzveidībai. Sēlijas lielākā

bagātība ir jaukā daba, gleznainā ainava, baltie bērzi paugurainēs, tumšie egļu meži, ezeri, pilskalns, tas, ko Janīna Kursīte nosaukusi par Sēlijas sakrālo ainavu.

Sēlijas telpa ietver **Saukas ezera telpu**, kas aptver Saukas dabas parku un tā piegulošās teritorijas. Saukas areāls atrodas Saukas paugurvaļņa augstākajā daļā. Teritorijas specifisko ainavu rada paugurainais reljefs un daudzie ezeri: Saukas ezers, Lielais Klauces ezers, Bukūzis, Aklais ezers u.c. Saukas areāls bagāts ar kulta vietām, pilskalniem, senkapiem un kapsētām, apmetnēm, Sēlijai raksturīgās būvniecības tradīcijās veidotām viensētām, muižu apbūves ansambļiem, dievnamiem, ceļmalas krogiem, dzirnavām u.c.

Daugavas labajā krastā atrodas vairāki nozīmīgi kultūrvēsturiskie objekti. Uzpludinātās Daugavas un Pērses upes satekas vietā, ainaviskajā, 30 metrus augstajā ķīļveida kalnā artodas Kokneses pilsdrupas - pils celta Rīgas bīskapijas vajadzībām 1209.gadā bijušās senlatviešu koka pils vietā. Pilsdrupas joprojām ir vienas no ainaviskākajām Latvijā. Uz Aizkraukles un Staburaga robežas, vietā, kur stāvo Daugavas ielejas krastu „pāršķel” dziļā Ašķeres strauta grava, atrodas Aizkraukles pilskalns. Pilskalns bijis apdzīvots jau no 1. g. t. pr. Kr. - tajā atrastas latgaļu un lībiešu senlietas. 13.gs. pilskalnā slējās mūra pils, ko nopostīja 17.gs. Par tās esamību mūsdienās nekas vairs neliecina. No pilskalna, ko dēvē arī par Kraukļu kalniem, paveras viens no skaistākajiem Daugavas vidusdaļas skatiem. No tā Rīgas virzienā redzama Senbaznīcas vieta.

Lielupes palienes un Ķemeru nacionālā parka telpa

Lielupes palienes pļavas ir starptautiskā mērogā putniem nozīmīga vieta (PNV Important Bird Area), kas iekļauta «Bird Life International» Eiropas PNV sarakstā. Teritorija ir viena no nozīmīgākajām pļavās ligzdojošo bridējputnu dzīvotnēm valstī. Liegumā sastopami aptuveni 100 sugu putni, vairāki retu un aizsargājamo sugu dzīvnieki, kas iekļauti EP direktīvā 92/43/EEC par dabisko biotopu, savvaļas faunas un floras aizsardzību.

Lielupes palienes pļavas ir nozīmīga ligzdošanas vieta griezei. Tajās sastopami vairāki retu un aizsargājamo sugu putni: baltais stārķis, ziemeļu gulbis, mazais gulbis, niedru lija, upes zīriņš, melnais zīriņš, ķikuts, jūras žagata, purva tilbīte, pļavas tilbīte, melnā puskuitala, gūgatnis, ormanītis, mazais ormanītis, grieze, laukirbe, brūnā čakste, Seivi ķauķis, somzīlīte, bārdzīlīte.

Liegumā sastopamas vairākas aizsargājamas un retas augu sugas: plankumainā dzegužpirkstīte, Baltijas dzegužpirkstīte, purva dzeguzene, rudens vēlziede,

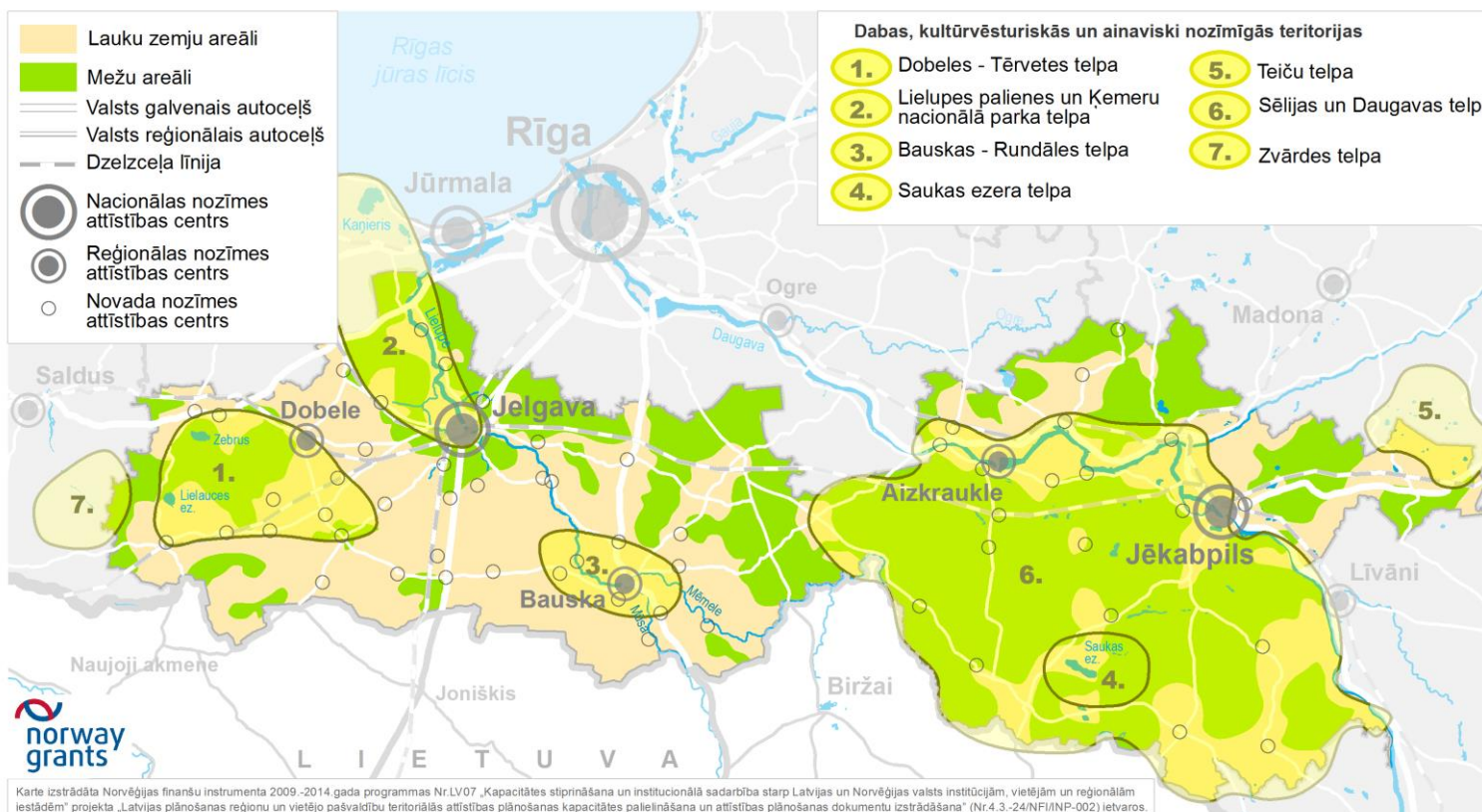

meža tulpe, rūtainā fritilārija, ķiploku sīpols. Šajā teritorijā konstatēta aizsargājamo sīkspārņu, kā arī bebra, ūdra un klātbūtne.

Ķemeru nacionālā parka teritorija tikai nedaudz atrodas Zemgales reģiona teritorijā. Visas skaistākās Ķemeru nacionālā parka ainavas ir saistītas ar ūdeņiem. Unikālas ir augsto purvu ainavas ar purva priedītēm un izlikumotu ezeriņu labirintu, kas vērojams arī reģiona teritorijā. No citām Latvijas un Eiropas aizsargājamām dabas teritorijām Ķemeru nacionālo parku atšķir sēru saturošie minerālūdeņi, kas veidojas zem Ķemeru apkārtnes purviem. Nacionālā parka meži un purvi glabā nozīmīgas I un II pasaules kara kauju un piemiņas vietas. Tās pārsvarā ir ierakumu līnijas, kā arī piemiņas vietas un brāļu kapi.

Teiču dabas rezervāta telpa

Teiču dabas rezervāta telpa veidojas ap Teiču purvu, kas ir viens no lielākajiem neskartajiem sūnu purviem Baltijā. Teritorijā atrodas daudzi ezeri (Atašines pagastā: Ciemmatnieka, Liepsalas, Brēku un Veiganta ezers). Teiču telpa ir reti apdzīvota, un tajā nenotiek aktīva saimnieciskā darbība. Teritorija ir īpaša tieši ar savu pirmatnējumu un neskarto dabu.

3.12.attēls **Ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiskās teritorijas**

4. VADLĪNIJAS TURPMĀKAI PLĀNOŠANAI UN ATTĪSTĪBAI

Zemgales pašvaldībām, izstrādājot vai pilnveidojot savu teritoriju ilgtspējīgas attīstības stratēģijas, jāņem vērā Zemgales ilgtspējīgas attīstības stratēģijā noteiktos ilgtermiņa stratēģiskos uzstādījumus un telpiskās attīstības perspektīvu. Pašvaldību izstrādātajiem plānošanas dokumentiem jāsniedz savs ieguldījums Zemgales ilgtspējīgas attīstības stratēģijas īstenošanā.

4.1. VADLĪNIJAS APDZĪVOJUMA ATTĪSTĪBAI

Zemgales reģionā gan šobrīd, gan nākotnē liela nozīme būs galvaspilsētas Rīgas tuvumam. Pilsētu – lauku teritoriju mijiedarbības kontekstā primāri jāskata Rīgas pilsētas un Zemgales reģiona – kā pilsētas un lauku teritorijas savstarpējā mijiedarbība Latvijas mērogā. Zemgales reģiona centrālās un rietumu daļas vietējiem centriem arī ir raksturīga mijiedarbība ar Rīgas pilsētu, kas nereti ir salīdzinoši lielāka nekā, piemēram, ar Jelgavas pilsētu. Zemgales reģiona austrumu daļā – Aizkraukles un Jēkabpils pašvaldībās lielāka mijiedarbība ir ar Rīgu un Daugavpili, nekā ar Jelgavu un Bausku.

Ieteikumi Zemgales plānošanas reģiona lauku teritoriju attīstības novērtēšanas instrumentiem

Zemgales plānošanas reģiona lauku teritoriju attīstības novērtēšanai var pielietot pakalpojuma pieejamības indeksu. Šis indekss parādītu, kādi ir pieejamie stacionārie pakalpojumi, cik tālu tie atrodas un kādas ir iedzīvotāju iespējas tos sasniegt/saņemt. Lai šo indeksu varētu aprēķināt, katrai pašvaldībai vajadzētu apsekot visas savas teritorijas pēc sekojoša algoritma:

- Tiek identificētas lauku sētas, to grupas, ciemi kas aptver 500 m rādiusu
- Tiek noteikts iedzīvotāju skaits, kas dzīvo aprakstāmajā teritoriālajā vienībā
- Tiek noteikts attālums no izvēlētas teritorijas līdz stacionārā pakalpojuma saņemšanas vietai km
- Tiek uzskaitīts sabiedriskais transports, kurš savieno izpētāmo vienību ar pakalpojuma sniegšanas vietu

- Tiek identificēta ceļa kategorija, kas savieno apskatāmo vienību ar pakalpojuma saņemšanas vietu.

Turpinoties iedzīvotāju depopulācijai lauku teritorijās pieprasījums pēc stacionāriem pakalpojumiem var tikai samazināties nevis pieaugt, un esošie stacionārie pakalpojumi mazapdzīvotās teritorijās var kļūt nerentabli. Tādēļ vietējām pašvaldībām īpaša uzmanība jāpievērš nepieciešamajam apkalpes pakalpojumu klāstam un tā pieejamībai gan apdzīvotās vietās, gan lauku teritorijās.

Ieteikumi Zemgales plānošanas reģiona pilsētu politiku izstrādei

Pašvaldību administratīvā kapacitāte ir būtisks priekšnoteikums pilsētu konkurētspējas nodrošināšanai ar tādiem instrumentiem kā 1) pašvaldības mārketingis, 2) uzņēmējdarbībai labvēlīgas vides nodrošināšana, 3) investīciju piesaiste, 4) iedzīvotāju dzīves kvalitātei nepieciešamo pakalpojumu nodrošināšana. Pašvaldības administratīvā kapacitāte nosaka to, cik lielā mērā pilsēta spēj radīt investīcijām labvēlīgu vidi. Kā rādītājs šādai investīcijām labvēlīgai videi ir arī pašvaldību spēja sadarboties ar citām pašvaldībām, veicinot pilsētu-lauku un lauku-pilsētu teritoriju mijiedarbību.

Pilsētu un lauku attiecības skar ne tikai preču un pakalpojumu plūsmas. Tās savstarpēji papildina, sniedzot cilvēkiem plašākas dzīves kvalitātes iespējas, - paplašina un dažādo kvalitatīvas vides pieejamību, jo īpaši pieejamību dabiskām un ilgtspējīgām lauku ainavām. Tā kā ārpus pilsētām Zemgalē atrodas dabiska un ilgtspējīga vide, tad pilsētu un lauku partnerībā būtu jārisina šīs vides

saglabāšanas, dabas pakalpojumu attīstīšanas un vides pieejamības jeb transporta infrastruktūras jautājumi. Pilsētām ir aktīvāk jāiesaistās partnerībā ar laukiem, lai attīstītu vides saglabāšanu, dabas pakalpojumu sniegšanu un transporta infrastruktūru piepilsētu lauku teritorijās, kā arī izlīdzinātu ieguvumus un zaudējumus visām partnerībā iesaistītajām pusēm.

Lai apdzīvotas vietas spētu papildināt viena otru, tām ir funkcionāli jāspecializējas. Jo mazāka ir pilsēta vai ciems, jo lielākai jābūt tās specializācijai, lai spētu koncentrēt attīstībai svarīgo resursu kritisko masu. Tāpēc augsta specializācija un atsevišķu resursu koncentrācija ir veids, kā var attīstīties mazas un vidēja lieluma pilsētas, kā arī ciemi un lauku teritorijas.

Zemgales plānošanas reģiona atbalsta instrumenti pilsētu un lauku teritoriju mijiedarbības nostiprināšanai un veicināšanai

Nozīmīgākās pilsētu - lauku mijiedarbību veicinošās aktivitātes un atbalsta politikas ir: lauku tūrisms un rekreācija, vietējās pārtikas un citu vietējo produktu aprites cikls, bērnu un jauniešu atbalsta politikas un labklājības un sabiedrības veselības sektora aktivitātes lauku-pilsētu mijiedarbību kontekstā.

Līdz ar pilsētu-lauku un lauku – pilsētu mijiedarbības attīstību, vienlaicīgi tiks veicināta Zemgales reģiona policentriskā attīstība, kā arī specifisko mērķteritoriju attīstība (piemēram - pierobežas teritorija).

Kopumā Zemgales plānošanas reģiona pašvaldību savstarpējā sadarbība jau notiek, daļai šī sadarbība notiek neformāli, taču daļai šī sadarbība ir veidojusies izstrādājot un piedaloties dažādos projektos.

Kā būtiskākie atbalsta instrumenti pilsētu un lauku teritoriju mijiedarbības nostiprināšanai un veicināšanai Zemgales plānošanas reģionā ir:

- 1) mijiedarbības stiprināšana ar Rīgu – gan reģionālā, gan pašvaldību līmenī;
- 2) starpvalstu un nacionālas nozīmes objekti gan pilsētu, gan lauku teritorijās - katalizatori pilsētu - lauku mijiedarbībām;

- 3) pilsētu - lauku mijiedarbības veicināšana pāri valsts robežām – sadarbības turpināšana un stiprināšana gan pierobežas novados, gan visā reģionā;
- 4) pašvaldību informēšana par pilsētu - lauku mijiedarbībām kā politikas instrumentu mūsdienās;
- 5) pilsētu - lauku mijiedarbības pārvaldības uzlabošana - politiskā un sabiedriskā interešu pārstāvniecība;
- 6) pašvaldību vietējo politiku veidošana attiecībā pret stimuliem vai ierobežojumiem pilsētu - lauku mijiedarbībā;
- 7) transporta un IKT atbalsts kā priekšnoteikums pilsētu - lauku mijiedarbību attīstībai;
- 8) izglītības un kultūras pakalpojumu attīstība – stimuls pilsētu - lauku mijiedarbībām;
- 9) vietējās un veselīgās pārtikas ražošanas un tirdzniecības atbalsts reģionā un ārpus tā robežām – potenciāls pilsētu - lauku mijiedarbību veicināšanai;
- 10) tūrisma un rekreācijas aktivitāšu atbalsts – avots aktīvākām pilsētu - lauku mijiedarbībām;
- 11) kopīgas mājokļu politikas veidošana – pilsētu - lauku sadarbības iespējas;
- 12) kopīgas nodarbinātības un uzņēmējdarbības veicināšanas politika – pilsētu - lauku sadarbības iespējas;
- 13) sabiedrisko un komerciālo pakalpojumu nodrošinājums – pilsētu - lauku sadarbības iespējas;
- 14) sociālo pakalpojumu nodrošinājums – pilsētu - lauku sadarbības iespējas.

4.2. VADLĪNIJAS REĢIONA SASNIEDZAMĪBAS NODROŠINĀŠANAI

Vadlīnijas reģiona ārējās sasniedzamības plānošanai:

- Veicināt starptautiskas nozīmes autoceļu un dzelzceļu, multimodālo transporta koridoru attīstīšanu Eiropas Savienības vajadzībām saskaņā ar starptautiskajiem standartiem.
- Veicināt kombinēto transporta terminālu, kravu sadales un loģistikas centru attīstību transporta mezglos.
- Veicināt robežas šķērsošanas infrastruktūras attīstību un kvalitātes uzlabošanu saskaņā ar starptautiskajiem standartiem.
- Veicināt apkalpes infrastruktūras tīkla izveidošanu, attīstīšanu ap reģionālās, nacionālās un starptautiskās nozīmes autoceļiem, dzelzceļiem.
- Veicināt maģistrālo naftas, gāzes vadu, gāzes krātuvju attīstību.
- Paredzēt perspektīvo transporta un infrastruktūras maģistrālo trašu rezervēšanu, teritoriju rezervēšanu pārvadu un apļveida krustojumu izbūvei.

Vadlīnijas reģiona iekšējās sasniedzamības plānošanai:

- Sekmēt kvalitatīva ceļu tīkla izveidi attīstības centru sasniedzamībai.
- Veicināt autoceļu un sabiedriskā transporta attīstību, lai nodrošinātu iedzīvotājiem pēc iespējas ātrāku pakalpojumu sasniedzamību.
- Veicināt transporta plūsmu plānošanu un organizēšanu, paredzot optimālākos telpiskos risinājumus, piemēram, jauni apvedceļi tranzīta kravu transporta kustības samazināšanai cauri pilsētu centriem, droši krustojumi, satiksmes pārvadi u.c.
- Veicināt satiksmes drošības līmeņa uzlabošanu, samazinot negadījumu riskus, uzlabojot bīstamo kravu transportēšanas drošību u.c.
- Veicināt vienotu pasažieru pārvadājumu tīklu izveidi (autotransports, dzelzceļš, u.c.).
- Sekmēt videi draudzīgu transporta veidu attīstību.
- Sekmēt veloceliņu attīstību, velotransporta maršrutu izstrādi un to integrēšanu kopējā tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu tīklā.
- Projektējot jaunus transporta infrastruktūras objektus, uzlabot ietekmes uz vidi un transporta ilgtspējas novērtējumu, ņemot vērā ietekmi uz cilvēku veselību un īpaši aizsargājamām dabas teritorijām.
- Veicināt dažādu transporta veidu, t.sk. ūdens, infrastruktūras attīstību.
- Veicināt pasažieru pārvadājumu atjaunošana slēgtajos dzelzceļu posmos.

4.3. VADLĪNIJAS DABAS UN KULTŪRVĒSTURISKĀ MANTOJUMA ILGTSPĒJĪGAI ATTĪSTĪBAI

Vadlīnijas dabas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai, aizsardzībai un attīstībai:

- Sekmēt dabas ainavu saglabāšanu, atjaunošanu un rekultivāciju, saglabāt bioloģisko daudzveidību.
- Veicināt ainavu, kultūras un dabas mantojuma saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu tūrisma attīstībai.
- Veicināt kultūras mantojuma pieejamību, popularizēt tradicionālos materiālus, tradīcijas, ekoloģiskās vērtības.
- Veicināt informācijas pieejamību par dabas ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma vērtību, to ekonomisko nozīmi, saglabāšanas un uzlabošanas iespējām.
- Veidot un attīstīt jaunas kultūrvēsturiskās vērtības.
- Dokumentēt nemateriālo kultūras mantojumu.

Vadlīnijas ilgtspējīgai dabas resursu apsaimniekošanai:

- Izmantot līdzekļus lauksaimniecības zemes apsaimniekošanai, kas savienojami ar vides, lauku apvidu ainavu, dabisko resursu, augsnes un sugu daudzveidības aizsardzību un uzlabošanu.
- Nacionālās nozīmes lauksaimniecības teritorijās nepieļaut nepamatotu vērtīgo lauksaimniecības zemju, lauksaimniecības polderu un zinātniski pētniecisko uzņēmumu teritoriju transformāciju citos zemes izmantošanas veidos.
- Sekmēt neizmantoto lauksaimniecībā izmantojamo zemju izmantošanu teritorijas attīstībai.

- Veicināt mežu ilgtspējīgas apsaimniekošanas politikas realizāciju, saglabājot meža ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās funkcijas.
- Veicināt videi draudzīgāku lauksaimniecības vai mežsaimniecības praksi.
- Sekmēt esošo meliorācijas sistēmu saglabāšanu, atjaunošanu, kā arī jaunu sistēmu izbūvi, novēršot lauksaimniecībā izmantojamo zemju vērtības samazināšanos.
- Veicināt vietējiem iedzīvotājiem un tūristiem publiski pieejamu atpūtas teritoriju izveidi, t.sk. pie ūdeņiem, zaļā tīklojuma izveidošanu.
- Plānot labiekārtotu peldvietu izveidošanu.
- Sekmēt degradētu un piesārņotu teritorijas atjaunošanu.
- Ņemt vērā paaugstinātā riska objektus un izvērtēt to ietekmi.
- Veicināt kompleksu ūdenssaimniecības attīstību pašvaldībās, lai ūdensapgādes tīklu paplašināšana nenotiktu bez vienlaicīgas kanalizācijas un notekūdeņu attīrīšanas un aizvākšanas iekārtu nodrošināšanas tādā pašā apmērā atbilstoši LR likumdošanai un atbilstoši pašvaldību plānošanas dokumentos paredzētajam.
- Zivju resursu ilgtspējīgas apsaimniekošanas un aizsardzības nolūkos atbilstoši LR likumdošanai, pašvaldību plānošanas dokumentos paredzētajam, kā arī iedzīvotāju un zivju interesēm, aizliegt būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas šķēršļus upēs un upju posmos, uz kurām zivju resursu aizsardzības nolūkā aizliegts būvēt un atjaunot hidroelektrostaciju aizsprostus un veidot jebkādas mehāniskus šķēršļus.

4.4. VADLĪNIJAS LAUKU ILGTSPĒJĪGAI ATTĪSTĪBAI

- Sekmēt kopienu attīstību un vietējās identitātes stiprināšanu.
- Veicināt vietējās iniciatīvas un nodarbinātību laukos, dažādojot lauksaimniecisko ražošanu, attīstot auglīkopību, bioloģisko lauksaimniecību, zvejniecību, lauku tūrismu u.c., veicinot amatniecības tradīciju stiprināšanu un attīstību, sekmējot uzņēmējdarbības vides attīstību lauku teritorijās.
- Sekmēt pakalpojumu pieejamību lauku iedzīvotājiem.
- Sekmēt Zemgalei raksturīgās apdzīvoto vietu (viensētas, ciemi) struktūras saglabāšanu.
- Paredzēt lauku identitātes un raksturīgo īpatnību saglabāšanas nosacījumus apbūvei.
- Nodrošināt publisko upju un ezeru pieejamību atpūtas un tūrisma mērķiem, ieskaitot nepieciešamos labiekārtošanas pasākumus.
- Nepieļaut ainavas daudzveidības un estētiskās kvalitātes samazināšanos ainaviski nozīmīgajos areālos vai teritorijās, tajā skaitā – labas panorāmas skatu zaudēšanu lauksaimniecības zemju apmežošanas dēļ.
- Bez pamatotas vajadzības neplānot lauksaimniecības un meža zemju transformēšanu citos zemes izmantošanas veidos.
- Veicināt neizmantoto vai mazvērtīgo lauksaimniecības zemju apmežošanu tajās vietās, kur mežs ir nepieciešams ekoloģisko apsvērumu dēļ un pēc gadiem pildīs vides aizsardzības funkcijas.

4.5. VADLĪNIJAS PIEROBEŽAS TERITORIJAS ATTĪSTĪBAI

- Nodrošināt pierobežas iedzīvotājiem līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus, transporta un sakaru pieejamību, maksimāli samazinot izolētību un nomales efektu pierobežas teritorijā.
- Stiprināt sadarbību ar Lietuvas pilsētu pašvaldībām pierobežā Birži, Naujoji Akmene, Žagare, Rokišķi, Jonišķi, Pasvale, Linkuva, Pandēlis, Obeļi un reģionālajām pilsētām Paņeveža, Šauļi un Utena gan satiksmes infrastruktūras jomā (ceļu izbūve, sabiedriskā transporta tīkla paplašināšana, u.c.), gan pakalpojumu jomā, tādējādi veicinot attīstības potenciāla labāku izmantošanu.
- Stiprināt kultūras apmaiņu gan profesionālajā sfērā, gan brīvā laika un mūžizglītības kontekstā pierobežas teritorijā un kaimiņvalsts valodas apguvi. Svarīga lietuviešu un citu tautību (īpaši bērnu un jauniešu) integrācija un savu etnisko saišu saglabāšana šajās teritorijās.

5. STRATĒGIJAS ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBA

Zemgales plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2015.-2030.gadam izstrādāja Zemgales plānošanas reģiona administrācija, iesaistot SIA „AC konsultācijas” ekspertus, reģiona pašvaldību speciālistus, uzņēmējus, nevalstiskā sektora pārstāvjus, konsultējoties ar nozaru ministrijām un ekspertiem.

Zemgales plānošanas reģions nodrošina Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Attīstības programmas īstenošanas uzraudzību, regulāri novērtējot īstenošanas rezultātus.

Reizi divos gados tiks sagatavots uzraudzības pārskats par Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un Attīstības programmas īstenošanu, iekļaujot informāciju par veiktajām darbībām, rezultatīvo rādītāju izmaiņām un sasniegtajiem rezultātiem, Attīstības programmas Rīcības plāna īstenošanu, kā arī secinājumus un ieteikumus turpmākām rīcībām.

PIELIKUMI

1. PIELIKUMS

Zemgales pašvaldību ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu sasaiste ar reģiona ilgtermiņa attīstības prioritātēm

Nr.	Zemgales pašvaldību ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi	<i>Zemgales reģiona ilgtermiņa attīstības prioritātes 2030</i>			
		P1: Zemgale – reģions ar attīstītu bioekonomiku, lauksaimniecību un uz vietējiem resursiem balstītu pārtikas rūpniecību un amatniecību	P2: Zemgales nacionālas un reģionālas nozīmes pilsētas	P3: Apdzīvoti Zemgales lauku apvidi	P4: Zemgale - izglītības, zinātnes un inovāciju reģions
	Aknītes novads				
1.	Ilgtspējīgi un daudzveidīgi izmantoti dabas un kultūrvēsturiskie resursi ar augstu pievienoto vērtību	x			
2.	Daudzskaitlīga, izglītota, kulturāla, veselīga, droša un iniciatīvas bagāta sabiedrība			x	
3.	Pieejama, droša, sakārtota un aktīva dzīves un darba vide			x	
4.	Novada attīstības centru izaugsme un to potenciāla līdzsvarota izmantošana			x	
5.	Aktīva sabiedrība un uz sabiedrību vērsta pārvalde			x	x
	Auces novads				
1.	Līdzsvarota attīstība (efektīva pašvaldības pārvalde; kvalitatīvu pašvaldības pakalpojumu pieejamība; uzņēmējdarbības, nodarbinātības, demogrāfiskās situācijas uzlabošanas atbalsta pasākumi; mērķtiecīga sadarbība vietējā, reģionālā un starptautiskā mērogā)			x	x
2.	Attīstīta, konkurētspējīga sociālā infrastruktūra (nodrošināti izglītības, kultūras, sporta, sociālie un veselības aprūpes pakalpojumi un infrastruktūra);			x	x

ZEMGALES PLĀNOŠANAS REĢIONA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒĢIJA 2015-2030 PROJEKTS

Nr.	Zemgales pašvaldību ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi	<i>Zemgales reģiona ilgtermiņa attīstības prioritātes 2030</i>			
		P1: Zemgale – reģions ar attīstītu bioekonomiku, lauksaimniecību un uz vietējiem resursiem balstītu pārtikas rūpniecību un amatniecību	P2: Zemgales nacionālas un reģionālas nozīmes pilsētas	P3: Apdzīvoti Zemgales lauku apvidi	P4: Zemgale - izglītības, zinātnes un inovāciju reģions
3.	Nodrošināta kvalitatīva tehniskā un vides infrastruktūra (uzturēti un rekonstruēti ceļi; attīstīta komunālā saimniecība; droša, ilgtspējīga vide, kopti un apmeklēti vides objekti).	x		x	x
	Aizkraukles novads				
1.	Attīstīts darba tirgus pieprasījumam atbilstošs un kvalificēts darbaspēks		x	x	x
2.	Attīstīta uzņēmējdarbība ar augstu pievienoto vērtību.	x	x	x	x
3.	Nodrošināta iedzīvotājiem pieejama, kvalitatīva un ekoloģiski tīra dzīves vide.	x	x	x	
	Bauskas novads				
1.	Bauskas novada iedzīvotāji var strādāt		x		x
2.	Iedzīvotāji grib dzīvot Bauskas novadā		x	x	
3.	Pievilcīga un droša dzīves un darba vide	x	x	x	
	Dobeles novads				
1.	Pieejami izglītības, sociālie, kultūras un sporta pakalpojumi		x	x	x
2.	Attīstīta inženiertehniskā infrastruktūra		x	x	
3.	Novada konkurētspējas palielināšana	x	x	x	x
	Iecavas novads				
1.	Pievilcīga un ērta dzīves vide	x			

ZEMGALES PLĀNOŠANAS REĢIONA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒĢIJA 2015-2030 PROJEKTS

Nr.	Zemgales pašvaldību ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi	<i>Zemgales reģiona ilgtermiņa attīstības prioritātes 2030</i>			
		P1: Zemgale – reģions ar attīstītu bioekonomiku, lauksaimniecību un uz vietējiem resursiem balstītu pārtikas rūpniecību un amatniecību	P2: Zemgales nacionālas un reģionālas nozīmes pilsētas	P3: Apdzīvoti Zemgales lauku apvidi	P4: Zemgale - izglītības, zinātnes un inovāciju reģions
2.	Daudzveidīgi un konkurētspējīgi uzņēmumi				x
	Jaunjelgavas novads				
1.	Izglītotas, sociāli nodrošinātas un aktīvas sabiedrības veidošana				x
2.	Konkurētspējīgas uzņēmējdarbības vides attīstība un daudzveidīgas ekonomikas veicināšana	x			x
3.	Dzīves kvalitātes uzlabošana, darba un atpūtas telpas veidošana un attīstība			x	x
	Jēkabpils pilsēta				
1.	Labāka dzīves kvalitāte pilsētas iedzīvotājiem, kas veido skaitliski augošu, sociāli vienotu, radošu, izglītotu un aktīvu sabiedrību		x		x
2.	Augstāka iedzīvotāju nodarbinātība un ienākumi pieaugošas globālās konkurences apstākļos	x	x		x
3.	Pilsēta ir reģiona ekonomiskās attīstības, publisko pakalpojumu un sabiedriskās dzīves centrs	x	x		x
	Jēkabpils novads				
1.	Izglītots, vesels, aktīvs un radošs iedzīvotājs			x	x
2.	Pievilcīga dzīves un brīvdienu telpa			x	
3.	Ekonomisko izaugsmi atbilstoša vide un resursi	x			x

ZEMGALES PLĀNOŠANAS REĢIONA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2015-2030 PROJEKTS

Nr.	Zemgales pašvaldību ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi	<i>Zemgales reģiona ilgtermiņa attīstības prioritātes 2030</i>			
		P1: Zemgale – reģions ar attīstītu bioekonomiku, lauksaimniecību un uz vietējiem resursiem balstītu pārtikas rūpniecību un amatniecību	P2: Zemgales nacionālas un reģionālas nozīmes pilsētas	P3: Apdzīvoti Zemgales lauku apvidi	P4: Zemgale - izglītības, zinātnes un inovāciju reģions
	Jelgavas pilsēta				
1.	Izglītots, konkurētspējīgs, vesels, sociāli aktīvs un radošs iedzīvotājs		x		x
2.	Ekonomiski attīstīts zināšanu, tehnoloģiju un jauninājumu centrs	x	x	x	x
3.	Pilsēta ar mūsdienīgu un ilgtspējīgu dzīves vidi		x		
	Jelgavas novads				
1.	Izglītots, radošs un apmierināts cilvēks				x
2.	Droša, kopta un pievilcīga vide	x			
3.	Attīstīta, stabila un konkurētspējīga ekonomika				x
	Kokneses novads				
1.	Moderna un efektīva pārvalde				x
2.	Uzņēmējdarbībai labvēlīga vide				x
3.	Izglītības, kultūras un sporta iespējām bagāta vide			x	x
4.	Droša, sakārtota un veselīga vide	x		x	
	Krustpils novads				
1.	Izglītots un aktīvs cilvēks. Iedzīvotāju skaita saglabāšana un palielināšana			x	x

ZEMGALES PLĀNOŠANAS REĢIONA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒĢIJA 2015-2030 PROJEKTS

Nr.	Zemgales pašvaldību ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi	<i>Zemgales reģiona ilgtermiņa attīstības prioritātes 2030</i>			
		P1: Zemgale – reģions ar attīstītu bioekonomiku, lauksaimniecību un uz vietējiem resursiem balstītu pārtikas rūpniecību un amatniecību	P2: Zemgales nacionālas un reģionālas nozīmes pilsētas	P3: Apdzīvoti Zemgales lauku apvidi	P4: Zemgale - izglītības, zinātnes un inovāciju reģions
2.	Sakārtota dzīves telpa un dabas vides līdzsvarota un dinamiska savstarpējā mijiedarbība	x		x	
3.	Ekonomiskās vides sakārtošana uzņēmējdarbības veicināšanai un attīstībai	x			x
	Neretas novads				
1.	Nodrošināta kvalitatīva sociālās aizsardzības un veselības pakalpojumu attīstība			x	x
2.	Nodrošināta kvalitatīva izglītības, kultūras un atpūtas pakalpojumu attīstība			x	x
3.	Nodrošināta kvalitatīva transporta infrastruktūras un ekonomisko pasākumu pakalpojumu attīstība			x	
4.	Nodrošināta kvalitatīva mājvietas un komunālo ērtību pakalpojumu attīstība			x	
5.	Nodrošināta kvalitatīva vispārējo publisko labumu un sabiedriskās kārtības un drošības pakalpojumu attīstība			x	
	Ozolnieku novads				
1.	Sabiedrības attīstība			x	
2.	Mūsdienīgas pārvaldīšanas sistēmas veidošana un uzturēšana			x	x
3.	Dzīves vides attīstība	x		x	
	Pļaviņu novads				
1.	Novada ekonomikas revitalizācija	x			x

Nr.	Zemgales pašvaldību ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi	<i>Zemgales reģiona ilgtermiņa attīstības prioritātes 2030</i>			
		P1: Zemgale – reģions ar attīstītu bioekonomiku, lauksaimniecību un uz vietējiem resursiem balstītu pārtikas rūpniecību un amatniecību	P2: Zemgales nacionālas un reģionālas nozīmes pilsētas	P3: Apdzīvoti Zemgales lauku apvidi	P4: Zemgale - izglītības, zinātnes un inovāciju reģions
2.	Mūsdienīgi un iedzīvotājiem pieejami pakalpojumi			x	x
	Rundāles novads				
1.	Attīstīt kvalitatīvu dzīves vidi ar sakārtotu publisko infrastruktūru			x	
2.	Radīt katram Rundāles novada iedzīvotājam daudzveidīgas izglītošanās un personības attīstības iespējas mūža garumā			x	x
3.	Izveidot sociāli drošu vidi ar kvalitatīviem kultūras, sporta un atpūtas, sociālajiem un veselības aprūpes pakalpojumiem			x	
4.	Veidot ekonomisko aktivitāti veicinošu vidi, ilgtspējīgi izmantojot pieejamos dabas resursus	x			x
5.	Attīstīt efektīvu komunikāciju starp visām iedzīvotāju grupām, uzņēmējiem un institūcijām, veicinot savstarpēju uzticību un ieguvumus			x	
	Salas novads				
1.	Veselīgs dzīves veids, kvalitatīva izglītība, veselības aprūpe un sociālie pakalpojumi			x	x
2.	Veiksmīga un konkurētspējīga uzņēmējdarbība ar attīstītu infrastruktūru	x			x
3.	Ekoloģiski tīra vide ar bagātām kultūras vērtībām	x		x	
	Skrīveru novads				
1.	Aktīvu un informētu iedzīvotāju konkurētspēju nodrošina daudzpusīga personības pilnveides iespējas			x	x

ZEMGALES PLĀNOŠANAS REĢIONA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒĢIJA 2015-2030 PROJEKTS

Nr.	Zemgales pašvaldību ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi	<i>Zemgales reģiona ilgtermiņa attīstības prioritātes 2030</i>			
		P1: Zemgale – reģions ar attīstītu bioekonomiku, lauksaimniecību un uz vietējiem resursiem balstītu pārtikas rūpniecību un amatniecību	P2: Zemgales nacionālas un reģionālas nozīmes pilsētas	P3: Apdzīvoti Zemgales lauku apvidi	P4: Zemgale - izglītības, zinātnes un inovāciju reģions
2.	Efektīva pārvalde un ērti pieejami kvalitatīvi pašvaldības pakalpojumi			x	x
3.	Uzņēmējdarbībai labvēlīga politika un kvalitatīva tehniskā infrastruktūra	x			x
4.	Kvalitatīva un droša dzīves vide ar daudzveidīgu pakalpojumu klāstu un vidi saudzējošu infrastruktūru			x	
	Tērvetes novads				
1.	Aktīva, apmierināta, izglītota sabiedrība			x	x
2.	Kvalitatīva dzīves, atpūtas un darba vide			x	
3.	Attīstībai un sadarbībai atvērta teritorija	x			x
	Vecumnieku novads				
1.	Darba vietas un uzņēmējdarbība	x			x
2.	Ceļi un sakari			x	
3.	Atpūta un tūrisms	x		x	
4.	Izglītība				x
	Viesītes novads				
1.	Mazināt iedzīvotāju skaita sarukšanu un tā riskus uz novada nākotnes attīstības iespējām			x	
2.	Uzlabot iedzīvotāju dzīves kvalitāti			x	

ZEMGALES PLĀNOŠANAS REĢIONA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒĢIJA 2015-2030 PROJEKTS

Nr.	Zemgales pašvaldību ilgtermiņa stratēģiskie uzstādījumi	<i>Zemgales reģiona ilgtermiņa attīstības prioritātes 2030</i>			
		P1: Zemgale – reģions ar attīstītu bioekonomiku, lauksaimniecību un uz vietējiem resursiem balstītu pārtikas rūpniecību un amatniecību	P2: Zemgales nacionālas un reģionālas nozīmes pilsētas	P3: Apdzīvoti Zemgales lauku apvidi	P4: Zemgale - izglītības, zinātnes un inovāciju reģions
3.	Attīstīt uzņēmējdarbību	x			x
4.	Saglabāt un popularizēt Sēlijas kultūrvēsturisko mantojumu			x	

Reģionālās politikas pamatnostādnēs 2013.-2019.gadam noteiktais publisko individuālo pakalpojumu klāsts („grozs”) pa apdzīvoto vietu grupām (infrastruktūra un pakalpojumi)

- Mazākajās apdzīvotajās vietās (pagasta centrs, ciems) ir pieejami pamatpakalpojumi, katra nākamā apdzīvoto vietu grupa ietver arī pēc ranga apdzīvojuma struktūrā zemākajām apdzīvoto vietu grupām noteikto pakalpojumu apjomu.
- Iekavās ir norādīts pakalpojumu sniedzējs - pašvaldība (P) vai valsts (V).
- Regulējamo sabiedrisko pakalpojumu nozaru, t.i., elektroenerģija, siltums, elektroniskie sakari, ūdenssaimniecība, atkritumu apsaimniekošana, pasts³ utt. pakalpojumi netiek diferencēti pa apdzīvoto vietu grupām, līdz ar to netiek iekļauti pakalpojumu „grozā”.

Apdzīvoto vietu grupa / Pakalpojumu jomas	Kultūra	Veselība	Sociālie pakalpojumi un citi	Izglītība, zinātne, jaunatne un sports
---	---------	----------	------------------------------	--

³ Katrā novadā, ja tam nav teritoriālo vienību, vai katrā novada teritoriālajā vienībā ir vismaz viena pasta pakalpojumu sniegšanas vieta. Pie katras nepārvietojamas pasta pakalpojumu sniegšanas vietas novieto vienu vēstuļu kastīti.

Lauku teritorijas	Starptautiskas nozīmes attīstības centri	Nacionālas nozīmes attīstības centri	Reģionālas nozīmes attīstības centri	Novadu nozīmes attīstības centri	Pagasta centrs, ciems	<ul style="list-style-type: none"> – bibliotēku pakalpojumu kopums (lasīšanas iespējas, informācijas resursu izmantošanas pak-mi, izglītības, mūžizglītības un apmācības iespējas, saturīga brīvā laika pavadīšana, sociālie pak-mi, interneta pieejamība) – publiskā bibliotēka (katrā novada pagastā vismaz 1 bibliotēka) (P) – kultūrizglītības un mākslinieciskās jaunrades izpaušanās iespēju pakalpojums⁴ (P) – kultūrvēsturiskā mantojuma pieejamība (kultūrtūrisms)⁵ (P) – kultūras un brīvā laika pieejamība, dziesmu svētku procesa pieejamība, kopienas socializēšanas pakalpojums (saieta nams, par SN teritoriālo pārklājumu lemj pašvaldība)⁶ (P) – radošā uzņēmējdarbība (P rada vidi) 	<ul style="list-style-type: none"> – primārās veselības aprūpes pakalpojums (ģimenes ārsts, pediatrs, feldšerpunkts, kompensējami medikamenti un ierīces, farmaceutiskā aprūpe) (V) – medicīniskā aprūpe mājās (ģimenes ārsts, māsa) (V) – neatliekamā medicīniskā palīdzība (V) – ģimenes ārsta konsultatīvais tālrunis (V) – medicīniskā izglītība kā prakses vieta⁷ (V) 	<ul style="list-style-type: none"> – aprūpe mājās (t.sk. drošības pogas, ēdiens mājās, mobilā brigāde) (P) – sociālā darba pakalpojums (P) – atbalsta pasākumi un konsultatīvā palīdzība (P) 	<ul style="list-style-type: none"> – pirmsskolas izglītība (P) – sākumskolas izglītība (1.-6.klase) (P) – interešu izglītības pieejamība (P) – darbs ar jaunatni (neformālās izglītības piedāvājums jauniešiem, lietderīga brīvā laika pavadīšana) (P) – sporta pakalpojumi izglītības iestāžu sporta bāzēs (sporta zāles, sporta laukumi utt.) kontekstā ar izglītības iestāžu tīklu (P/V)⁸
						<ul style="list-style-type: none"> – bibliotēku pakalpojumu kopums (lasīšanas iespējas, informācijas resursu izmantošanas pak-mi, izglītības, mūžizglītības un apmācības iespējas, saturīga brīvā laika pavadīšana, sociālie 	<ul style="list-style-type: none"> – primārās veselības aprūpes pakalpojums (dežūrārsts ārpus ģimenes ārsta darba laika) (V) – ambulatorie veselības aprūpes pakalpojumi (ārstu speciālistu konsultācijas un vizītes, 	<ul style="list-style-type: none"> – asistenta pakalpojums pārvietošanās atbalstam un pašaprūpes veikšanai vispārējās pamatizglītības, profesionālās pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības un 	<ul style="list-style-type: none"> – pamatskolas izglītība (P) – vispārējā vidējā un profesionālā izglītība (P/ V) – speciālā izglītība (P) – profesionālās ievirzes sporta izglītība (sporta skolas un sporta klubi) (P)

⁴ Pašvaldības pašas veido kultūrizglītības piedāvājumu un to iespējamo apjomu (tas var tikt veidots sadarbībā ar IZM interešu izglītības, mākslas, mūzikas un dejas jomās utt.). Tā var būt privātā iniciatīva vai arī laba zīmēšanas studija kādā no ciema kultūras iestādēm vai skolām).

⁵ Ir domāta nevis ēka, bet funkcija, ko var veikt ikviena kultūras iestāde (arī bibliotēka), skola vai privātā iniciatīvu grupa.

⁶ Saieta vieta vai saieta nams var būt gan kultūras nams, ja tāds atrodas pagastā, ciemā, gan tā var būt cita ēka, ko pašvaldība atvēl ciema kultūras un sabiedrības aktivitātēm. Tā var būt arī skola. Tas jāizvērtē pēc vietējās pašvaldības iespējām, saieta nama lietderības – kādi pakalpojumi tiks piedāvāti un kāds būs apmeklējums.

⁷ Medicīniskās izglītības prakses vietas nodrošināšana ir izglītības iestādes un ārstniecības iestādes sadarbības jautājums, ņemot vērā ārstniecības iestādes spēju nodrošināt attiecīgās izglītības programmas praktiskās daļas apguvi, tajā esošos speciālistus un kapacitāti.

⁸ Sporta bāžu reģistrā ir pieejama informācija par katras sporta zāles tehnisko stāvokli. Avots: IZM uzturētais Sporta bāzu reģistrs.

				<p>pak-mi, interneta pieejamība) – novada bibliotēku tīkls (P)</p> <ul style="list-style-type: none"> – profesionālās ievirzes mākslas un mūzikas izglītības pakalpojums, profesionālās izglītības pakalpojums (profesionālās ievirzes mūzikas un mākslas skolas, mūzikas un mākslas vidusskolas) (P/V) – kultūras un brīvā laika pieejamība, dziesmu svētku procesa pieejamība, kopienas socializēšanas pakalpojums (kultūras nams – pašvaldība lemj par KN teritoriālo pārklājumu, brīvdabas estrādes) (P) – kultūrvēsturiskā mantojuma pieejamība (kultūrtūrisms) vai muzeji (kultūras mantojuma saglabāšana, izpēte un pieejamība sabiedrībai) (P) 	<p>diagnostiskie izmeklējumi un medicīniskās manipulācijas, medicīniskā aprūpe mājās, medicīniskā rehabilitācija ambulatorajā iestādē) (V)</p> <ul style="list-style-type: none"> – pašvaldību deleģēto kontaktpersonu veselības veicināšanas jautājumos darbība (P) – zobārstniecības pakalpojums (V) 	<p>profesionālās vidējās izglītības iestādēs (V);</p> <ul style="list-style-type: none"> – asistenta pakalpojums personai ar I vai II invaliditātes grupu un personai no 5 līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti (P/V) ⁹; – pilnā apjoma sociālā dienesta pakalpojumu pilns apjoms (sociālais darbs un pakalpojumu nodrošināšana, atbilstoši personu vajadzībām) (P) – daudzfunkcionāli pakalpojumu centri (P) – sociālās rehabilitācijas pakalpojumi ar minimālu medicīnas tehnoloģiju pielietojumu, (rehabilitācijas vienības) (P) – sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar funkcionālajiem traucējumiem (P) – sociālās rehabilitācijas pakalpojumi no prettiesiskām darbībām cietušiem bērniem dzīvesvietā (P/V) – psihologa konsultācijas bērniem, kuriem pirmreizēji noteikta invaliditāte, un viņu vecākiem (P/V)¹⁰ – grupu mājas (dzīvokļi) (P/V) – servisa dzīvokļi (P) – dienas aprūpes centri dažādām personu grupām (P) 	<ul style="list-style-type: none"> – pieaugušo formālā un neformālā izglītība (P) – multifunkcionālie jauniešu centri (P)
--	--	--	--	---	--	---	---

⁹ Pakalpojumu organizē pašvaldības, no valsts budžeta tiek finansēti pakalpojumi līdz 40 stundām nedēļā.

¹⁰ Pakalpojumu organizē pašvaldības, no valsts budžeta finansē 2 konsultācijas.

Starpautaiskas, nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centri						<ul style="list-style-type: none"> – bērnu pieskatīšanas pakalpojumi (P) – motivācijas un atbalsta pasākumi riska grupu klientiem (P) 	
				<ul style="list-style-type: none"> – bibliotēku pakalpojumu kopums (lasīšanas iespējas, informācijas resursu izmantošanas pak-mi, izglītības, mūzikas izglītības un apmācības iespējas, saturīga brīvā laika pavadīšana, sociālie pak-mi, interneta pieejamība) – novada bibliotēku tīkls, saskaņā ar Bibliotēku likumu akreditēta reģiona galvenā bibliotēka (metodiskais atbalsts) (P) – muzeji (kultūras mantojuma saglabāšana, izpēte un pieejamība sabiedrībai) (P) – profesionālās ievirzes mākslas un mūzikas izglītības pakalpojums, profesionālās izglītības pakalpojums (profesionālās ievirzes mūzikas un mākslas skolas, mūzikas un mākslas vidusskolas) (P/V) – kultūras un brīvā laika pieejamība, dziesmu svētku procesa pieejamība, kopienas socializēšanas pakalpojums profesionālās mākslas pieejamība, (multifunkcionāls kultūras centrs, brīvdabas estrāde) (P) 	<ul style="list-style-type: none"> – dienas stacionārā nodrošināta veselības aprūpe (ķirurģiskas operācijas, terapeitiska palīdzība u. tml.) un pacientu viesnīcas (izmitināšana ārstniecības iestādē) pakalpojums (V) – steidzamās medicīniskās palīdzības punktā nodrošināta veselības aprūpe (V)/stacionārais pakalpojums aprūpes slimnīcā/daudzprofilu slimnīcā (V) – medicīnas pakalpojumu eksports (V) – rehabilitācijas eksports (V) 	<ul style="list-style-type: none"> – suldotulka pakalpojums profesionālās pamatizglītības, profesionālās vidējās izglītības un augstākās izglītības programmu apguvei (V) – suldotulka pakalpojums līdz 10 stundām mēnesī saskarsmes nodrošināšanai ar citām fiziskajām un juridiskajām personām (V) – ilgstošā sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā (P/V) – īslaicīga sociālā aprūpe ar izmitināšanu/ atelpas brīža pakalpojumi (P/V) – pusceļa mājas – katrā reģionā vismaz 3 (P/V) – nakts patversmes vai patversmes pakalpojumi (P) – sociālās rehabilitācijas pakalpojums neredzīgām un nedzirdīgām personām, atkarīgām personām, no prettiesiskām darbībām cietušiem bērniem institūcijā, no prettiesiskām darbībām cietušām pilngadīgām personām (V) – krīzes centru pakalpojumi, uzticības tālrunis, psihosociālā palīdzība (P) – specializētās darbnīcas (P) 	<ul style="list-style-type: none"> – pamatskolas un vispārējā vidējā izglītība valsts ģimnāzijās (P) – reģionālas nozīmes sporta bāzes (P/V)

						<ul style="list-style-type: none"> – tehniskie palīg līdzekļi (vismaz izbraukumu veidā) (V) – atskurbtuves (P) 	
				<ul style="list-style-type: none"> – kultūras un brīvā laika pieejamība, dziesmu svētku procesa pieejamība, kopienas socializēšanas pakalpojums (kultūras nami/centri, multifunkcionāls kultūras centrs kā profesionālās mākslas nodrošinātājs) (P) – bibliotēku pakalpojumu kopums (lasīšanas iespējas, informācijas resursu izmantošanas pak-mi, izglītības, mūžizglītības un apmācības iespējas, saturīga brīvā laika pavadīšana, sociālie pak-mi, interneta pieejamība) – pilsētas bibliotēku tīkls (uz katriem 12 000 iedz. vismaz 1 bibliotēka), saskaņā ar Bibliotēku likumu akreditēta reģiona galvenā bibliotēka (metodiskais atbalsts) (P) – profesionālās mākslas pieejamība (teātris, koncertzāle) (P/V) – profesionālā ievirze un vidējā izglītība (profesionālās vidusskolas) (P/V) – augstākā izglītība kultūras jomā (augstskola ar kultūras un mākslas specialitātēm) (V) – muzeji (kultūras mantojuma saglabāšana, izpēte un pieejamība sabiedrībai) (P) 	<ul style="list-style-type: none"> – stacionārais veselības aprūpes pakalpojums daudzprofila slimnīcā (V) – veselības aprūpe specializētajā slimnīcā (medicīniskā rehabilitācija, psihiatrija, dzemdniecība) – Valsts asinsdonoru centra pakalpojumi asins komponentu nodrošināšanā (V) 	<ul style="list-style-type: none"> – asistenta pakalpojums pārvietošanās atbalstam un pašaprūpes veikšanai vispārējās pamatizglītības, profesionālās pamatizglītības, vispārējās vidējās izglītības un profesionālās vidējās izglītības iestādēs (V); – asistenta pakalpojums personai ar I vai II invaliditātes grupu un personai no 5 līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti (P/V)¹¹ – cilvēku tirdzniecības upuru sociālā rehabilitācija (V) – sociālā rehabilitācija personām ar funkcionāliem traucējumiem darbaspējīgā vecumā, politiski represētām personām ČAES avārijas seku likvidēšanas dalībniekiem un ČAES avārijas rezultātā cietušajām personām līdz 18 gadu vecumam, atbalsts personām ar invaliditāti un prognozējamo invaliditāti (V) – vardarbību veikušu personu sociālā rehabilitācija (V) – profesionāla rehabilitācija (V) 	<ul style="list-style-type: none"> – profesionālās izglītības kompetences centri (P) – pirmā un otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība reģionālajās augstākās izglītības iestādēs (V) – akadēmiskā izglītība reģionālajās augstākās izglītības iestādēs (V) – augstas klases sportistu sagatavošana (V) – nacionālas nozīmes sporta bāzes (P) – pētījumu veikšana attiecīgajā zinātnes nozarē (valsts nozīmes pētniecības centri) (V) – pieaugušo un nepilngadīgo izglītība ieslodzījumu vietās (V)

¹¹ Pakalpojumu organizē pašvaldības, no valsts budžeta tiek finansēti pakalpojumi līdz 40 stundām nedēļā.

				<ul style="list-style-type: none"> - Latvijas Nacionālās bibliotēkas pakalpojumu kopums (V) - bibliotēku pakalpojumu kopums (lasīšanas iespējas, informācijas resursu izmantošanas pak-mi, izglītības, mūzizglītības un apmācības iespējas, saturīga brīvā laika pavadīšana, sociālie pak-mi, interneta pieejamība) – pilsētas bibliotēku tīkls (uz katriem 12 000 iedz. vismaz 1 bibliotēka, Rīgā – uz katriem 25 000 iedz. vismaz 1 bibliotēka), saskaņā ar Bibliotēku likumu akreditēta reģiona galvenā bibliotēka (metodiskais atbalsts) (P) - arhīva pakalpojumu kopums (V) - profesionālās mākslas pieejamība (mūsdienīga koncertzāle, profesionālās aktivitātēm piemērota izstrāžu zāle, opera, teātri, laikmetīgais mākslas muzejs) (P/V) - profesionālas ievirzes izglītība (kultūras vidusskola / koledža, augstskolas) (V/P) 	<ul style="list-style-type: none"> - klīnisko universitātes slimnīcu, specializēto slimnīcu nodrošinātā terciārā līmeņa veselības aprūpe (V) - Multirezistentās tuberkulozes (MR - TB) ārstēšanas centrs (SIA „Rīgas Austrumu klīniskās universitātes slimnīca” stacionāra un „Tuberkulozes un plaušu slimību centrs” sastāvā) (V) - medicīniskā izglītība (medicīnas skolas, augstskolas) (V) 	<ul style="list-style-type: none"> - vispārējās izglītības iestādes (t.sk. starptautiskās skolas), kas īsteno starptautiskās izglītības programmas (P, t.sk. privātas) - sporta bāzes, kurās iespējams organizēt augstākā līmeņa starptautiskas sporta sacensības¹² (P / V) - akadēmiskā izglītība¹³ (V)
--	--	--	--	--	---	---

¹² Ņemot vērā, ka augstākā līmeņa sporta sacensības var norisināties tikai tajās pilsētās, kurās ir attiecīgām prasībām atbilstoša sporta infrastruktūra, pasaules un Eiropas čempionātu finālsacensības notiks ne tikai starptautiskas nozīmes attīstības centros, bet arī citās pilsētās.

¹³ Augstāko izglītību valstī īsteno 34 augstskolas un to 53 filiāles, 25 koledžas un to 15 filiāles, t.sk. augstskolas ir izvietotas nacionālās nozīmes attīstības centros.

LATVIJAS REPUBLIKA

ZEMGALES PLĀNOŠANAS REĢIONS

Katoļu iela 2b, Jelgava, LV-3001, reģ. Nr. 90002182529, tālr. (371) 63027549, fakss 63084949; e-pasts: zpr@zpr.gov.lv

ATTĪSTĪBAS PADOMES
LĒMUMS

Jelgavas novads

17.06.2014.

Nr. 67

Prot. Nr. 13

**Par priekšlikumiem Valsts autoceļu
sakārtošanas programmai 2014.–2020. gadam**

Pamatojoties uz VAS „Latvijas valsts ceļi” 09.05.2014 vēstuli Nr. 2.3./1787 „Par Valsts autoceļu sakārtošanas programmu 2014.–2020. gadam”, Zemgales Plānošanas reģiona Attīstības padome **nolemj**:

Atbalstīt Valsts autoceļu sakārtošanas programmu 2014.–2020. gadam un papildināt ar pašvaldību iesniegtajiem priekšlikumiem un ieteikumiem iepriekšminētajā programmā.

**1. Papildināt Programmu
Valsts reģionālie autoceļi**

Valsts reģionālo autoceļu seguma atjaunošana un segu vai posmu rekonstrukcija

Ceļa kods un nosaukums	Ceļa posms no-līdz, km	Ceļa posma apraksts	Paredzamie darbi	Grozījumu iesniegums
P104 Tukums–Auce–Lietuvas robeža (Vītiņi)	59,8-60,6	Lielauces iela visā tās garumā	asfaltbetona seguma rekonstrukcija; ietves izbūve un apgaismojuma ierīkošana	Auces nov.
P80 Koknese – Tīnūži, ceļa posms „Blaumaņa iela A”	0,00 - 1,56	sabrucis asfalts	asfaltbetona seguma rekonstrukcija	Kokneses nov
P72 Ilūkste–Bebrene–Birži	32,7-51,7	Rubeņi-V824	grants seguma rekonstrukcija to asfaltējot	Jēkabpils nov.

Valsts vietējie autoceļi*Tiltu atjaunošana valsts vietējos autoceļos*

Ceļa kods un nosaukums	Km uz ceļa, kur atrodas tilts	Upes nosaukums, pār kuru ved tilts	Paredzamie darbi	Grozījumu iesniedzējs
V916 Jaunbēri–Odziens–Vietalva–Indrāni	15,3	Veseta	rekonstruēt un atjaunot asfalta segumu	Pļaviņu nov.
V915 Koknese–Odziens–Jāņukalns–Bērzaune	26,4	Veseta	rekonstruēt tiltu, pagarinot asfaltēto posmu pār tiltu un atjaunojot ūdens novadu zem tā	Pļaviņu nov.

Vietējo autoceļu virsmas apstrāde

Ceļa kods un nosaukums	Ceļa posms no-līdz, km	Ceļa posma apraksts	Paredzamie darbi	Grozījumu iesniedzējs
V1137 Pievedceļš Lielaucei	0,0-1,5	Ceļš visā tā garumā	asfaltbetona seguma rekonstrukcija	Auces novads
V805 Sankaļi–Bibāni–Gravāni	0,0-0,9	Asfaltētais ceļa posms no P76	asfaltbetona seguma rekonstrukcija	Salas nov.
V812 Straumēni–Bibāni	0,7-1,1	Ošāni	asfaltbetona seguma rekonstrukcija	Salas nov.
V1102 Līvberzes stacija-Bērze	0,0-3,0	P98-Bērze (asfaltētais ceļa posms)	ceļa posma virsmas atjaunošanu	Dobeles nov.
V916 Jaunbēri – Odziens-Vietalva-Indrāni	6,44 – 11,3	No Odziens līdz Vietalvai	ceļa asfaltēšana	Pļaviņu nov.
V956 Daudzeva – Viesīte - Apserde	1,195 – 18,0	Grants segums	ceļa asfaltēšana	Jaunjelgavas nov.
V915 Koknese - Odziens	0,00 – 1,04	Sabrucis asfalts	ceļa asfaltēšana	Kokneses nov.
V774 Aknīste – Lietuvas robeža	0,763 – 5,42	Grants segums	ceļa asfaltēšana	Jēkabpils pilsēta -2016
V1128 Dobeles – Īle - Auce	12,00 – 14,00	Grants segums	ceļa asfaltēšana	Dobeles nov.
V 810 Slate – Domnieki - Auziņas	15,5 – 18,94	Grants segums	ceļa asfaltēšana	Aknīstes nov.
V28 Blukas -Emburga	15,4 – 17,3	Grants segums	ceļa asfaltēšana	Ozolnieku nov.
V1034 Bauska–Priedītes	1,03-6,6	Bauska-Priedītes grants ceļa posms 4 km garumā	ceļa asfaltēšana vai divkārtšā virsmas seguma uzklāšana	Rundāles nov.
jaunizveidotā ceļa Jēkabpilī, kas savieno P75 un P76 (daļēji sakrīt ar Dolomīta ielu)	Posma garums 1,89	veidos apvedceļu Jēkabpilij	ceļa asfaltēšana	Jēkabpils pilsēta - 2015
Neretas ielas rekonstrukcija	Posma garums 3,8	Sakarā ar jaunā tilta pār Daugavu būvniecību	Neretas ielas rekonstrukcija	Jēkabpils pilsēta 2018

Valsts vietējo autoceļu grants seguma atjaunošana

Ceļa kods un nosaukums	Ceļa posms no-līdz, km	Ceļa posma apraksts	Paredzamie darbi	Grozījumu iesniedzējs
V947 Staburags–Sēliškas	0,0-7,9	no V915 līdz A6	grants seguma atjaunošana	Pļaviņu nov.
	9,0-9,2	grants ceļa posms aiz Rīteriem līdz ceļa galam	grants seguma atjaunošana	Pļaviņu nov.
V915 Koknese–Odziens–Jāņukalns–Bērzaune	18,7-27,4	no P78 līdz Vietalvas brāļu kapiem	grants seguma atjaunošanu	Pļaviņu nov.

V917 Vietalva–Sausnēja–Sidrabiņi	0,0-4,8	no Vietalvas līdz Bitēm	grants seguma atjaunošana	Pļaviņu nov.
V923 Alunāni–Bītes–Salānieši	0,0-7,1	visā tā garumā	grants seguma atjaunošana	Pļaviņu nov.
V942 Alunāni–Irši	0,0-7,8	visā tā garumā	grants seguma atjaunošana	Pļaviņu nov.
V944 Pļaviņas–Jaunmuiža	0,0-11,7	visā tā garumā	grants seguma atjaunošana	Pļaviņu nov.
V998 Vietalva–Vietalvas kapi	0,0-2,0	visā tā garu	grants seguma atjaunošana	Pļaviņu nov.
V925 Ķūģi–Spīģanas stacija	0,0-2,5	visā tā garumā	grants seguma atjaunošana	Pļaviņu novads
V1038 Mežotne–Viesturi–Jaunsvirlauka	0,0-15,21	P103-V1071 grants ceļa posms 12.5 km garumā	grants seguma atjaunošana	Rundāles nov.
V956 Daudzeva–Viesīte–Apserde	22,45-23,20	Stiebrīņi–Sunākstes pagasta robeža	grants seguma atjaunošana	Viesītes nov.
	29,00-32,98	V780-Viesītes robeža	grants seguma atjaunošana	Viesītes nov.
	34,88-49,06	Viesīte - Elkšņi	grants seguma atjaunošana	Viesītes nov.
V932 Nereta–Grīcgale–Ērberģe	16,2-17,1		grants seguma atjaunošana	Neretas nov.
	20,8-22,7		grants seguma atjaunošana	Neretas nov.
	25,0-25,5		grants seguma atjaunošana	Neretas nov.
	28,2-28,7		grants seguma atjaunošana	Neretas nov.
	30,0-30,7		grants seguma atjaunošana	Neretas nov.
	34,4-35,9		grants seguma atjaunošana	Neretas nov.
	36,4-36,8		grants seguma atjaunošana	Neretas nov.

Tilti

Tiltu atjaunošana un rekonstrukcija

Ceļa kods un nosaukums	Km uz ceļa, kur atrodas tilts	Upes nosaukums, pār kuru ved tilts	Paredzamie darbi	Grozījumu iesniegums
P32 Līgatne (Vidzemes šoseja) –Skrīveri	72,9	Maizīte	balstu, margu un caurteku renovācija	Skrīveru nov.
	73,2	Maizīte	balstu, margu un caurteku renovācija	Skrīveru nov.
	73,8	Dīvaja	balstu, margu un caurteku renovācija	Skrīveru nov.

Satiksmes drošība

Satiksmes drošības projektu īstenošana

Ceļa kods un nosaukums	Ceļa posms no-līdz, km	Ceļa posma apraksts	Paredzamie darbi	Grozījumu iesniegums
A 12 Jēkabpils – Rēzekne – Ludza – Krievijas robeža (Terehova)	1,3 – 3,5	gājēju un velosipēdu drošības uzlabošanai iepļānot ietves – veloceliņa izbūvi Rēzeknes ielā (A12 turpinājums) no dzelzceļa	ietves un veloceliņa izbūve	Jēkabpils pilsēta

		pārbrauktuves līdz jau izbūvētajam Krustpils novada veloceļiņam		
P75 Jēkabpils – Lietuvas robeža (Nereta)		bīstams viadukts	bīstamā viadukta demontāža uz P 75 ceļa(Neretas ielas 5,15 kilometrā)	Jēkabpils pilsēta
P76 Aizkraukle–Jēkabpils	38,43-43,06	no tilta pār Ziemeļsusēju līdz Stadiona ielai Jēkabpilī	izbūvēt veloceļiņu	Salas nov., Jēkabpils
V920 Koknese–Vērene–Madliena-Suntaži (gar ceļu)	0,0-1,9	no P70 līdz pagriezienam uz Putnuciemu	gājēju-velosipēdistu ceļiņa ierīkošana	Kokneses nov.
V915 Koknese–Odziņa(gar ceļu)	0,0 – 1,04	no P79-Melioratoru ielai (Paugu iela Koknesē)	gājēju-velosipēdistu ceļiņa ierīkošana	Kokneses nov.

Ceļa kods un nosaukums	Ceļa posms no-līdz, km	Ceļa posma apraksts	Paredzamie darbi	Grozījumu iesniedzējs
P32 Līgatne (Vidzemes šoseja)–Skrīveri	71,2	Daugavas iela Skrīveros	ierīkot regulējamu gājēju pāreju	Skrīveru nov.
A6 Rīga-Daugavpils–Krāslava–Baltkrievijas robeža	76,5	200m aiz krustojuma ar V918 Rīgas virzienā	Pārcelt gājēju pāreju no V918 Zemkopības institūts-Skrīveri (76,7. km) un aprīkot to ar luksoforu	Skrīveru nov.
P32 Līgatne (Vidzemes šoseja)–Skrīveri	72,2-74,7	no Jāņa Purapuķes ielas līdz A6	gājēju-velosipēdistu ceļiņa ierīkošana	Skrīveru nov.
A6 Rīga-Daugavpils–Krāslava–Baltkrievijas robeža	2,4 km	no P32 līdz Skrīveru dendroloģiskajam parkam	gājēju-velosipēdistu ceļiņa ierīkošana	Skrīveru nov.

2. Veikt izmaiņas Programmā

- 2.1. Ceļa P72 Ilūkste–Bebrene–Birži posmā 51,7–61,32 km atjaunot asfaltbetona kārtu, izmantojot seguma atjaunošanas metodi, iekonomētos līdzekļus novirzot ceļa posma asfaltēšanai no Rubeniem līdz ceļam V824.
- 2.2. Ceļa V1106 Augstkalne-Bēne posma 0,0–4,6, 5,6–8,3 un 8,3–15,10 km grants seguma atjaunošanu un 4,6–5,6 km virsmas apstrādi veikt 2014. gadā V1112 Tērvete–Penkule 0,0–4,3, 4,5–11,7 km vietā, tā grants seguma atjaunošanu paredzot 2019. gadā.
- 2.3. P93 Jelgava–Iecava posmu 3,43–9,0 km (Jelgava šoseja–Garozā) un 19,29–24,8 km (Iecavas novada robeža–V1045) rekonstrukciju paredzēt vienlaicīgi.

Valsts autoceļu sakārtošanas programmā 2014.–2020. gadam ietvertu darbu prioritāšu noteikšana Attīstības padomē notiks 2014. gada septembra/oktobra sēdē.

Padomes priekšsēdētājs
(zīmogs)

(personīgais paraksts)

A. SPRIDZĀNS